

AELII ANTONII NEBRISSENSIS. GRAM
MATICI. IN. A. PER SIVM FLACCVM POE
TAM SATYRICVM INTERPRETATIO
CVMQ VIBVSDAMQ VAEALIBRARIIS
DEPRAVATA ATQ VE DETORTA FVE
RVNT PER EVNDEM RECOGNITA ET
AD VNGVEMEMENDATA AC NOVITER
IMPRESSA FOELICITER INCIPITVR.

Aelii Anthonii nebrissen. grāma. in. A. Persi. fla. poetā satyricū interpretatio
 Ad illustrissimū dominū Do. Ioannē de stunica cisterciensis militiæ Migistrū
 quondam dalcantara nunc eiusdē ordinis Præsulē amplissimū : atq; Archiepif
 copum Hispaleñ. romaneq; ecclesiæ cardinalē dignissimum.

Admonuisti me idētidem Pater amplissime: ut in .A. Persii flacci
 satyras cōmētarios: certis quibusdā a te p̄scriptis legibus cōpone
 rem: ut breues . ut dilucidi: & qđ breuitati maxime repugnat: ut
 nihil quod necessariū esset : ommitterē: tales deniq; q̄les illi fuissēt :
 quos in opera Vergiliū tuo iussu p̄scripsimus . Aiebas nāq; te hu
 ius amarulenti simul & festiuissimi poetæ salibus mirū in modū delectari: sed
 quibusdā in locis præ nimia difficultate atq; translationū: quæ plerūq; exeunt
 in ænigmata: inuolueris deterreri. Addebas præterea legisse te quorundam in
 terpretū in hoc opus enarrationes: perlongas illas quidem: & quæ nonnūquā
 patientia lectoris abuterentur: sed quæ tibi interdū minime satisfacerēt. ut po
 te in quibus cōplura desiderātur. Ego uero tam etfi erā occupatus atq; ī medio
 cursus feruore illius operis: quod de sacrarū litterarum grāmatice iam pridem
 parturio: non potui non obsequi imperio tuo: cui ueluti mancipium deditissi
 mum omnes diurnas & nocturnas: omnes festas & profestas operas etiā sine dī
 menso: sine diario: sine mercede ulla debeo. Itaq; experimento didici Thaletis
 illud esse q̄ uerissimū necessitatē esse uim maximā: si cui uelis nolis parendū est
 Nec ignoro quātā sit difficultatis poetas īterpretari : hūc præsertim quē tuis
 auspiciis tuoq; imperio explicare aggredimur. Quantæ præterea audacie post
 tot præclaros uiros qui in hoc opere insudarunt: aliquid noui afferre. Quibus
 ego quēadmodū cōcedo eruditionē lōge maiorē: atq; plurimarū rerū cognitio
 nem: ita illud mihi possum meo quodā iure uendicare: quod est grāmatici pro
 priū: omniū p̄pe clausularū sensa exprimere: singulas particulas etiā illas quæ
 sunt in prōptu per alias notiores aut æque notas exponere: oratiōis p̄tes ordīa
 re: & quod fieri Quintilianus præcipit: quotiēs opus fuerit: uersus quosdā etiā
 paraphrasi uertere . Quid quod & uiri quidā doctissimi qui post illos priores
 scripserūt: dū aliud agūt: quosdā locos præter aliorū opinionē interpretati sūt
 ut quod Hermolaus barbarus in septimū librū naturalis historiæ Plinii expo
 suit: ast illi tremi omento popa uenter . quodq; Angelus politianus in prima
 quā unicā uidimus cēturia argumentū illius satyræ cuius initiū est rem populi
 tractas. & illud nō in festuca lictor quā iactat ineptus illud præterea præsto est
 mihi manius heres progenies terræ. & quod Philippus beroaldus in quibusdā
 suis annotatiōibus: qui prior es: cur me in decursu lāpada poscis. & illud in cal
 ce operis: inuētus chryssippe tui finitor acerui. & alii item alia. Nos quoq; nō ni
 hil de nostro attulimus: ne poenitus aliorū uestigiis insistere uideremur Sed de
 his hæctenus: ne qđ Aristoteles uetat fieri: extra opa plura sint q̄ opa. Vale.

Thales et ta
 li viro digna
 sententia.

Quintilian⁹

Hermola⁹.
 Angelus po
 litianus.

Philipp⁹ be
 roaldus.

Aristoteles⁹
 admirabile
 dictum.

Epigramma.

Alii Persij flacci hic titulus duo que sunt in cuiusq; operis indice necessaria tangit: auctore videlicet et libri materiam. Auctor est. A. Persius flaccus volaterranus. vt. Aulus sit pignomen: quod in copendiu: sicut et alia prenomina complura auctore Prisciano per. A. inter duo pñta debet scribi. (Persius) proprij nominis loco positus est. Fuit et Persius vir doctissimus sub hac honozie prefatio a Lucillio poeta primu: deinde a Cicerone et Plinio secundo celebratus. (Flaccus) cognomen est persij que admodu et horatij. fuit et Valerius flaccus poeta q; argonauticã scripsit. dicti sunt autem flacci: qui habebãt aures demissas et quasi marcescentes. Poetę nomen profesionis est. (Molturri.) nomen patrie. fuit namq; ortus volturne siue oppido thuscij volturneno. si hieronimo in ad ditamētis chronicozum Eusebij credimus. Ipse tamen in vltima satyra significare videtur se fuisse lunensem: cū dixit Lunatortum est operę cognoscere ciues: diuisetq; prius. hibernatq; meū mare. Natus est sub tyberio cesare: mortuus sub nerone: anno gr̄atis vñdeuigesimo: eodem hieronimo auctore. Scripsit satyras magna cum laude. etiã Quintilian testimonio: qui oratoriarũ institutionũ libro decimo his verbis scribit. multum et vere laudis persius vno libro meruit. Martialis quoq; poeta de eodem. Sępius in libro memoratur Persius vno: q; leuis in tota Marsus amazonide. (Satyrarum liber vnus.) hec est materia. Sed quãuis auctore Quintiliano satyra tota sit nostra. i. latina: habet tamen originem a grecis ex comoedia prisca: in qua floruerũt eupolis atq; cratinus aristophanesq; poetę: quos Lucilius est imitatus: vt horatius dicit: mutatio tantum numeris pedibusq; facetus. nã comoedię prisę scriptores trimetro iambico vsi sunt: Lucilius vero atq; illum imitati Horatius Persius et Iuuenalis carmine hexametro. Illa hq; dif ferentia inter illos est: quod in comoedia prisca inducebantur personę rustice veris nominib; sibi inuicem pbra obijci dari possit illud Martialis. hunc seruare modum nostri vidicere libelli: parere personis dicere de vitijs. Dicta est aut satyra a satyris in quozũ habitu iocantes rustici inducebantur huiusmodi se carminibus laceffentes.

Titulus duo necessaria tangit. Lucilius. Cicerone. Plinius secũdus. Valeri? fla. Hieronim? Hiero. Quintilian?.

Horatius. Iuuenalis.

Martialis. Vnde satyra dicta.

A. PER SII FLACCI SATYRARVM LIBER VNICVS INCIPITVR FOELICITER.

Epigramma.

Ec fonte labra
proluī caballino:
Nec in bicipiti
somniaffe parnasso

Memini: ut repente sic poeta prodirem.

Heliconiadaq; pallidamq; pirenem
Illis relinquo: quorum imagines lambunt
Hederæ sequaces: ipse semipaganus

Nec fonte labra.) Carmē est trimetru iambicum hippo nacticum. siue galliambon. siue choliambon. siue eplliambon. siue scazon. habet enim in sexto loco spondeum: cū archilochum habeat iambum semper. recipit et alios pedes eozũdem temporu sed nō earũdem syllabarum. In hoc igitur epigramate: quod prooemij loco ponitur: ostendit se non eo modo factus poetam: quo ceteri: qui fingerunt se deductos ab aliqua musarũ ad fontes illis sacros: aut somniasse tale quiddam quale ennius poeta: sed dicit se suo labore et studio mediocriter eruditum scripsisse carmina: luctri gratia: aut fauoris apud pncipes conciliandi. dicit itaq;. (Nec ego plui labra). i. lau et intinxit. hoc est de gustau. (In fonte caballino). i. pe-

Ennius.

Heliod? poe

Iuuenalis. Horatius. Parnassus. Phocidis regionis e mos Qui. mech. 1.

Pallidos dect ee poetas. Vergilius.

Hedere baccho poetaruz deo cōsecratę sunt. Iuuenalis.

gaso: hoc est quem icu vngule effodit pegafus equus ille alatus: cū volans in helicone tandem: monte constitisset. hoc enim heliodus poeta de se finxit: quod cum pecudes in vallibus ascreis pasceret: meruit colloquio musarũ frui: atq; ita deductum ad hippocrenen. i. fontem illum caballinũ repente factum esse poetã. Caballino autem dixit et non equino: quia satyrę: quod annotauit persij ignotus interpres humiliora verba conueniunt cuiusmodi e caballus. iuuenalis. ad quez gorgonei delapsa ē penna caballi. et horati? arcuuectari caballo. (Nec memini) subaudi me. (Somniaffe in monte parnasso.) phocidis regionis est hic mons: qui atticam a boetia determinat: dicente Quidio primo meta. Separat eonios a cęcis phocis ab onis. est autem sacer apollini et musis poetarũ p̄sidiibus. (Bicipiti). i. in duos colles assurgenti. Quidius vbi supra. mons ibi verticibus petit arduus astra duob; nomine parnassus. Somniasse aut dicit: alludēs ad illud q; Ennius poeta scribit in p̄lcapio suozũ annaliũ animã homeri erpithagoz; palingencia. i. regeneratiōe in suuz corpus fuisse transmissam: atq; ita factum poetam. (Et sic.) videlicet bibendo ex fonte pegaseo. aut somniado. (Pro direm poeta repente). i. euaderem poeta nō adhibita eruditōe et doctrina: sed sola numinis inspiratiōe: aut p̄thago rea regeneratiōe. (Heliconiadaq; pirenem) sensus est. ego relinquo helicomadas. i. musas et poetarũ ficiōnes illis: q; glorie cupiditate ducti scribũt. ego vero qui nō sum penitus literarũ sacris initiatus: afferō meũ carmē. nē. Dicit igitur. (Ego relinquo heliconiadas). i. musas: quibus helicon boeotię mons cōsecrat; est: a quo et ipse heliconiades i forma patronymica sunt cognominatę. (Pallidamq; pirenem). i. fontem acrocoynthi. i. qui est in arce corinthiozũ: quã ab effectu pallidã dixit: quia studiosos poetas pallidos esse oportet. quod vero pirenem musis peculiariter sacra sit: nusquã te genuit q; omnes fontes musis nymphisq; sacri sunt: quas poetę solēt plerũq; inuocare. vt vergili? in buco. extremũ hũc arethusa mihi cōcedere laborem. Aduertendũ tamen est: ver sum hũc claudicare: qui vt stare possit: addēda est q; partiu la post duos tribzacho: vt dicamus. heliconiadaq; pallidamq; pirenem. que eadē ratiōe cōpletiu ponitur: qua apud vergiliũ. Qui res hominũq; deozũq; et illud eiusdem: dixitq; et p̄elia voce diremit. (Illis quoz; imagines). i. statuas que poetis insignib; in loco publico p̄poni soluerunt. (Hedere) que baccho poetarũ deo p̄sidi cōsecrate sunt: atq; promde illis poetę coronabant. Vergilius. inter viarices hederas tibi serper lauros. (Lambunt). i. leuiter tangũt. Sic vergilius. ij. ep. Lambere flamma comas. (Ipse semipaganus). i. non dum omnino musarum sacris initiatus. Nam paganus proprie dicitur qui nō est sacramento militię addictus: vt omnis homo aut miles sit aut paganus. Iuuenalis citi p̄ falsum producere testem contra paganũ possis: q; vera loquentem contra fortunam armati. Iure cōsultus quoq; in libro digestoz; r. r. si ignorās quis militi: quasi pagano locauerit. atq; in hac significatiōe prope q; apud auctore reperies. chuliani quoq; qui militare chusto dicitur: ceteros mortales paganos appellat: quasi nō initiatos religiōi nō

Satyra.

Hieronim? *frē suae militi. Unde hieronim? in q̄daz epla ad heliodoz scribēs: Recordare in q̄t frater tyrocinij tui diē: quo ip̄o in baptisimato cōsepult? in sacramētū verba iurastit: nūc donatū qd̄ militaturus acceperas hostilia castra suspirant.*
Augustus. *(Ad sacra vacū carmē afferō n̄m). i. ad sacra poetica quāuis ego ipse sum sempagan? p̄ferebāt vero carmīa sua poe*
Suetonius. *te i edē apollinis 7 musarū: quā Augustus: vt auctoz est Suetoni? in palatio dedicauit. de q̄ horati? scripta palatin? q̄*
Horatius. *cuq; recepit appollo. (Quis expediuit.) ea rōne significat se fatū poetā: q̄ psittac? 7 pica p̄pellunt? ad imitādas vo*
Adartialis. *ces humanas: vt redeat ad illud vnde incoepit: nec fōte labra plui caballino. 7. dicit igit. (Quis expediuit.) i. expeditū fecit (psittaco) aut notē humane vocis imitatrici. suū chere. i. ingenū 7 naturale. Sūt vero quedaz lfrē q̄ psittaci nequeūt exprimere: duas vero facillime chi. 7. r. Nā q̄ 7 Adartialis in disticho cui? inder est psittac?: scribit: psittacus a pob̄ altoz noīa discā: hoc didici p̄ me dicere car̄ aucaad chere grecū referendū est: nisi forte ideo dicit vt p̄ncipi blādī at. (Et docuit picas.) aues itē humane vocis imitatrices. Adartialis pica loquar certa dūm te voce saluto. si me nō vi deas: esse negab̄ aūē. (Conari) i. imitari. (Nā verba) i. humana. (Ad gr̄ artis) respōdet questiōi. (Mēter.) inq̄t sub-*

Virgilius. *audi eiaris. (Adagiter artis) i. q̄ inuenit 7 docet oēs artes. Vergil.) geoz labor ola vicit improbz? duris vrgēs in rebus egestas. Et largitor ingenij. i. qui facit hoīes ingeniosos vter dico. (Artifex seq̄) i. ad sequēdū. (Voces negatas) subaudi a natura. simile est illud iuuenalis. Si natura negat facit indignatio versus. (Quod si) ex predictis inferri: quod spe luci proposita: etiā ineptissimi quiq; carmina egregia cōponēt. dicit itaq; (Quod) pro sed. (Si spes nū in dolosi) i. qui sui cupiditate homines dolosos facit: scdm̄ illud Vergilij. u. gñ. Quid non mortalia pectora cogis auri sacra fames. (Refulse rit) i. fuerit p̄posita: quod ad auri splendorez est referendū. (Credas) i. tu credere possis. (Coruos poetas) auctoz item sermonis huīam imitatricis: vnde Adartialis coruū salutato re cognomat. (Et picas poetidas) a poetes. e. qd̄ est masculinū poetis. idis erit foemininū: sicut a prophetes. e. p̄phetis. idis. (Lātare) subaudi posse (Adellos pegaseū) i. carmē poeticū: qz vt dixim? pegaseus equus alar? fontē illum hippocrenē musis sacrū ita pedis elicit. Angel? politian? codices vetustos ostēdit: i. q̄b? p̄ mellos carmē erat scriptū: idq; ratio caruimī tābici hipponacici erigebat. Sed Hermolaus barbarus nō minoris auctoritatis vir homeri carmē affert ex hymnis illi?: in quo mellos primā p̄ducit. Quare lectio eois defendēda est: et mellos per duplex. i. scribendū. vel ita legendū. Lātare pegaseum mellos credas.*

Adartialis. *Curas hominū. cū poetē satyricis sic hoīm gueros mores in secatitab eo in q̄ poetē ip̄i maxie peccāntinū facit: condens eos magis ex vulgi opinōe qz ex re ipsa laudē q̄re re. psittacio igit̄ iducit persius quēpiā ex amicis dehoratē illū atq; deterrētē a satyra scribēda: ex eo qd̄ nemo illi? opera leget. dicit igit̄ amic? ille. (Curas hoīuz) i. o ianes hoīuz cogitatioēs. 7 est absoluta cōstruatio. habetq; vim admiratiois simul 7 indignationis. sic lfrā. o mores. vsq; adeo ne scire tuū nihil est. (Quātū inane) i. vanitas. (Est in reb?) i. humanis. 7 est quā simillimū ei qd̄ scribit p̄cionator n̄r. vanitas vanitatū. 7 oīa vanitas. (Quis leget h. c.) subaudi: q̄ scribis o persi. q. o. cuq; auctozes ea gr̄a scribāt: vt ab alijs scripta sua legant? vanū aut sit: quod finē suū nō cōsequit? frustra scribis. (Ad in tu istud ais.) Respōdet persius. (Ad in inq̄t.) p̄ mibi ne o amice. (His istud?) q. o. id mibi explotatū est. sic enī de re manifesta loq̄ solemus. (Nemo hercule nemo.) subaudi leget. vel duo. vel tres voluit dicere: sed qz multū erat tres legeret: suppressit. (Nemo?) subaudi inq; leget tua carmina o persi: 7 legendū est interrogatiue. (Turpe et miserabile.) nā laborare in eo opere quod nemo aut pauci legāt: turpe est 7 ignominiosū. 7 miserabile. i. cui? in foelicitati sit miserēdū vt turpitudō referat? ad culpā: i. foelicitas ad fortunā. (Quare?) verba sunt psersij ad monitorē suū. q̄re inquit est turpe 7 miserabile carmina mea a nemine aut a paucis legi? an ideo est turpe hoc 7 miserabile: quod ps̄ polydamas 7 Troades p̄datari sunt meis carminib? labeonis opera? (Nē polydamas) inquit. hic troianus fuit vir nobilis ab homero in iliadē celebrat? per quē videt? poeta intelligere neronē: sicut per troades romanos: quoz nobilitas a troianis habet originē. sic iuuenalis iuber a p̄cone vocari ipsos troiungenas. Sed aduertendū quod genere muliebrū appellauit illos troadas: q̄si foeminas potius qz viros. sic Virgilius: o vere phrygiē neq; enī phryges. (Pretulerint mibi labeonē.) poetā nescio quē: qui tūc erat in manib? atq; ore romanozū. (Auge) subaudi sunt hęc oīa. dicitur autēz nuge a nihil agendo: nugas igitur agit: qui ex iudicio multitudinis imperite carmina sua velit estimari: quare ad se ipsum: omnia referenda esse dicit. Ut enim Seneca in epistolis ait: non est qz te gloria publicādi ingenij producat in medium vt recitare istis velis. Cui ergo inquis ista didici? nō est qz timeas ne operā perdidideris: si tibi didicisti. Democrit? ait: vn? mibi pro populo esset: populus pro vno. 7 q̄ sequunt. (Si roma turbida) i. que i iudicādo de rebus claritate ratiois non vitur. (Eleuet quid) i. extollat et laudib? in coeli sferat. (Nō accedas) i. laudib? illius nō cōsentias. atq; ecōtrario si deprimat quid: nō te moueat 7 p̄urbet. (Nō castiget examen.) examen est in statera fili illud: quo ostendit?*

Virgilius. *Ad sacra uatum carmen affero nostrum.*

Quis expediuit psittaco suum chære? Picasq; docuit nostra uerba conari? Magister artis ingeniq; largitor Venter: negatas artifex sequi uoces.

Quod si dolosi spes refulserit nummis? Coruos poetas: & poetidas picas Cantare credas pegaseium mellos.

SATYRA PRIMA.

Prima poetarum mores & tempora monstrat.

O Curas hominū: o quantū est in rebus inane? Quis leget hęc? min tu istud ais? nemo hercule, nemo?

Vel duo: uel. nemo? turpe & miserabile. Quare? Ne mihi polydamas & troades labeonem Pretulerint? nuge. non si quid turbida roma Eleuet: accedas: examen ue improbrum in illa

In opere laborare quod pauci legent turpe est.

Iuuenalis. *Nuge a nihil agēdo quā nūgatur nil agit. Quid sit examen.*

Prima.

quādo ea quę appendunt in bilancibus sunt equalia. hic autē per examē improbum corruptum romanorū iudiciū significat. ut sit senilis. non castiget. i. bene castigare non poteris. (Examen improbum). i. corruptū iudiciū. (In illa trutinā). i. romanorū: in qua nō bene res neq; pro meritis estimātur. Vergilius in viro bono. iusto trutinę se examē pēlat: ne quid hiet: neu quis perturbet angulus equis partib; vt cocat: ne quid deliret amissis. (Nec te quęsieris extra. Subaudi teipsum. ac si dicat. te ipsum consule. te ipsum iudica. et sola recte factorū cōsciētia fruire. (Nam romę est quis nō) non debere quęquam populi iudiciū spectare dixit: cuius subdit causam dicēs. (Nam romę est quis nō) subaudi asin;: quod est animal stolidū. ac si dicat ineptus iudex. sed quia nimis pro caciter diceretur subicitur: red diturus tamē infra cum dicit auriculas asini quis nō habet: (Et si fas diceret). i. tam ifami appellatōe illos notare. (Sed fas.) subaudi est sic illos appellare. (Tunc cū ad caniciem.) excusabiles essent romanis: si per etatē errarent tum in iudicando tum etiam scribendo. nunc vero etiam senes eodē ignorantie morbo tenentur: vt merito debeant asini appellari. (Cū aspergit inquit). i. contempior et conuerto me. (Ad caniciem). i. ad senes canos. (Et nostrū istud uiuere triste). i. ad hanc vitam nostram tristem: hoc est ad homines quosdam graues et seueros. Et ad ea (Quęcumq; facimus). i. facere debem; . (Relictis nucibus: q; ludus puerozū est vt ludant nucibus par et impar. Tūc enī vt ait Horatius seria quęreere debemus. nā edificare casas. plofello aduigere mures. ludere par impar. cętare in arundine longa: si quę barbarū delectat amentia versat. (Cum sapimus patruos). i. sapientiam patruozum referimus. nam pueri apud patruos educabantur.

Vergilius.

Horatius.

Horatius.

Per partes geminatas vt hic tūc tūc agi. nūc nūc o libeat crudēle a. r. u. ge. indignatioes rectius exprimuntur.

Cachinari i. moderate solutęq; ridere est.

Plinius. spledes iocoz e l. u. c.

Castiges trutinā: nec te quęsieris extra.
 Nam romę est quis non? At si fas diceret? sed fas.
 Tunc cū ad caniciem: & nostrū istud uiuere triste
 Aspexi: & nucibus facimus quęcumq; relictis
 Cum sapimus patruos: tunc tunc: ignoscite: nolo.
 Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno.
 Scribimus inclusi: numeros ille: hic pede liber:
 Grāde aliqd: aliqd qđ pulmo aię plarg; anhelet.
 Scilicet hęc populo. pexus togaq; recenti.
 Et natalicia tandem cum fardoniche albus
 Sede legens celsa liquida cum plasmate guttur
 Mobile colluerit: patranti fractus oculo.
 Hic neq; more probo uideas: nec uoce serena
 Ingentes trepidare titos: cum carmina lūbum
 Intrans: & tremulo scalpunt ubi intima uersu.
 Tun uetule auriculis: alienis colligis escas?
 Auriculis quibus: & dicas cute perditus: ohe

canit dicens ille numeros. i. uersus qui numeris syllabarum et temporum constāt. (Hic pede liber). i. solutus lege carminis. q. d. in prosa oratione. (Quod pulmo plargus anime). i. aeris quem largiter spuret. (Anhelet). i. cum anhelatu resonet. sic infra. Tu neq; anhelati coquitur dum massa camino solle premis ventos. (Scilicet hęc populo.) subaudi quę sequitur nam superiora: ad se tantū poterāt pertinere: nisi etiam uelis 7 illa recitationis gratia parari. uti autē tanto apparatu fauoris plebei gratia cōciliandi: non potest reprehensione carere: cum presertim et tam molli 7 lasciuia recitatione auditores in libidinem ex illius uerbis conceptam inuadunt. Dicit igitur. (Cum pexus.) subaudi poeta aut capillos habens pegas. uel pegas. i. peratus: hoc est ueste pexa indutus. Martialis. peratus pulchre rides mea soile trita. (Et albus). i. ueste alba indutus. (Toga recenti). i. noua. (Cum fardoniche) lapillo preciofo sardium 7 onycha reprensans. (Natalicia). i. qua solis natalibus utebatur. aut die natali sibi dono data. (Tandem). ad morā ornatus referri potest. vt Vergilius. tandē progredit magna comitāte cetera (Sede legēs celsa). i. in cathedra recitās sua carmina. (Et fractus). i. curatus effoeminatusq; uoce muliebrī. (Oculo patranti). i. in recitatione quasi rem uenerā perficiēt: quod in oculis ludibūdis maxime cognoscitur. (Cum prius) (Colluerit). i. lauerit. (Guttur mobile). i. flexibile ad uoces formādas. (Plasmate liquido). i. potione liquida ad uocem molliendāq; sumpta. dicitur est autē plasma a plasso quod est formo. (Hic). i. tūc cū a poeta recitante talia sūt. (Uideas. uidere possis. (Titos ingentes.) ciues conuincio est causalia hoc in loco. (Intrans lūbum). i. penetrāt in ipsaz libidinis sedem. (Et ubi intima scalpunt) suū impem est ab ijs qui scabiosi cum sint dulcedine scabendi fruuntur. (Versu tremulo). i. qui uoce tremula 7 sfracta in aures auditoris descendit. aut uersu tremulo. i. titillatore membroz. (Tun uetule). in ipsum poetam quasi aucto pra dicit tunc cū ad caniciem. (Colligis escas). i. queris materiā et fomenta libidinis. (Auriculis alienis). i. ut alios in cates in libidinem: quod turpius est: q; si te ipsum incitares. (Auriculis quibus?) capite quassanti hoc proferendū est. q. d. quę libentissime huiusmodi illecebras audituri sunt. vel ad illud referendū est: quod infra dicitur est. auriculas asini

Martialis.

Vergilius.

Plasma. a plasso quod formo est.

Satyra.

Ohe vox bacchantium est: vt Horatius. **Iuuenalis.** **Martialis.** **Iuuenalis.** **Seneca.**

ni quis non habet: vt sic auriculis quibus: vt intelligas illos esse iudices ineptos: quibus talia deferant. (Et perditus cute). i. nimio studio habens cutem pallore ac macie deperditam. (Dicas ohe.) vox bacchantium est: quales se poete non nunquam fingunt: hoc est bacchi numine inflammatos. vt Horatius. ohe receti mens trepidat metu. et Iuuenalis. satur est cum dicit Horatius? ohe. (Quid didicisse.) verba sunt poete qui laudis cupiditate vinctus scribit. recitatque carmina sua. et respondet ad ea que perius in illu iecit. (Quid didicisse.) subaudi uuat me: aut pdest mihi. (Nisi hoc fermentu). i. hec mea scientia: que quasi fermentu in massa panis fecit tumorem: ita me cogit in aliquod opus pponenduz erupere. (Et caprificus.) solent caprifici inter saga edificioru nasci: illaq; dissipare. **Martialis.** marmora melleale findit caprificus. et Iuuenalis. ad que discutienda valent sterili mala robora fici. (Que semel intus innata est). i. intra viscera mea est genita. i. sacra aequa sine fructu glorie. (Experit.) i. in publicu prodierit. Nam vt ait Seneca in epistol. no me illa res delectabit licet eximia sit et salutaris: qua mihi vni sciturus sum. si cu hac exceptioe detur sapientia: vt illa inclusam teneas: nec enuncie: reuicia. (Rupto iecore). i. ruptis pcoridys quo pacto caprificus cum ex iunctoris erumpit: discuit saga. (En pallor.) verba sunt pferu in ambitiosum huc poetam. dicitque illu no recte facere: q; cum sit senex ob eam causa; debeat studijs impalescere. (En pallor seniumq;). i. en poeta pallidus et senex. turpis scilicet causa cur debeat pallere. (Mores.) subaudi perditos et corruptos. et est cum exclamatioe simul et indignatione proferendu. **Martialis.** dixerat o mores o tepora. **Tullius** olim sacrilegu strueret cu catulina nefas. (Nisi adeo ne). i. in tantu. (Tu scire). i. tua scientia.

Martialis. **Tullius.**

Horatius.

Didare dice re est. **Iuuenalis.**

Capillati cri ni cincinnati.

Horatius. male vix examinat ois corrupti iudex.

Martialis.

Mergilius.

Supplacare. defraudare. atq; diminuire est.

Horatius.

Id. S. E. S. L. L.

Quid didicisse: nisi hoc fermentu: & q; semel intus
 Innata est rupto iecore exierit caprificus?
 En pallor seniumq; o mores: usq; adeo ne
 Scire tuum nihil est: nisi te scire hoc sciat alter?
 At pulchrum est digito monstrari: & dicier hic est.
 Ten cirrorum centum dictata fuisse
 Pro nihilo pendas: Ecce inter pocula quærunt
 Romulidæ saturi quid dia poemata narrent.
 Hic aliquis cui circa humeros & ianthina læna est
 Rancidulum quiddam balba de nare locutus
 Phyllidas hipsipylas uatum & plorabile si quid
 Eliquat: & tenero subplantat uerba palato.
 Assensere uiri. nunc non cinis ille poetæ
 Fœlix: non leuior cippus nunc imprimit ossa:
 Laudant conuiuæ: nunc non e manibus illis:

(Et ex fauilla fortunata). i. ex cinere et ossibus hominis fortunati. ac si bicat deberent profecto nasci. quod perinde dicitur est quasi
 floz odor perueniret ad mortui sensum. Iuuenalis dixit maiorum umbris tenuem et sine podere terra spirantem crocos et in
 vna perpetuum ver. i. vernos flores. (Rides ait.) Inducit peris quoniam quod poetam laudat partes tue
 atur. (Eit. ille poetam defensor. (Rides). i. o peris. (Et indulges nimis). i. das opera. (Naribus vncis). i. subfannationi
 bus hoc est rochis nos suspendendo: vt ait Horatius. naso suspensio aduco. (An erit) subaudi quispiam. (Qui recuset). i.
 neget. (Velle meruisse os ipse). i. laudes meritas a populo sequi. (Et quod locutus digna cedro). i. eternitate. cedro enim siue ce
 dreleo hoc est oleo cedrino perungebant chartam ne tuncis et blattis pertuiderent: aut carie sentiret. idque cedrus dicitur. Adar
 tialis ad librum suum. cedro nunc licet abules perunat. et Horatius. speram carmina fingi posse linienda cedro. (Liquere) sub
 audi neget post mortem. (Carmina nec metuenda scobros). pisces salso et genere halecu: quod acetariis chartis inuoluti ven
 debant: in quibus versus dabant chartam inutiles. Adartialis ad librum suum. nec scobris tunicas dab molestas. (Nec thus).
 .i. vni fiat cucullus: in quibus inuoluit thus. Adartialis idem. nec thuris piperis ve sis cucullus. et aut cucullus charta in specie cuculli
 formata. hispane dicit alcataz. (Quisquis es) alloquitur illum quem induxit partes ambitiosi poetam tuentem. respodetque ad illud
 quod dicit: an erit qui velle recuset: fateturque se non ab humanitate alienum: vt si quod recte fecerit: recuset laudari: sed quod non
 debet constitui finis benefactorum operum: sed in rei recte facte conscientia. Dicit igitur. (O tu quisquis es. quem feci). i. fingi. (Dico
 re ex aduerso). i. mecum disputate: subaudi intende ratioi meae. (Ego non metuam laudari). i. non fugio laudes. Si cum scribo)

Iuuenalis.

Horatius.

Adartialis.
Horatius.

Adartialis.

Adartialis.

Nunc non e tumulo: fortunataque fauilla
 Nascentur uiolae: Rides ait: & nimis uncis
 Naribus indulges. an erit: qui uelle recuset
 Os populi meruisse: & cedro digna locutus
 Linquere: nec scobros metuenda carmina: nec tus?
 Quisquis es o modo quem ex aduerso dicere feci.
 Non ego cum scribo: (si forte quid aptius exit:
 Quando haec rara avis: si quid tamen aptius exit)
 Laudari metuam. neque enim mihi cornea fibra est.
 Sed recti finem extremumque esse recuso
 Euge tuum & belle. Nam belle hoc excute totum.
 Quid non intus habet? Non est hic ilias acci
 Ebria ueratro: non si qua elegidia crudi
 Dictarunt proceres: non quicquid denique lectis
 Scribitur in citreis. Calidum scis ponere fumen:
 Scis comitem horridulum trita donare lacerna:
 Et uerum inquis amo: uerum mihi dicito de me.
 Qui pote: uis dicam: nugaris: cum tibi calue
 Pinguis aqualiculus propenso sesquipedale extet.

Iuuenalis.

Adartialis.

sensus est in carminibus meis nihil tale est: quod plausus et vulgi acclamationes expectet: quod alii poetae aucupari solent. (Nunc
 est hic ilias acci) tale quiddam quod in poemate acci poetae quod ilias hoc est de bello troiano inscribit. (Ebria ueratro). i. ple
 na elleboro quod se purgabatur: qui subtile aliud opus scripturi erat. hoc se carneades purgauerat: contra stoicos disputatur. Et
 non sunt hic elegidia (Si qua elegidia crudi proceres dictarunt). i. elegie. nam elegidia dicitur dicitur. (Elegidia crudi) pro
 na elegia. Et proceres crudos appellat. i. quod propter nimium studium laborantes cruditate stomachi non bene cibos concoquebat.
 Et non est hic (Quidquid scribitur in citreis lectis). i. i tabellis ex materia citri arboris preciosum in quibus soli proceres so
 let scribere. Et citro aut tabellas principibus fieri solitas etiam homerus scribit in fabula bellerophonis: quoniam ad licorum regem
 missus est. In disticho Adartialis cuius lemma est pugillares citrei. sexta nisi in tenues effemus ligna tabellas: effemus liby
 ci nobile dicitur opus. (Calidum scis). sensus est: non posse fieri vt hic sciat: quod opinione sit apud alios: cum muneribus procor
 ruperit clientis et amicos: quod verus illi dicitur erat. (Scis ponere). i. in coena iuuvis. (Summe calidum). quod saliebat ex por
 ce pruniparum papillae. res in maximis delicijs apud romanos. Adartialis de summe: esse putes non dicitur summe: sic vberem largo
 visu sumpta. Et postea quod fecit. (Inquis amo) blanditius est sicut et amabo. Adartialis. dic verus mihi marce dic amabo
 nil est quod magis audiam libeter. vero veni ergo quod sit audi. verum attice non libeter audis. dicito mihi verum de me. i. de carmi
 nibus meis. (Qui pote). i. quomodo est possibile dici tibi verum: cum amicos procorrueris. (Nunc dicam) subaudi verum quod non sunt
 corrupti tuis muneribus. (Nugaris). i. nugas agis. hoc est nihil nam illud est nugaris. (Cum o calue). i. o senex. vt supra. cum ve
 tule. (Aqualiculus pinguis). i. veteri in quem fordes pluuu. sed hic pro veteris abolomie ponit. (Extet). i. pumneat et prendat
 tibi (Sesquipedale). i. pede et dimidio. vt sesqui mens. sesquino diuis: vni et sesquialtera proportio arithmetica dicitur: quod ali
 quod numerus pumneat alium et dimidium. vt sesqui et duo. (Propenso). i. ppendenti. et alludit ad illud quod plinius: i. l. 13. ca. 13.

Veratrus. i.
herba est qua
poete purga
bantur.

Adartialis.

Adartialis.

Adartialis.

Plinius.

Satyra.

naturali scribit: min⁹ ingeniosos eē: q̄bus v̄eter ē p̄guis. (O iane s̄cius ē. miseri s̄nt hoies q̄ sic decipiūt ab ijs q̄ illos de-
buerāt veritatis admonere: cū abs̄ ētes ⁊ post tergū ab alijs irrideāt. ian⁹ aut foelig q̄ i occipitio q̄q; h; oculos: neq; illi
possit illudi. (O iane. Subaudi te appello foelicē. Quē nulla ciconia. i. man⁹ formata i specie ciconie. (Pinsit. i. em-
dit ⁊ pcutit. nā p̄sere apud antiq̄simos erat pistillo frumēta i mortarijs ⁊ tridere: vt ex ea farina pulces aut granes fa-
cerēt. postea vero p̄sere ad panis faciēdi rōnes trāslatū est. (Tergo. i. ab occipitio fieri ijs q̄s illudim⁹: p̄ q̄s itelligim⁹
cos q̄ nō curāt qd de se absentib⁹ dicat. (Nec man⁹ mobil. i. atergo q̄q; agitata. (Imitata ē auriculas albas. i. asini
nas: q̄ pilos habēt albos i pte iterion. vñ Ouidi⁹. p. meta. de mīda cui apollo aures asininas dedit. villiq; albētib⁹ im-
plet istabilesq; illas fecit ⁊ dat posse moueri. (Nec tñ ligē. Subaudi exerte p̄ferē tibi a tergo. Quātū canis appula
sicit. i. quātū i siti canis appula liguā exeret. Appulia nāq; sicutulosaz appellat Horati⁹ hoc ē inaquosā ⁊ aq; carētes.
(Vos o patrici⁹. sed esto iqt̄ alij versent⁹ i hoc errore: atq; sui ignoratiōe. o vos s̄guis patrici⁹. i. vos romani q̄ ouginē
a p̄tib⁹ hoc ē senatorib⁹ trahitis. ⁊ est n̄tus p̄ v̄tō. vt Vergi. vj. en. (S̄guis me⁹. q̄s ē vas viuere. i. mortales eē. (Oc-
currite sanne posticę. i. subannatiōi q̄ post tergū vob̄ sit. (Occipiti cæco. q. d. cū i occipitio oculos nō habeatis: p̄uide
te ne post tergū hoc ē absentib⁹ vob̄ detrahāt. (Quis ppli. V̄ba sunt poetę ambitiosi s̄sulētis amicū: qd populus de
illo s̄ciat. Quis ppli sermo ē. s. de me. (Quis eni. respōdet amicus adulator. (Quis eni. Subaudi esse debet sermo de
te: nisi id qd ē. s. (Larmia) tua (Nūc demū fluere. i. facilia eē: cū an̄ hac oīum alioꝝ poetarū fuerit cura (Nūc molli.)
i. versu facili et suauī et vt ostendat
carmine s̄q̄litate ⁊ pulchrā deduc-
tiōez v̄t̄ duab⁹ trāslatiōibus alte-
ra q̄ sumpta est a marmorarijs q̄ ex-
cudūt q̄drāq; lapides ad amulsum:
ita vt iunctura nō appareat. ideo di-
cit. (Vt iunctura. i. verborū coagmē-
tatio. (Effundat. i. non admittat.
(Ungues seueros. i. quantūuis ri-
gidos ⁊ acutos. (P̄ter leue. i. p̄ iun-
cturā in q̄ nō est rumā aut quicquā
hiās aut p̄minēs. leue enim p̄diph-
thongon planū teriumq; significat.
(Scit tendere versū. Altera trāsla-
tiōe v̄t̄ sumpta a fabris lignarijs.
et sunt verba adulatoris. iam nō ad
ipsū poetā ambitiosū sed ad alios
de illo. nā a s̄da persona trāsiuit ad
tertiā. (Scit tendere versū. i. dirigere
⁊ ordiare. (Nō sec⁹. i. nō alit. (Ac-
si dirigit rubricā. i. lignū ad rubri-
ce lineā. (Vno oculo. id enī fabuli-
gnarij faciūt: vt explorēt an materia
sit recta. (Sine op⁹. Q̄do ē. (Adu-
sa dat n̄o peotę dicere res grādes. s.
i stilo ⁊ i materia. (Sine opus. sub-
audi illi⁹ sit. (In mores. i. lūpū. qd
v̄t̄ūq; ad poetā satyricū p̄inet. (In
prādia regū. forte ad tragoediā de
atreo ⁊ thieste alludit: de q̄ ifra i q̄n-
ta satyra si q̄b⁹ aut p̄gne: aut si q̄b⁹
olla thieste feruebit. Ecce mō. si eos
poetas iuehit: q̄ cū parua nesciāt de
scribere. res magnas ⁊ heroicas ag-
grediunt: inferētes quedā greca suo
poemati: quē admodū Eufoni⁹ fre-
quēter: Marcial⁹ ⁊ Iuuenal⁹ raro. (Ecce inqt̄ (Videm⁹) mō quosdā poetas (Solitos nugari grece. i. q̄ greca quedā
ba ⁊ s̄tias suis carminib⁹ ierūt. aut greci. i. ad moꝝ grecorū. (Afferre sensus heroas. i. s̄tias carmini heroico p̄uenien-
tes. (Nec artifices. i. peritos. (Ponerē. i. ad describēdū. (Lucū. i. siluā aliquā sacra. nā lucū sp̄ sequit⁹ p̄secratio etiā
i sacris iis. (Horati⁹ i poetria. purpure late q̄ splēdeat vn⁹: ⁊ alter assuit pann⁹: cū luc⁹ ⁊ ara dianę describit. (Nec ar-
tifices ponere rus satuz. i. oibus referēt q̄ ex agro p̄ueniūt. (Vbi. i. in q̄ rure siue ruris villa. (Sūt corbes) Excepto
rū: i. mēsuū ⁊ vuarū. (Et foc⁹. loc⁹ vbi accēdit ignis. (Et porci) altiles. s. ⁊ cohortales. (Et palilia. festa palis de p̄asto-
rū: i. quib⁹ vt historici tradunt roma p̄dita est: hoc ē quē admodū dicit Ouidi⁹ i. iij. fastoz. p. kalendas maias. (Fumosa
feono. q̄ pastores in festis de p̄alis: ex foeno pyras faciebāt: illasq; trāsiliebāt. Ouidi⁹. moꝝq; p̄ ardetes stipulę crepitā-
tis acervos traicitas celerī strēmua mēbra pede. Et tibull⁹ ille leuis stipulę solēnes pot⁹ acervos accēdit flāmas trāsilietq;
sacras. (Vnde. i. a q̄ rure siue palilib⁹. rem⁹ fili⁹ marris ex illa silua gemelli⁹ cū romulo fuit: ac p̄ hoc significat omnē no-
bilitatē romanā ex pastorib⁹ fuisse p̄pagatā. (Et tu o q̄nti. Subaudi fuit. hic fuit. V. q̄nti cūcinat⁹ q̄ dictator. V.
minutiū s̄sulēi algido mōte obsessum a volscis expēdit: q̄ negotio itra. xvj. dies p̄fecto ad rē rusticā rediit (Terēs deta-
lia sulco. i. atterēs vomerē arando: qui in aratro dentali aptatur. vnde et seranus cognominat⁹ est: quoniā quo tēpo-
re venit illi nūci⁹ q̄ erat creat⁹ dictator: serebat agrū. Vergi. vj. en. et te sulco serane serētes. Lū. i. quo tēpore (Vtor)
ea cerelia vocabat. Sidonius appollinaris est auctor si te inquit tantū cūcinati dictatoris vita delectat: cereliā ducito q̄
bones iugat. (Trepida. i. festina. (Induit dictaturā. i. insignia dictatoris. ante boues: quib⁹ iūctis arabat. (Et licitor)
i. viator qui attulit illi nūciū dictature. (Tulit domū tuā aratra. i. retulit i domū tuā: cū neq; famulū neq; seruū ha-
beret. erat aut licitor qui p̄ferēbat insignia magistratū. (Euge poeta. cū ironia legendū est. quasi dicat: ego nescio
cur debeas poetę noīe gaudere: cum nihil tale describere scias. (Est nunc bryfai. eos reprehēdit q̄ admirantur poetas

Ovidius.
Horatius.
Vergilius.

O iane a tergo quem nulla ciconia pinsit:
Nec manus auriculas imitata est mobilis albas:
Nec linguæ quantum sitiat canis appula tantum.
Vos o patricius sanguis quos uiuere uas est:
Occipiti cæco posticæ occurrite sannæ.
Quis populi sermo est: q̄s enim nisi carmina molli
Nunc demum numero fluere: ut per læue seueros
Effundat iunctura ungues. scit tendere uersum
Non secus: ac si oculo rubricam dirigat uno.
Siue opus in mores. in luxum. in prandia regum:
Dicere res grandes nostro dat musa poetæ.
Ecce modo heroas sensus afferre uidemus.
Nugari solitos græce: nec ponere lucum
Artifices. nec rus saturum laudare: ubi corbes.
Et focus: & porci: & fumosa palilia foeno:
Vnde remus sulcoq; terens dentalia quinti:
Quem trepida ante boues dictaturam induit uxor:
Et tua aratra domum licitor tulit. Euge poeta.
Est nunc bryfai: quem uenofus liber acci:

Eufonius.
Marcialis.
Iuuenalis.

Horatius.

Ovidius.
Ovidius.
Tibullus.

Vergilius.
Sidoni⁹ ap.

Licitor. e-
rāt q̄ insignia
ferēbat.

Prima.

antiquissimos eosdemq; imitant: cū recētiorez contēnant. (Est nūc.) subaudi aliq; (Quē liber venosus). i. turgidus-
 uniat: qd in carmine viciosum ē. (Alci.) p accy poete antiquissimi 7 qui tā inter obsoletos cōputat 7 pete ab iferio
 ribus. (Adoret.) i. detineat. i. sunt q illū admirent: nā ea q miramur detinet nos. (Bysig.) a baccho q dicit bysus
 cognomiati. poete aut i tutela bacchi 7 appollinis sūt. (Sut) etiā subaudi aliq; quos Pacuvius poeta etiā antiquissim⁹
 scriptor tragoediarū ex brūdiūso italie vrbe. (Et antiopa verrucosa). i. tragoedia pacuvij q inscribit antiopa citatur
 q; a Licerone i pmo de finib⁹. 7 a Priciano 7 Ad Marcello cōplurib⁹ in locis. quā verrucosam appellavit. i. aspera 7 in-
 aei regis lesbioy filia: ex q cū iuppiter zethū 7 amphionē pceasset: a lyco eius puige atq; thebanoy rege repudiata ē:
 atq; in ill⁹ locū dirce superinducta: que cū diu antiopā in suspiciōe pellicatus vexasset: tan dē a gemellis quos ex ioue
 antiopa pepererat in vltiōez matris equis indomitis alligata atq; distracta est. (Sulta cor luctificabile). i. habēs cor lu-
 ctuosum fultū et substētātū. (Herūms). i. laborib⁹ quos sub pellice passa est. hic versus aut ē Pacuvius: aut ex illi⁹ ver-
 bis formatus: a persio vero nūc interposit⁹: vt ostēdat pacuvij duriciā vastitatēq; in carmine. (Hos pueris) sensus ē
 cū fili patres audiāt: poterūt veterū carmia laudātes: 7 ipsi quoq; talia admirant: talesq; evadere laborāt. (Lū vide-
 as patres lippos). i. in iudicādo de auctorib⁹ cecos. (Insistere hos monitus). i. instillare talia pcepta. i. fili
 is suis (Aueris ne:). q. d. non est necesse querere: cū ratio sit in prōptu. (Hec sartago loquēdi). i. hic lique stridor q̄lis
 ex sartagine cū aliqd frigitur sonat.
 venerit i linguas. i. in sermōne filioy
 (Et istud dedec⁹). i. ignominiosum
 et turpe dicēdi genus. (In quo tros-
 sulus). i. eques ro. hoc est ordo eque-
 stris. nā equites aliquādo sūt trossi
 li appellati a trossulo thuscie oppi-
 do expugnato. auctor est Plin⁹ li.
 xxiii. natural⁹ histo. (Leues) glaber
 et depilatus. significat autē illos esse
 viros molles 7 effoeminatos q̄bus
 talia placēt. (Exultat tibi). i. applau-
 dit 7 fauet tibi clamorib⁹. (Iber sub-
 sellia). i. quibus auditores sedēt poe-
 ta recitante. Juvenalis. sed cum fre-
 git subsellia sūi. (Nil ne pudet. sen-
 sus ē. cū sis senex nō pudet te eē icau-
 tū 7 imprudentē: vt nescias qd seq̄ aut
 vitare debeas: (Nil ne pudet). q. d.
 pudēdū est in senē pserim. nā i pue-
 ro veniā meret hic error. (Nō posse
 pellerē pericula). i. rē in q de fame pe-
 riculo agit. (Capiti cano) i. a capi-
 te senis. (Qui optes). i. q nō optes
 (Audire hoc decēter). i. has adula-
 toy 7 applaudentiū tibi voces. sunt
 autē applaudēdi aduerbia decēter. cu-
 ge. belle. 7 apud Adartialem sophos
 (Epidū decēter). i. laudes frigidās
 q̄ppe q nō respōdet meritis tuis ve-
 rez virtuti. (Fur es ait pedio) sū i
 poetas: nūc i eos inuehit q̄ i causis
 iudicialib⁹ omittis p̄batiōib⁹ et ar-

Pacuvius.
Licero.
Pricianus.
Ad Marcellus.

Pacuvius.

Plinius.

Juvenalis.

Adartialis.

Antithetō.

Leuere. adu-
lari est 7 pro-
prie ceuere i-
dē i vris qd
in foemina
cruffari.
Iloratue.

Sunt quos paccuuius: & uerrucosa moretur
 Antiopa ærumnis cor luctificabile fulta.
 Hos pueris monitus patres infundere lippos
 Cum uideas. quæris ne unde hæc sartago loquēdi
 Venerit in linguas: unde istud dedecus: in quo
 Trossulus exultat tibi per subsellia læuis:
 Nonne pudet capiti non posse pericula cano
 Pellere: quin tepidum hoc optes audire decēter?
 Fur es ait pedio. pedius quid? Crimina rasis
 Librat in antithetis doctus posuisse figuras.
 Laudatur. bellū hoc. bellū hoc: an romule ceues:
 Men moueat quippe: & cātet si naufragus assem
 Protulerim: Cantas cū fracta te in trabe pictum
 Ex humero portas. uerum nec nocte paratum
 Plorabit: qui me uolet incuruasse querela.
 Sed numeris decor est: & iunctura abdita crudis.
 Claudere sic uersum didicit. berecyntius atys:

gumētis i qb⁹ tota victorie causa cōsistit: cōferūt se ad exornatiōes atq; figuras 7 q̄s appellat colores rhetoricos (Bit)
 subaudi accusator. (Pedio) quē furti accusat. nā cōstat pedij quēdā sub nerone a cyprenētib⁹ furti vel poti⁹ sacrilegi
 accusatū. (Pedio) qd. subaudi respōdet ad hāc accusatiōez. (Crimina rasis). uerba sunt adulātis pedio: aut illū apud
 ceteros laudātis. (Librat crimia). i. pedio crimia obiecta repēdit 7 p̄stat. (In antithetis rasis). i. figuris 7 exornatio-
 nib⁹ puris. nā antithetō qd iterpretat⁹ p̄trapositū figura est q̄ s̄ria iter se opponunt. vt dies nocti. lux tenebris. pedius
 iquā (Doct⁹ posuisse figuras). cū poti⁹ argumētis se debuerit defendere. (Laudat). i. is q se ita defendit. (Bellū hoc) sub-
 audi ē: 7 pulchre dicit (Bellū hoc) cū indignatiōe p̄ferendū ē. nā irascit⁹ incādescitq; plius i eū: q̄ tā impudētē assētit.
 itaq; illi⁹ vba irat⁹ repetit. (An romule ceues?). i. o romane. nā p̄mitiuū p̄ deriuato posuit. (Leues). i. adularis. cānt
 p̄pe ceuere i vris qd cruffare i foemina: hoc ē cū coeūt nates mortitare. sed qz canes cū adulant: elunes mouēt 7 caudā
 accepit ceuere. p̄ adulari. (Adē moueat). laudabat adulator ābitiosa oratoris ornāmēta: nūc dicit se nō magis moueri
 ad miam posse huiusmodi oratiōe: quā si naufragus multis 7 p̄positis uerbis emēdicaret s̄ppe. (Si naufragus cātet
 assem). i. cātando mēdicet. hoc est p̄meditatio precib⁹ misericordiā quērēs (Adē moueat). p̄ me ne flectet ad miseri-
 cordiā: (Et protulerim illi assem). q. d. neq; me mouebit: neq; illi assem dabo: qz qui huiusmodi oratiōe vtit⁹ nō dolet.
 7 quēadmodū i poetria Horati⁹ scribit: si vis me flere dolendū est. (Et cū portas te pictū i trabe fracta) i.
 i tabula i q naufragiū euasisti (Ex humero) i. i tabella picta ex humero pēdēte. (Cātas). i. p̄inde ē ac si cātares: qz mihi
 lo plus ad miam moueret. (Verum) pro sed. (Qui uolet incuruasse me q̄rela). i. iclurare me ad cōmiserationem sua in
 foelicitate. (Nō plorabit). i. plorādo narrabit. paratū nocte. i. p̄meditātū nocte hesternā. hoc et in arte rhetorica p̄ci-
 pitur ne oratio videat⁹ elaborata. sed si quid tale sit: lateat artificij. (Sed numeris). diceret quispiā iexcusatiōez poetaz
 quos paulo ante persius de duricia rep̄hēdebat. nō nihil est o persi quod de poetis dicebas: sed in hoc sūt laudādi. qd
 (Iunctura est abdita). i. abscōdita 7 que oculis persici nō possit: 7 peritat⁹ trāslatione illi⁹ quod supra dicit. vt p̄leue
 scueros effundat iūctura vnques. (Numeris crudis). i. uerbis sine pedib⁹ quos ego fateor esse crudos. Ad qd respon-
 det persius dicit. Immo. (Didicit claudere uersum sic). et subdit carmina alicui⁹ poete sui tēporis. est aut claudere uer-

Satyra.

Horatius.

sum qualibuscumque verbis adhibita tantum syllabarum quantitate versum componere. Horatius. sermonum, nec enim concludere versum dixeris esse satis. (Serapentius atys. clausula est ut diximus alicui incepti poete. Fuit aut atys puer: que ci bele deoz mater delicias habuit: que cum deprehendisset i fangarotide nymppha furore immisso sibi ipsi genitalia secuit: unde est deum matris sacerdotum origo. Serapentius aut a berecepto more et vrbe phrygię ubi peculiariter cibele colebatur atys dicitur est. (Et qui ceruleum) hoc quoque carne alicuius poete reprehedit. Loquitur aut fortasse de delphino: qui ario ne in epimeneu seruant. aut de delphino qui nuptias neptuni et amphitricetes conciliant ex secundo libro fastoz quidi. (Di rimebat). i. natans suscabat. (Aerea ceruleum). i. mare cum est color ceruleus. Sic (Costam) et hoc alter siue eiusdem poete carne est i quo dicebatur quod pacto ex apoenino abscisa est pars que i sicilia insula recessit: quod omnes poete histori ei cosmographi predicant. (Subduximus costam). i. poete nostri dicunt subductam fuisse costam hoc est latus. (Apoenino longo). i. qui ab alpiu ad rhegiu brunoz vrbe per media italia quasi dorsum quoddam porrigit quod tractus spaciu continet ad quigera milia passuum. (Sic) autem dicit. i. par incepta. (Arma uirum) satis licet peruersus in vergili carne inuehit: ut inflatu numis: et a quo multum possit detrabi. nec mirum si nec vergilio quidem parcat: cum satyrici proprium sit: ut dum risum excutiat: non hic cuiquam parcat amico. (Nonne hoc spumofum). i. inflatu et mane quasi spuma (Et ut ramale vetus). sunt autem ramalia rami inutiles ex arboze decisi. Ouidius. vii. metha. multa fidaque faces ramaliaque a rida tecto detulit. (Lorice pigui). i. Crassi corticis. (Loctum). i. retortidum et antiquum: unde recoati dicitur quod nimio usu ob

Ouidius.

Theodor⁹
gaza.

Horatius.
Plinius.

calluerit. (In subere pregradi). ar boze crassissime corticis: que a grec haliphe dicitur. theodorus gaze falsi cortice interpretatur. habet enim corticem quasi nitri aut saluginis epicca te. Sunt qui legant pro pregrandi ve grandu auctoritate porphyrionis citatis huc versum in pa. li. sermonum horatii sed quod exponit uegrandi p no gradu: non placet. na et si plini hac arboze in minima esse dicit: hoc ut ait coparatione ad alias gladiferas: sed in suo genere itelligit peruersus valde grande ac si dicat antiqua. na ve particula modo auget modo minuit. Quid quod et suber aliaru gladifera ru aut superat aut eequat: etia plini auctoritate. suberis inquit cortex tantum in fructu pregrassus ac renates: atque etia in denos pedes vndique explanatu. (Quidna igit). Sensus est. nulla ratio est cum carmina ipsa cruda sint et dura: qualia sunt que sequuntur: quattuor. cur debeant molli ter et delicate pronuciari. (Quidna igitur) i. cur nam. (Legendu est). i. legere oportet carmina que sequuntur. (Teneru). p tenere et delicate. (Et ceruice laxa). i. flega ad vocem extenuandam. (Torua mimallonis). cuiuscumque poete sunt hi versus: duri profecto et turgidi sunt. describuntur autem in illis sacra bacchi. (Implerunt) subaudi bacchi comites et sacerdotisse. (Cornua torua). i. terribilia siue sint cornua in buccinas formata: siue tube flexi eris: ut dicit ouidius: quorum erat usus in sacris bacchi. Iuuenalis. et cornu pariter vinoque feruntur menades. (Bombis) sonis nomine tracto ex sono tubarum. (Mimallonis). i. baccharum que mimallonem dicuntur ab imitatio. Ouidius de arte. ecce mimallonides sparsis per terga capillis. (Et bassaris). baccha. i. bacchi sacerdos dicitur ab bassareo quod est vnu ex bacchinoisibus. (Ablatura caput secum) p secudu amputadu. (In titulo superbo). videtur tagere fabula de agave: que p furore in sacris bacchi filio pentheo caput auulsi: putas ee vitulu: aut sicut ovidius. iii. meta scribit: aprium. auulsum inquit caput dignis coplega cruentis clamat to comites. superbi autem appellauit: quia pentheo bacchi sacra contempfit. (Et menas) sacerdos item bacchi. (Flexura lyncem) i. currum bacchi que lynces tigresque trahunt: que a lalia i bacchi tutela sunt. (Lorymbis). i. hederis quibus pro loris vtitur. na corymbi sunt hederaru racemi. (Ingeminat euion). i. repetit nome bacchi: quod interpretat bonus filius. (Echo reparabilis). i. vocis reperussio. et repetit et reparat voces semel ex emissas. (Assonat). i. ad voces baccharum resonat. Echo fabula ex. iii. meta. peteda est. (Hec fieret) i. tales versus fracta et parum virili voce pronuciantur. (Si vilia vena testiculi paterni). i. virilitatis a patre accepte. (Viueret in nobis). i. vigeret. q. d. nunquam id facerem. (Hoc delumbe). i. opus eneruatu et sine viribus: quodammodo a lalia lubifragio delubata. (Natat). i. voluit et versatur. (In labris et summa salua). que necessaria e ad temperanda organa plectraque lingue. (Et menas et atys). i. fabule de baccho et cybele: in quibus crebra sit mentio de menade et atys. aut cum venit pronucianado ad hec ipsa nomina. (Est in vdo) i. versatur in ore humido. vnde vergilius vocem vdam appellauit. (Aec pluteu cedi). carmen quod tantopere laudat: quodque tam molli ac tenera voce pferatur: que sic ostendit dices: que nec cedit pluteu. i. non pcutit armariu vbi libu reponuntur: et cui scriptozes incubunt. solent enim qui componunt aliquid ex ingenio suo: si illis ex sententia res non succurrunt: impingere chartas et allidere scrinijs. terre pariter: quod est signu magime cure ac diligentie. Sed hoc carne cum fieret nihil tale est passus. (Nec sapit vngues demorfos) i. non pre se fert diligentiam emendatōis. solent enim poete cogitabudi vngues rodere. barbam fricare. caput scalpere. et reo humis modo facere quibus significat vni tantu componere carminis studio esse intentos. Horatius et in versu faciēdo: que p caput scaberet: viuos et roderet vngues. (Sed quid opus). iam inde ab initio operis: dubitare coepit Peruersus an sapram scriberet. nunc vero ad eandem constantiam redit: sed tandem in eo peritat: ut satyram scribat. Dicit igit ad se vltim loquens: aut monitoze suu inducit secū loquentem. (Sed quid opus). i. que necessitas cogit te. (Radere). i. stru

Et qui ceruleum dirimebat nereia delphin.
Sic costam longo subduximus apoenino.
Arma uirum: nonne hoc spumofum & cortice pigui:
Ut ramale uetus prægrandi subere coctum?
Quid nā igitur tenerū: ac laxa ceruice legendū est?
Torua mimallonis implerunt cornua bombis.
Et raptum uitulo caput ablatura superbo
Bassaris: & lyncem menas flexura corymbis
Euion ingeminat. reparabilis affonat echo.
Hæc fierent: si testiculi uena ulla paterni
Viueret in nobis: summa delumbe salua
Hoc natat in labris: & in udo est menas atys.
Nec pluteum cædit. nec demorfos sapit ungues.
Sed quid opus teneras mordaci radere uero

Ouidius.
Iuuenalis.

Ouidius.

Horatius.

Prima.

gere et violare. ut infra pallētes radere mores doct? (Auriculas teneras). i. hoīz effeminatorū mores quoz reprehēsi onē nō libēter audiūt. (Vero mordaci). i. veritate: q̄ amara est et pūgit. ut ifra mordaci lot? aceto. (Vide sis). i. caue si vis. sis enī in si vis resoluit apud comicos sepe. quēadmodū capis in cape suis Licerone Quilitianoq̄ auatorib? (Ae limia maior). i. potentioz q̄s tu carminib? ifectaris. (Frigescat tibi). i. sint tibi frigida 7 mortifera. (Horati). i. ser. ma iorū ne q̄s amic? frigore te feriat. i. morte q̄ ab effectu frigida ē. ver. iij. en. 7 cū frigida mors aīa subduperit are? (Hic). i. in satyra quā scribis (Lra sonat de nare canina). i. r. lra frequēs est. quā rigētes canes exprimūt: quoz est propiū rixa i significat aut nō posse fieri qui scriptores satyrarū rixent? cū illis q̄s offendūt suis carminib?. (P̄er me equidē). i. per terrē? his cominationib? p̄sus: dicit se nolle in quēpiā scribere. (P̄er me equidē inq̄t). i. quantū ad me attinet (P̄ro- tin?). i. deiceps. (Oia sint alba). i. nemo ifamia denigret? ame. sicut ecōtrario nigra dicunt? vitiosa. sic ifra q̄s sequēda forē 7 q̄ vitāda vicissim: illa p̄? creta mor h carbone notāda. (Nil moroz). i. nihil āplius hac de re d̄libero. (Euge). i. si b̄ ipsi fauer: qd̄ tale p̄siliū ceperit de nō scribēda satyra. (Oēs etenim). i. sensus est. oīa q̄ paulo añ reprehēdere volebā iam volo admirari 7 laudare. (Etenim vos oēs res eritis mirē. i. admirabiles 7 laudāde. ac si dicat iā nō q̄quā illis detrahant qui pot? illas laudibus p̄sequar. (Hoc iuuat). i. delectat me facere. an pot? vos o romani audire. (Hic inq̄s) ad mo tiore? suū dicit peris? iā p̄siliū tuū sequoz. 7 repetit illi? verba: dicēs (Inq̄s). i. dicit mibi o monitoz (Ego veto quisquā facit oletū). i. rē oliadā 7 foetidā. hoc est fere? siue vinā. Et est pprie oletū locus in q̄ exercemēta corporis deponim? qd̄ 7 olētictū dī. (Hic). i. i loco sacro. ē nāq̄ sensus. vita hoīz q̄ satyre mate riā p̄bēt: q̄ si rē sacrā nō esse tāgen- dā ab hōie p̄fano. et sumit trāslatio nē a locis sacris: in q̄bus ponebant? signa quēdā p̄secratiois ne p̄fanarē tur. (P̄inge duos angues p̄ qd̄ itel- ligim? locum esse genio p̄secratū: q̄ sub anguis specie p̄teriq̄z v̄sebatur. Meri. v. en. incert? genū ve loci fa- mulū ve parentis esse putet. (O pue ri) 7 h̄ q̄z inscriptio p̄tatis anguis? addēda ē. (O pueri meite extra) sub audi hunc locū: q̄ (Sacer ē sic n̄ro seclō sit: vt imago diui Antonij aut crucis d̄n̄icē p̄ngam? i. i locis v̄bi o letū fieri vetam?) (Discedo). v̄rbū ē p̄h̄: dicētis se velle seq̄ p̄siliū monito ris ne faciat oletum i loco sacro. i. ne scribat satyrā in q̄ hoīz vitas sit p̄ta minatur? (Secut lucilli). i. p̄ altera p̄te p̄posite deliberatiois exēplo luci li 7 Horati dicit se velle omnino sa tyra scribere. (Lucilli). i. q̄ p̄m? vt dixim? apud latinos satyra scripsit. (Secut vrbē). i. romanos di ceteris? salub? suis carpsit 7 lecerant. (Te lu pe te muti). i. Subaudi ip̄mis fecut. nā in lupū quēdam 7 mutium preci pue inuect? est lucilli? de q̄bus Ho rati. ij. ser. p̄mores ppli populū qz tributū. 7 de lupo. famosiq̄z lu po cooperto verisib? et de mutio In

Licero.
Quilitian?
Horatius.
Virgilius.

Virgilius.

Lucilli? p̄m?
apud latinos
satyras inue-
nit.
Horatius.

Horatius.

Juuenalis.

Horatius.

Horatius.

Horatius.

Horatius.

Auriculas: uide sis: ne maiorū tibi forte
Limina frigescant. sonat hic de nare canina
Littera. per me equidē sint omnia protinus alba.
Nil moror. euge: oēs etenim bene miræ eritis res.
Hoc iuuat: hic inquis ueto quisquā faxit oletū.
Pinge duos angues. pueri locus est sacer. extra
Meite. discedo. Secuit lucillius urbem:
Te lupe. te muti. & genuinum fregit in illis:
Omne uasfer uitium ridenti flaccus amico
Tangit: & admissus circum præcordia ludit:
Callidus excusso populum suspendere naso:
Mē mutire nefas: nec clā: nec cū scrobe: nusquā?
Hic tamen infodiam. uidi uidi ipse libelle.
Auriculas asini quis non habet: hoc ego opertū:
Hoc ridere meum tam nil nulla tibi uendo
Iliade. Audaci quicunq̄ afflate cratino

uenalis. quid refert di cīs ignoscat mutius an non? (Et fregit genuinum). dētē illum in ordine nouissimum nouissi- meq̄ natum quem sapienti molarem hispani vocant. (In illis). i. in illoz morū hoc est reprehensione. et est sum- ptum a canibus. (flaccus). Horatius poeta cognomento flaccus. (Vasfer. iacer. et ingeniosus. (Tangit omne viti- um). i. notat. (Amico ridenti). i. inter ridendum iocandumq̄z. (Et admissus). i. receptus et auditus. (Ludit circum præcordia). i. iocatur et salibus suis vitioz amici conscientiam tangit. Horatius inq̄z. (Callidus). i. astutus et gna- rus (Suspendere populum). i. subsannare et deridere. (Naso excusso). i. crispanti 7 in sannā corrugato. Horatius p̄. sermo. Naso suspen dis adunco. est autem suspendere hoc in loco quasi confusum quēpiam reddere. (Mē mutire ne- fas) sensus est licuit lucillio vrbem secare. licuit Horatio populum suspendere: et non licebit mibi saltem mutire: hoc ē murmurare. (Nec clā). i. secreto subaudi mutire et loqui. (Necq̄ cum scrobe). hoc ex mīde: fabula tractum est: cui a pollo cum aures in auriculas asininas porrerisset propterea quod in certamine cantus inter se et marispā peruerse iudi casset: tonoz qui id p̄m? animaduertat neq̄ ausus esset p̄fari factū i solitudine scrobe: in cū que viderat imurmu raut dicēs. auriculas asini mīda rex habet. (Nūquā) subaudi mutire fas est. (Hic tñ infodiā). i. scrobem siue fossam faciā sicut tonoz ille. (O libelle. cū libello suo loquitur: qñ quidem cū alijs non audet. (Ego ipse vidi vidi) magnā em phasim habet. q. d. nō ab alijs audiuit: sed ego ipse his oculis vidi. quid aut viderit ipse ostēdit dicēs. (Auriculas asini q̄s nō habet). i. quis nō ita iudicat de carminib? sicut mīdas de cātū. (Hoc ego opertū) sensus est. ego nō cōmutarem hoc opus meū iliade accij. de qua supra dixit: nō est hic illas acci ebria veratro. dicit ergo. (Nō vendo). i. nolum cōmutare. (Vlla iliade). i. vllō opere tali q̄lis fuit accij illas (Hoc meū ridere opertū). i. hūc meū risū cū libello meo secretū (Tam nil). i. tam parui precij op? vel pot? nihili. (Audaci). q̄les leatorē sui opis velit ostēdit p̄sus: eū videlicet qui caller scon mata. dicitia 7 sales scriptozū comoedię p̄scē apud gr̄cos: quos i satyra latina imitat? ē vt dixim? lucilli? dicētē Ho ratio in. ij. ser. Eupolis atq̄z cratino? aristophaneq̄z poete atq̄z aliq̄z quoz comoedia p̄scavirouz est. 7 sequit? hic oīs p̄ det lucillius hosce fecur? nā eos qui tales iocos nō sentiūt: qñ tardos ingenio a sui operis lectione excludit. dicit igit? O leator. (Quicq̄z afflate). i. afflatus: hoc est inspirat? nā vocatiū est p̄ nolatiuo. (Cratino audaci). i. qui audacter in

Satyra.

comœdia p̄sca hoĩz vitia infectat̄ ē. (P̄alles). i. vsq; ad pallore studiose legis. (Eupolidē iratū.) scriptore itē comœdie p̄sice vitia isensum. (Cū sene p̄gradi). i. cū aristophāe scriptore q̄q; p̄sice comœdie: q̄ fuit magne auctoritatis vir. (Aspice et hec). i. mea scripta. (Et si audes aliqd̄ decocti). i. p̄fecti? et elimati? subaudi legere. (Inde). i. et eo opere. Legit̄ et vnde. i. et q̄ opere. (Lector ferueat mihi). i. iā illoꝝ lectioe calefacta? veniat ad op̄ meū legēdū. (Vaporata aure). i. calefacta (q̄ h̄ q̄ sordib?). i. ingenio tardus tū ad iocandū tū ad alioꝝ iocos sentiedūz. (Gestit ludere increpidas graioꝝ). i. cupit grecos deridere p̄pterea qd̄ certo crepidarū siue solearū genere romanis inueto vtant̄. (Et q̄ possit dicere). i. ei q̄ altero oculo caret. (Luce). i. q̄ loc? frigidus atq; plane insulsius est: et q̄ nemo aliū p̄ficaret nisi eēt stult? et inept? et q̄ pari inscicia teneret ac si putaret se factū nobilē p̄pterea qd̄ fuerit edilis non dico romę: vbi edilitas magno i honore fuit: sed i aliq̄ italię oppidulo. ideo dicit. (Credēs sese aliquē). i. iter magne estimationis viros nume randū. sicut ecōtrario nihil hoies appellam̄ eos q̄ nulli? sunt precii. (Quo d̄ supin?). i. qz superb? et elat? quēadmodū vergili? colles supinos dixit (Italo honore). i. que magistratū nō romę: sed aliubi administrauit. (Edilis fregerit heminas) hoc enī ad ediles pertinet. Iuuenal? et de mēsuris vis dicere. vasa minora frāgere p̄anosus vacuis edilis vubris (Inq̄s). i. nō iusti pōderis. (Areti). aut vasa aretina dicit de quib? Martialis et Plinius. aut qd̄ aretū magistratū gestit: qd̄ est oppidū ethrurię vñ originē habuerūt. Leonardus. Carolus. et Joānes aretin? viri doctissimi vtriusq; linguę. (Nec q̄ abaci). repetē a superiorib?: nec ad meū opus legendū veniat ille. (Qui uaser). i. in hoc tñ callidus. (Scit

Iuuenalis
Martialis.
Plinius.
Leonardus.
Carolus.
Ioannes.

Iratum eupolidem prægrandi cum sene palles:
Aspice: & hæc. si forte aliquid decoctius audes
Vnde uaporata lector mihi ferueat aure:
Non hic qui increpidas graiorum ludere gestit
Sordidus: & lusco qui possit dicere luce.
Se se aliquem credens italo quod honore supinus
Fregerit heminas areti ædilis iniquas.
Nec qui abaci numeros & secto in puluere metas
Scit risisse uaser: multum gaudere paratus
Si cynico barbam petulans nonaria uellat.
His mane edictum: post prædian calliroen do.

Martialis.

SATYRA SECVNDA.

Quidq; optare decet: quid nō optare secunda.
Nunc macrine diem numerameliore lapillo:
Qui tibi labentes apponit candidus annos.
Fundemerum genio. non tu prece possis emaci:
Quæ nisi seductis nequeas committere diuis.
At bona pars procerum tacita libabit acerra.

Horatius.

Martialis.
Calliroes fabula.

(Ego do his edictū mane). i. vt hora diei tertia causas agāt apud p̄toꝝ. nā edicta p̄toꝝ sūt Martialis. exercet raucos tertis cauidicos. (Post prædian do calliroe). i. vt legāt fabulā calliroes. hec acheloi filia fuit atq; almoenis vxor illius qui eriphilem matrē in amphiarai patris vltionē occidit. sunt q̄ calliroen ineretris cuiusdam nomē esse putent. **N**unc macrine. H̄ satyra ex dialogo platonis: q̄ alabiades scdus iscribit: ē exp̄ssa. nā cū alabiades amic? et discipulo Socratis vret sacrificatū: data ē illis copia et oportunitas disputādi de voto hoĩz h̄e d̄z eē: atq; illa q̄ a p̄sio h̄ d̄ferit. In hac igit̄ scdā satyra ip̄roba hoĩz vota carpit: q̄ a dijs immortalib? nō honesta: s; vitia p̄cāt. falsā p̄terea optimonē illoꝝ redarguit: q̄ ex ingenio suo deos certimātes. putāt se illos posse munerib? corrupere. scribit hāc satyrā ad Albiā crinū amicu: q̄ diē natalē suū celebrabat: dicēs (Macrine miera hūc diē) i. q̄ festū natalicū celebras. (Melioze lapillo). i. cādido. ex more gētis thraciē q̄ vt ait Plinius. calculis discolorib? in vñā picatis dies siue letos siue tristes notabāt: de inde i sine vite digerebāt vt sciret q̄t p̄speros q̄tq; ifoelices dies egissēt. (Qui cādidos). i. lapillus. vt poti? dies letus lapillo cādido signat? (Apponit tibi). i. accumulāt et auget. (Annos labetes). i. sensim et velocit̄ curretes. naz die natali cuiusq; superiorib? annis incipit addi vñ. (Fundemerum genio). genū die natali p̄cipue colebat: qz deus p̄sces generati onis est. vñū aut̄ in sacris fundebat. Vergili? vna nouū fundā calathis aruisa nectar. (Nō tu p̄ce. q̄ sacrificabāt alticui deo: petebāt ab illo qd̄ sibi maxime cōducere putabāt. Laudat aut̄ macrinū: q̄ nihil p̄cari solit? sit nisi honestū: cū ceteri vitia et voluptuosa sibi optēt (Tu inq̄t nō possis). subaudi a deo. (p̄recc emaci). i. q̄ veluti quadā mercede emis qd̄ p̄catis. sic ifra. q̄ tu mercede deoꝝ emerit auricularas pulmones et lacib? vñ. vt sic p̄ce emaci cui aliqd̄ mun? aduiḡt. (Que neq̄as cōmittere). i. p̄cedere atq; illoꝝ fidei p̄medare (Diuis nisi seducti). i. scdus d̄z d̄z. et ex secreto. nā honesta secreto petere solem? honesta vero palā. vnde subdit. (Et bona pars proceꝝ). i. magna pars nobilitū et p̄mōzū populū. (Libabit acerra). i. sacrificabit thus ex acerra vasculo thurifero. Vergili? plena supplex venerat acerra. (Tacita). i.

Plinius.

Vergilius.

Vergilius.

Segunda.

ipſi tacita: quippe qui accedat inhoneſta petitori. (Haud prompſu eſt) .i. nō eſt facile 7 impromptu paratu. (Cui via.) quia nemo id preſtare poterit: cū ab omnib⁹ fere vota mania ſiāt. (Tollere de templis.) ubi preces et vota cōcupiunt. Admurmur 7 ſuſurros humiles. .i. preces ſuppreſſas. ea enī optant: quę ſine rubore nemo etiā apud amicū fateret. Et non eſt cui uis prompſu et facile. (Uiuere voto aperto) .i. clara voce atq; ita vt omnes audiāt prolato. Seneca i epuſto eſt: oib⁹ cupiditatib⁹ ſolutū: cū eo perueneris vt nihil deū roges niſi quod rogare poſſis palā. Hūc enī quāta demētia eſt hoīz q; turpiſſima vota dijs inſuſurrāt. ſi quis admoerit aurē cōtiſceſcēt: 7 qđ ſcire hoīz nolūt: quaſi fons erupti ra voce petunt atq; ita vt a p̄ximis audiant. (Adens bona) hec inquit: qđ hōneſta ſunt clare. (Fama) qđ etiā Paulo apoſtolo teſte qui famā ſuā negligit homicida ſui eſt. (Fides) .i. ea auctoritas vt ſibi credatur. (Hęc clare) ſubaudi optant. 7 alta voce. (Et vt audiāt hoſpes) .i. qđ ſp̄iā ignotus qui ppe illū in tēplo eſt. (Illa) ſubdicimus loq̄ inter dētes. Horati⁹ labra mouet metuēs audiri pulchra lauerna: da mihi fallere. 7 infra labra moues tacitus recitraq; ſab bata palles. (Ō ſi) utinā 7 eſt optādī aduerbiū. (Funus præclarū patrui) .i. mors præclara patrui .i. patris mei fratris: quę me beatū et præclarū faciat. (Ebuliat) .i. erumpat. et vnde minime putabā: quaſi fons erupti onē ſubito faciat. (Et o ſi ſeria argēti) .i. dolioſū ſcile argenti plenum. (Crepet mihi ſub raſtro) .i. interfectu diendū terraz raſtro ad illā impato ſonet crepituq; reddat. (Dextro hercule) .i. propitio atq; in hoc reb⁹ meis fauēt. Horati⁹: o ſi vrnā argēti ſors qua mihi moſtret vt illi theſauro inuēto qui mercenarius agrū illū ipſum mercatus diues arauit amico hercule. (Et utinā expungam pupillū) .i. ex eo teſtamēti ordine in quo ille prior heres inſtitutus ē: ego vero poſterior: illū ego erradā: id enī ſignificat expungere 7 diſpūgere: hoc eſt delere. (Quē ego heres p̄ximus) .i. poſt illū ſcōs heres relictus: vt illo mortuo ego ſuccedā. (Impello) .i. ſe quoz. velut vnda ſequēs impellit præcedentē. aut qđ ſeſtimās ſequit̄ impellit præcedentē. (Hęc eſt ſcabioſus) .i. hoc eſt qđ illū erigit in ſp̄e mortis pupillū: quomōdō eſt ſcabioſus: et tumet acri bile. .i. cholera vehemēt: qđ ſigna moris p̄xime ſunt. (Nerio iā tertia ducit vxor) .i. q. d. b̄t̄is nerue: qđ iaz ducit vxorē tertiā: cū duas eſtulerit: 7 quaz morte duas votes lucrat? ē aut ducit tertia vxor. .i. eſt. vt Juuenalis ducitur iratus plaudendum funus amicis. (Hęc ſanctē) ſentis ē quāquā ea que dignus turpia ſint: vt rite 7 ex ordine religionis poſcas. (Adergus mane caput bis terq; .i. ſēpe. (In gurgite tyberino) .i. in ſumme tyberi. Juuenalis. ter matuti

Seneca.

Juuenalis. Paulo apoſtolo ſtolus.

Horatius.

Horatius.

Juuenalis.

Juuenalis. Vergilius.

Haud cuiuſ prōptū ē murmur: humileſq; ſuſurros
Tollere de templis: & aperto uiuere uoto.
Mēs bona. fama. fides. hec clare: & audiāt hoſpes
Illa ſibi introrſum: & ſub ligua immurmurat. o ſi
Ebuliat: patrui præclarum funus. & o ſi
Sub raſtro crepet argenti mihi ſeria dextro
Hercule. pupillum ue utinā: quē proximus heres
Impello: expūgam. namq; eſt ſcabioſus: & acri
Bile tumet. nerio iā tertia ducitur uxor.
Hęc ſanctē ut poſcas tiberino ī gurgite mergis
Mane caput bis terq; . & noctem flumine purgas.
Heus age reſpōde: minimū eſt quod ſcire laboro:
De ioue quid ſentis: eſt ne ut præponere cures
Hūc cuiquā. cui nam: uis ſtaio: an ſcilicet hæres?
Quis potior iudex: pueris ue qđ aptior orbis?
Hoc igitur quo tu iouis aurem impellere tentas
Dicagedum ſtaio. pro iuppiter: o bone clamet
Iuppiter: ad ſeſe non clamet iuppiter ipſe:
Ignouiſſe putas: quia cum tonat: ocyus ilex

no tyberi merget 7 ipſis uozticib⁹ timidū caput abluet. (Et purgas noctē flumine) .i. pollutioes nocturnas: qđ ſumme uiuo vt iquit Vergili⁹ abluunt: vt ſacra atrectari poſſint. (Heus age reſpōde) ſtultitiā hoīm ipſius iunxit: qđ p̄tat precib⁹ 7 ſacrificijs ſe poſſe deū corrūpere: atq; ad vota ſui ipſoſa facile habere: cū hoīes quantū vis inuultū vix inuenerit corrūpi poſſim. (Heus age) .i. eia o homo ipſoſe. (reſpōde) mihi: qđ ſentis de ioue. .i. qđ ſentis de illo p̄cepti ſi. (Et per parētēſum iterpoſuit) .i. nā minimū ē qđ ſcare laboro. .i. tale eſt ad qđ facile reſpōdere poſſis. (Eſt ne) ſubaudi talis iuppiter. (Vt cures præponere hūc cuiquā) .i. alicui mortali anteferre. (Cui nō) ſubintellige iuppiter præponere. (An ſcilicet heres) .i. certe dubitas. (Quis potior iudex) .i. vter horū duozū ſit melior iuſtio: qđ iuppiter an ſtaio? (Et qđ aptior iudex) .i. magis idone⁹. (Pueris orbis) .i. pupillis parētib⁹ orbatus: qđ plerūq; a ſuis tutorib⁹ defraudant. ſunt aut ſtaio oppianic⁹: i. quē extat Licerōis oio p̄ cluētio: 7 qđ homicidij ſimul⁹ venetiſij p̄tius dānatusq; eſt. (Hoc igit) .i. ex eo qđ ſuſpoſuit iouē eſſe meliorē ſtaio illiq; anteponendū arguit ſic a minor ad mai⁹. ſi criminis alicuius re⁹ velles ſtaio iudicē precib⁹ munerib⁹q; corrūpere: p̄torūperet ille i. exclamationē dicēs p̄ iuppiter. o bone iuppiter. ſubaudi cur hec patris: cur nō tonas: 7 fulmia mittis. qđ igitur cenſes iouem ſacurū: ſi talib⁹ ait tēcarē. (Agedū) .i. eia. (Dic ſtaio hoc) .i. has p̄ces 7 vota. (Quo tu tētas ipellere) .i. inclinare 7 mouere. (Turē iouis) vt te videlicet exaudiat. (Clamet) ſtaio: cū hoc audierit. (Iddo iuppiter o bone iuppiter) ſubaudi audis hec et diſſimulas. (Ad ſeſe nō clamet iuppiter ipſe) ac ſi dicat multo magis clamabit. ſed quomodo ad ſeſe: exatādo videlicet ſeipſum in vltionē p̄ rei in dignitate. (Ignouiſſe putas) .i. ſeſus eſt. cū peccas 7 ioue fulminatē nō tāgeris de coelo putas iouē idcirco tibi ignouiſſe: aut qđ negligenti aliqđ quod ad religionē p̄tineat. idcirco pueri velli tibi barbā: q. d. nec qđ nō puniris ſtatū cū peccas. idcirco iuppiter tibi ignouit. nec qđ ſuſſitionē illā de loco fulmine tacto nō obſeruaſti idcirco ab hoīb⁹ vefari. qđ

Satyra.

fit quod iudicia incōprehēnsibilia sunt. neq; sciri pōt nocentib; ignoscat. innocētes exagitari pmittat (Putas ignovisse tibi). i. iouē donasse venā. (Quia cū tonat. quod est iouis irati signū.) i. citius 7 potius. (Aler). i. quercus arbor ipsū ioui sacra (Discutit). i. fertur dissipaturq;. (Sacro sulphure). i. fulmine. q; ambusta sulphur olent. Vergili. u. gā. loca late sulphure fumāt. (Qua tu 7 dom; tua) q; poti; fulminari debuerāt q; arbor innocēs. (An q; nō iacis bidental). i. locū in quē fulmē cecidit nō epias. faciūq; septū ne q; pfanus terat. (Triste). i. qd aliqd triste minat. nam vt dixim; irati iouis est signū. (Et euitandū). ne scz pfanet loc; ille. in quo piaculū cōmittebat. Horati;. an triste bidental mouerit incert;. (Fibris ouū). sic eni bidental iaciebat sacro sacrificio ex ouū intestinis. atq; idcirco bidental ap; pellabat a bidētib; hoc est ouib; in eo loco cesis. (Hergēnaq; iubēte). aruspice fulminis p̄ditore pcuratorq; qū fuit tages ip̄s; aruspice inuētor. aut aruns apud lucanū. (Idcirco iuppiter p̄bet). i. p̄mittit subaudi pueros. (Wellerē tū bi barbā. Horati;. vellāt tibi barbā lasciuī pueri: quos tu nisi fuisse coerces. (P̄s qd iuppiter vt quidā dicūt barbā suā vellendā p̄beat: nō est sensui poetē cōsentaneū. (Stolidā). i. q; stolidus est 7 insensat;. (Aut quidnā est). i. q; tanta pōt esse merces (Qua mercede). i. q; precio. (Tu emeris). i. corrūpere possis. vt. s. nō tu p̄ce poscis emaci (Auriculas deorū). i. qd oīte exaudiāt. (Pulmone et lactib; vnctis) appositū est ad illud qd dixit q; tu mercede. Sūt aut laces intestina per q; a vētriculo cib; labit: idq; vt inquit Plini; in oue tū atq; hoīe. (Vnctis). i. pingui aliq; p̄ditis. (Ecce auia sup; stitones quasidā 7 ip̄roba mulierularū vota carpit. (Ecce auia. pueri alicui;. (Aut matertera). soror matris. (Abē

Sulphure discutitur sacro quam tuq; domusq; An quia non fibris ouium hergenaq; iubente Triste iacis lucis euitandumq; bidental? Idcirco stolidam præbet tibi uellere barbam Iuppiter: aut quidnam est: qua tu mercede deorū Emeris auriculas pulmone ac lactibus unctis? Ecce auia aut metuens diuum matertera cunis Exemit puerum: frontemq; atq; uda labella Infami digito & lustralibus ante saluiis Expiat: urentes oculos inhibere perita. Tum manibus q̄tit: & spem macrā supplice uoto Nunclicini in campos: nunc crassi mittit in ædes. Hunc optent generum rex & regina. puellæ Hunc rapiant. quicquid calcauerit hic: rosa fiat. Ast ego nutrici non mando uota. negato Iuppiter hæc illi: quamuis te albata rogarit. Poscis opem neruis: corpusq; fidele senectæ: Esto age: sed grandes patinæ: tucetaq; crassa Annuere his superos uetere: iouemq; morantur.

Vergilius.

Horatius.

Horatius.

Plinius.

Plinius. Vergilius.

Iuuenalis. Martialis.

Lustrare: expiare est unde lustrū. i.

Iuuenalis. Martialis.

Seneca.

Bona sapiētia sūta.

Satyra.

pulpanētuz. mentū caro est sine ossib⁹. unde pro mollicie libidinosa accepit Teretianus ille thraso cū dixit. tute lepus est ⁊ pulpanē tum queris. (Scelerata.) quoniam aurū thus odores et cetera q̄ dijs offerim⁹ multoz maloz causa sunt cū ad hoies re ferunt⁹. (Hęc) .i. pulpa scelerata ⁊ hoim libido. (Dissoluit sibi) .i. in suos vsus diluit ⁊ misceat. (Cassia.) fruticē illū odo ratū ex ethiopia: a quo nra cassia hoc est el cantueso degenerat (Corrupto oliuo) .i. in deteriorē formā mutato. nā an teaqz oleū misceat⁹ casie meliorē vsuz p̄stat in cibis atqz etiā vnctioib⁹. (Wergilij. geoz. nec cassia liquidi corruptitur p̄ sus oliui. (Hęc) .i. pulpa scelerata. (Loric) .i. infectis in costina. sic enī vocat⁹ infectozū abeni caldarū (Wellig⁹ calabru) .i. lanā ex appulia: q̄ oim erat p̄cipua. (Martialis. vellerib⁹) p̄mis appulia parma secūdis. (Witiato murice) .i. purpu ra corrupta. nā ex corrupto papauere siue purpure floze oucif⁹ color purpureus: q̄ si nō est adulterat⁹ virulentū reddit odorē: idqz signū habēt mercatores sp̄ncere purpure. (Martialis. olideqz vestes murice. et alibi. Tictis murice vestibus q̄ omni et nocte vtit⁹: ⁊ die phileus delectat⁹ odore nō colore. (Hęc) .i. pulpa scelerata. (Iussit rasisse) .i. radere ⁊ eximere (Baccā conchę) .i. margaritā siue vnionē qui ex ostris euellit. Sūt autē baccę minuscula quarūdas arboz poma puta lauri. oliue. sed p̄ trāslationē gēne quoqz dicunt⁹ baccę. (Wergilij. colloqz monile baccatum. i. gēnis in textū. (Et iussit stringere venas de crudo puluere) .i. p̄ cōstatūrā puluerē crudū in auri massas cōtrahere. signāter autē dixit stringere vnde (Wergilij. viij. gn. dixit. stringitqz cauernis stricture chalpbū: ⁊ auctore Plinio li. xxxij. hispani vocāt stringiles auri paruulas massas: atqz idē balucā eodē auctore: que iustiniano auctore gręce chryzamos dicit⁹. (Peccat et hęc) .i. sensus est. in vsu casie. purpure. margaritarū et auri hoies peccāt luxuria: tamē vtiunt⁹ ipso vitio. i. aliquos vsus inde percipiunt. (Hęc) .i. pulpa: hoc est materia vitiozū. peccat et peccat. geminauit verbū quia de re oibus p̄fessa loquit⁹: tñ vtit⁹ vitio. i. aliqua vtilitate ex illo vitio percipere videt⁹. (Sed vos o pōtiffices) .i. qui reb⁹ sacris p̄sidentis. (Dicite) .i. respōdete mihi (Turū.) qd̄ tēplis dedit⁹. (Quid facit in tēplo) .i. q̄ vsus habet. aut quā vtilitate dij ex eo p̄cipiūt. (Nēpe hoc) .i. subaudi respōderent pōtiffices si vera fateri vellent: hoc aurū facere in tēplis. (Qd̄ puppę) .i. imāgūculę: q̄s puellę ludētes ef fingūt. hispani vocāt muñecas. nā cōsuetudo a: ud antiquos illa fuit: que etiā nūc durat: vt puellę puppos ⁊ puppas effingerēt: quas cum viris nuptui tradēde erāt: vneri in cuius tutelā trāsibāt: dēdicarēt. (Qui damus: si aurū igit⁹ dijs dandū nō ē: aliqd̄ aut illis dare oportet: qd̄ daturū sumus: ad hoc respōdet: offerēdas esse animi puritatē ⁊ cōscientiā recte factorū. dicit igit⁹ (Qui dam⁹?) .i. cur nō dam⁹. nā qui cū indicatūo p̄ cur nō accipit⁹ interrogatūe. quivero cū subūctūo p̄ q̄ nō. (Superis.) dijs celestib⁹ (Id̄ qd̄ ppago magni mes sale) .i. aliquis de familia ⁊ posteris messale coruini oratoris clarissimi si mul et dicitissimi (Lippa) Jecca. nā qd̄ est vitiiū cozporis ad animū trāsferret vt i satyra superiorū: patres ifūdere lippos (nā nō possit dare de magna lāce) .i. de amplis diuitijs. nā q̄ offerēda dijs erāt lāci iponebant⁹. (Wergilij. lācib⁹ ⁊ pādīs fumātia reddim⁹) eret. Et qd̄ illud sit qd̄ ppago lippa magni messale nō possit dare: ⁊ nos dare oportet: subdit. (Ius et fas animi cōpositū) .i. vt vnam⁹ secūduz leges humanas ⁊ diuinas. (Wergilij. geoz. s̄pe etiā festis q̄das exercere dieb⁹ fas ⁊ iura sinūt: nā ius est facere: qd̄ licet per leges humanas fas qd̄ p̄ religionē (Sāctozqz recessus mētis) .i. interioris cōsciētie puras cogitaciōes. (Et peccat⁹ incoctū) .i. coz lōgo virtutum ⁊ honesta tis vsu perfectū. nā q̄ igni excoquūtur puriora purgatiozqz euadūt. (Generoso) .i. nā vt ait Aristoteles. illa est integra ⁊ vera generositas q̄ virtuti iuncta ē generoso honesto. i. naturali honestate nā duo noia adiecta sine substantiō non possunt stare. (Hęc cedo) .i. da mihi qd̄ dixi. ius ⁊ fas animi. ⁊c. Hoc perqz simile est illi quod psalmograph⁹ scribit sa crificiū deo. spirit⁹ tribulatus coz p̄ritū ⁊ humiliatū. (Et admouēā tēplis) .i. quasi hostiā sacrificatur⁹ altari applicez (Et litabo farre) .i. sola mola quod petero ipetrabo. nā litare est quod volumus sacrificio impetrare. itaqz nō omnes qui sacrificāt litant. litant vero boni viri atqz vt ad principiiū satyrę redeam⁹: qui adeo tantum honesta petunt.

Et bona diis ex hac scelerata ducere pulpa?
 Hęc sibi corrupto cassiam dissoluit oliuo.
 Hęc calabrum coxit uiciato murice uellus.
 Hęc baccam conchæ rasisse & stringere uenas
 Feruentis masse crudo de puluere iussit.
 Peccat: & hęc peccat: uitio tamen utitur. at uos
 Dicite pontiffices in templo quid facit aurum?
 Nēpe hoc quod ueneri donatæ a uirgine puppæ.
 Quī damus: id superis de magna quod dare lāce:
 Non possit magni messalæ lippa propago.
 Compositum uis. fasq; animi: sanctosq; recessus
 Mentis: & incoctum generoso pectus honesto.
 Hęc cedo: ut admoueam templis: & farre litabo.

SATYRA TERTIA.

Tertia uirtutis iuuenes inflammat amore.

NEmpe hoc assidue: iā clarum mane fenestras

Wergilij. lāci iponebant⁹. (Wergilij. lācib⁹ ⁊ pādīs fumātia reddim⁹) eret. Et qd̄ illud sit qd̄ ppago lippa magni messale nō possit dare: ⁊ nos dare oportet: subdit. (Ius et fas animi cōpositū) .i. vt vnam⁹ secūduz leges humanas ⁊ diuinas. (Wergilij. geoz. s̄pe etiā festis q̄das exercere dieb⁹ fas ⁊ iura sinūt: nā ius est facere: qd̄ licet per leges humanas fas qd̄ p̄ religionē (Sāctozqz recessus mētis) .i. interioris cōsciētie puras cogitaciōes. (Et peccat⁹ incoctū) .i. coz lōgo virtutum ⁊ honesta tis vsu perfectū. nā q̄ igni excoquūtur puriora purgatiozqz euadūt. (Generoso) .i. nā vt ait Aristoteles. illa est integra ⁊ vera generositas q̄ virtuti iuncta ē generoso honesto. i. naturali honestate nā duo noia adiecta sine substantiō non possunt stare. (Hęc cedo) .i. da mihi qd̄ dixi. ius ⁊ fas animi. ⁊c. Hoc perqz simile est illi quod psalmograph⁹ scribit sa crificiū deo. spirit⁹ tribulatus coz p̄ritū ⁊ humiliatū. (Et admouēā tēplis) .i. quasi hostiā sacrificatur⁹ altari applicez (Et litabo farre) .i. sola mola quod petero ipetrabo. nā litare est quod volumus sacrificio impetrare. itaqz nō omnes qui sacrificāt litant. litant vero boni viri atqz vt ad principiiū satyrę redeam⁹: qui adeo tantum honesta petunt.

Nempe hoc assidue. Satyra tertia: que scripta est in desides pigrosq; adolescentes: hortaturq; illos: vt cuz sint i ea etate que potissimū ad mores pertinet: se totos ad studiū virtutis conferāt. Nam quod ad huius satyrę enarratio nem attinet: tres vite humane gradus cōsiderandi sunt. Primus est eozū qui per etatē nō possunt turpe ab honesto discernere. q̄ quēadmodū nō debēt laudari nisi tantū de indole hoc est de spe future p̄bitatis: ita eduerso neqz vituperati: si quid puerile fecerint: de quibus dicitur est: sepe oculos meminī. ⁊c. Alter est illozū q̄ eo etatis peruenerunt vt possint iā inter virtutes ⁊ vitia distinguere: quo tēpore actus illos edimus: quozū habitus ad sequentē etatē similes subse quuntur. hi sunt in quib⁹ cōtinentia ⁊ incontinētia locū habēt. nā neqz gaudent cū recte agūt: atqz cōtrario dolent: si quid turpe cōmiserint. qui tñ emēdabiles sunt: quod ratio in illis nō semper obruit: sed aliqui emergunt enatatz. Tertius est eozū qui lōgo vsu habitū sibi virtutis aut vitij induerūt: ex quo difficulter possunt in alterutrā partē immutari: sed de vitio quod virtuti opponit⁹ infra dicitur⁹ est: nō pudet ad morē. ⁊c. In secūdos igitur hoc est in eos qui in cōtinentia peccāt. Hęc tota fere satyra scribit⁹. ⁊ quia possunt ex vitij inchoatis in viā virtutis redire atqz resipiscere: mo-

Wergilij.

Aristoteles
 tali viro di
 gna sentētia.

Tres vite hu
 mane gradus.

Satyra.

pra digerat stertimus pro stertis. (Aut cur non potius.) ac si dicat. Quandoquidem ita mollis et delicatus es: et cum sis. (Palumbo tenero similis.) Cuius ori mater cibos rostro inserit. Et cum sis. (Similis regum pueris.) idest dicitur filius qui in delicijs nutriuntur. (Et cur non potius papare minutum.) idest infantium more poscis minutus papas. sic enim pueri vocant cibos sicut potum buas: Latone et marcello auctoribus. Et cur non ita tus mamme. idest matris: quae ita ab infantibus appellatur eisdem auctoribus quemadmodum pater tata. Adartius. mammas atq; tatas habet aphra: sed ipsa tatarum dici et mammarum maxima mamma potest. (Recusas lalare.) idest lac suggere: quod verbum quantum ego suspicari possum: eo modo puerorum est quo papa. bua. mamma. tata. aut quemadmodum incognitus Persij interpres exponit lalare: idest dormire: quod nutrices cum pueros mulcent vt dormiant: sepe dicere solent. la. la. la. idest dormi. sicut nunc dicere solent ru. ru. ru. (An tali studeam calamo.) verba sunt delicati adolescentis excusantis se: quod non possit tam inepto tamq; male temperato calamo scribere. Horatius secundo sermonum. Culpatur frustra calami. Quem poeta urget dicens. (Cui verba:) subaudi putas te dare. quasi dicat. me ne putas te posse decipere: qui te optime nouit. (Quid succinis.) idest quasi in aurem garris et narras mihi. et est verbum compositum ex sub et cano. is. (Istas ambages.) idest circuitus et tergiversationes siue excusationes. (Tibi luditur.) idest cum talia facis: de tuo periculo non de meo agitur. (Effluis amens.) vasi fictili terebrato et rumoso ac non bene cocto comparat incontinentem: dicens. (O amens effluis.) idest perinde ac vas rumosum perfluis: cum non possis te ipsum intra te continere: sed tanquam terentianus ille parmeno plenus rumarum bacillac perfluis. (Contemnere.) idest quasi fas inuide nihil estimaberis. sic Horatius secundo sermonum. Contemnere miser. vitanda est improba si ren desidia. (Sonat vitium.) perstat in translatione sumpta ex vase fictili. Nam quemadmodum emprozes si ciliuz tactu digiti explorant an sint bene cocta et non rumosa: sic adolescentes ex his que loquuntur et faciunt experiri possumus virtutis ne an vitij viam insistant. Dicit itaq;. (Fidelia.) idest tu quies tanquam fidelia hoc est vas fictile. (Percussa) idest digito pulsata (Sonat vitium idest vitiosum sonus) reddit. sic Vergilius primo eneydos. Nec vox hominem sonat. idest vocem humanam refert. (Et fidelia non cocta.) atq; ex consequenti fragilis et mollis: (Viridi limo.) idest argilla recenti. atq; in fornace penitus non cocto humore. (Respondet maligne.) idest surdum nescio quem et obscuro crepitum reddat. Nam malignum aliquando paruum et angustum significat. vt apud vergilium sexto eneydos. sub luce maligna. (Adum et molle lutum es.) in translatione eadem adhuc perstat. Ac si dicat quia non dum habes incoctum generoso pecus honesto. sed es tanquam lutum. idest argilla figuraris. (Adum et molle) idest quia humidum et consequenti tenerum atq; introducendum quamuis formam aptum. (Nunc nunc.) idest incunctanter et sine ulla temporis dilatione. (Properandus.) subaudi es. idest properanter informandus. (Et fingendus.) idest figurandus. et est verbum artis figurae proprium: vnde et figuli sunt dicti. (Sine fine.) idest incessanter et sine intermissione. (Rota.) idest orbe illo figurari in quo vasa formantur. (Acri.) idest ingeniosa. hoc est studia et instituta philosophiae. (Sed rure paterno.) antipophora est. possit namq; adolescens in excusationem suam dicere se nolle litterarum studio operam dare: quod tantae facultates a maioribus suis hereditate obtigerint: que sufficiant ad vitam peragendam. tantumq; nobilitatis ab illis acceperit: quod ad illum illustrandum satis sit. sed in hunc poeta inuehitur dicens id non sufficere: si introitus vitis animi laborat. (Sed rure paterno.) idest non tuo labore partum: sed a maioribus tuis hereditate accepto. (Est tibi far modicum.) idest quantum frumenti sufficiat alende familie. (Purum et sine labe salinum.) repete a superiori. est tibi. per salinum autem in quo sal ministerio mensae apponitur: vitium tenuem sed sufficientem poetae intelligunt. Sic horatius secundo carminum. Splendet in mensa tenui salinum. (Quid metuas?) ac si dicat. ita constitutum habes patrum numerum: vt in paupertatem te deuenturum possis non timere. (Et patella securo.) idest certa et quae te securum faciat: vnde de dijs laribus et penatibus sacra minutres. (Cultrix foci.) idest qua possis focum. idest deos domesticos: hoc est penates et lares familiares colere in focus penetrabilibus. (Hoc satis.) subaudi est. sed quia id non est satis: per ironiam intelligendum est a poeta esse dictum. (An deceat?) quasi dicat. non deceat: neq; satis est. (Rumpere pulmonem.) idest inflari et intumescere. nam spirabilis aura pulmone attrahitur. (Quod millefime.) idest tu in ordine millefimus: vt sit vocatiuus pro nominandi casu. (Ducis ramum.) quasi in arbore consanguinitatis: vt iurisconsulti dicunt. (Stemmata thusco.) idest ex aliquo principe qui rexit ethuriam: aut quod omnis nobilitas italicae ante nee aduentum ex thuscia fuit. Est autem stemma series maiorum ab aliquo viro illustri ducta: quod Iuuenalis expressit dicens. Stemmata quid faciunt: quid prodest pontifice longo sanguine censi. Et quod tu trabeate.) idest trabeatus. hoc est trabea veste que regum propria est: indutus. (Salutas tuum censorem.) idest statuam censoris: a quo dicitur originem. Nam imagines maiorum suorum quas in atrijs ex cera factas habebant: eutes domo aut redeuntes sa-

Venimus: aut cur non potius teneroq; palumbo
 Et similis regum pueris papare minutum
 Poscis: & iratus mammæ lalare recusas?
 An tali studeam calamo? Cui verba: quid istas
 Succinis ambages? tibi luditur. effluis amens.
 Contemnere. sonat vitium: percussa maligne
 Respondet uiridi non cocta fidelia limo.
 Vdū & molle lutū es. nūc nūc properādus & acri
 Fingendus sine fine rota. Sed rure paterno
 Est tibi far modicum: purum et sine labe salinū:
 Quid metuas? cultrixq; foci securo patella:
 Hoc satis? an deceat pulmonem rumpere uentis?
 Stemmata quod thusco ramum millefime ducis?
 Censoremq; tuum: uel quod trabeate salutas?

Tertia.

lutabant: veneranturq; (Ad populum phaleras.) idest hęc nobilitatis insignia ostenta populo. Nam phalere ornamenta equorum sunt: quibus plerumq; emptores illozum decipiuntur. quasi dicat. his fortunę ornamentis: hoc est diuitiis et nobilitate populus decipi solet: qui sola hęc putat bona. me autem decipere non potes: qui bona tantum animum vera bona esse iudico. Ideo subdit. (Ego noui te intus et in cute.) idest intra cutem. idest quam sis vitiosus introzius non ignoro. (Non pudet.) quod in principio satyrę diximus: hoc in loco repetendum est: hanc satyrā in eos maxime scriptam esse: qui nondum sibi habitum vitiosum ingenerarunt: et qui possunt rursus in viam virtutis redire. Nam qui vitiozum longo vsu quasi profundissimo quodam somno sepulti sunt: qualis est nacta homo perditę luxurię: nullis exhortationibus excitari possunt. Sicut itaq; poeta in adolescentem vitio incontinentię laborantem: et qui possit in meliorem viam pedem referre. (Non pudet.) te subaudi o adolescens. (Viuerē ad mōrem.) idest ad similitudinem. (Nactę.) nomen proprium viri celebratum infamia apud Horatium et Iuuenalem. (Disincincti.) desidis et negligentis nam male cinctos sic appellare solemus. vt infra. cum bene discincto cantauerit cępma verne. Et vergilius octauo gē. Sic numadum genus: et discinctos mulciber aphros. sic ediuerso diligentes et expeditos precinctos et accinctos appellamus. (Sed stupet hic vitio.) sensus est. hic nacta homo vitiosus: et qui habitum delinquendi male viuendo sibi acquisiuit: cum neq; minimam quidem rationis scintillam habeat: non intelligit se peccare: atq; ex eo incurabilis est. tu vero cū per gratę nō vitio sed incontinentia labores: facile potes ad animi sanitatem redire. (Sed hic.) scilicet nacta. (Stupet.) idest attonitus est caretq; motu et sensu. (Vitio.) quod non potest nisi longa consuetudine multisq; actionib; vitiosis generari. (Fibriq; increuit opimum pingue.) idest pinguitudo quedam crassa occupauit illius precordia. (Fibrię autem proprie iecoris sunt. pingues vero plimo gelio q; auarozib; ingenio sunt tardi (La ret culpa.) quia si quemadmodum Aristoteles ait libro ethicorum tertio. ignorat omnis flagitiosus q; facere: a quibus abstinere oportet. et qui per ignorantiam peccat: culpa carere videtur. Sed reuera non caret: quia ipse fuit causa sue ignorantie: sicut is qui per ebrietatem quempiam occidit: ideo culpa non caret: quia ipse fuit causa sue ebrietatis: ex lege pittaci poena duplici in eum constituta. (Nescit quid perdat.) perdit enim honestatem: cum per ignorantiam turpe aliquid committit. (Et demerfus alto.) idest quasi profundo mari obrutus. (Non bullat in summavnda.) idest non facit bullas in summitate aque. quod signum est illum esse extinatum quia non spirat. (Magne pater diuum.) in eos qui relicta virtutis via sectantur vitia: poeta incādescit ostendens eos quanto in tormento viuunt: quan-

Horatius. Iuuenalis. Vergilius.

Plinius. Scellus. Aristoteles.

Ad populū phaleras. ego te intus & in cute noui.
 Non pudet ad morem disincti uiuere nactę:
 Sed stupet hic uitio: fibrisq; increuit opimum
 Pingue. caret culpa. nescit quid perdat: & alto
 Demerfus summa rursus non bullat in unda.
 Magne pater diuum sæuos punire tyrannos
 Haud alia ratione uelis: cum dira libido
 Mouerit ingenium: feruenti tincta ueneno:
 Virtutem ut uideant: intabescantq; relicta.
 An ne magis siculi gemuerunt æra iuueni:
 Et magis auratis pendens laquearibus ensis
 Purpureas subter ceruices terruit: imus
 Imus præcipites q; si sibi dicat: & intus
 Palleat incoelix: quod proxima nescit uxor.

tunq; sibi ipsis displiceant vt non sit illis necesse poenas futuras expectare: cum impresentiarum satis iuperq; torqueantur. (Magne pater diuum.) p diuozum. idest optime atq; maxime iuppiter. (Haud uelis.) idest noli. (Punire sæuos tyrannos.) nam per se tyrannus apud antiquos honestum est nomen ideo addit sæuos. (Alia ratione.) idest alio modo. subaudi quam. (Ut uideant virtutem.) scilicet in alijs florentem. (Et intabescant.) idest inuidia et dolore corumpantur. (Relicta.) scilicet illa virtute. idest sine illa. Horatius secundo sermonum inuidiam placare paras virtute relicta. Et per parentem interposuit. (Cum dira libido.) per quam ad peccandum incitantur. (Tincta feruenti veneno.) idest per ire feruorem incitata. nam vt apuleius in libro de philosophia inquit. ira et libido vitiorum doctores sunt omnium. (Mouerit.) idest perturbauerit illozum ingenium. Nam omnia vitia quemadmodum et virtutes morales in irascibili et concupiscibili sunt: que partes sunt appetitus. (An ne magis siculi.) sensus est. nullus corporis cruciatus ita torquet male agentes: vt conscientia vite crudeliter et per aliozum iniurias act: atq; cum intelligunt se ire precipites in vitia sine vlla redeundi spe. Nam et si supra dixerat eos nihil tale sentire: atq; nec cire quid perdat: non desit tamen illis vermis ille ex euangelio atq; remozis quidam: vt aiunt: conscientie. quod exemplo phalaridis et dionysii siue damoclis sub dionysio ostendit dicens. (An ne.) idest nunquid. (Æra iuueni siculi.) idest iuuenis ille (reus: quem perit? siue perilaus atheniensis dedit phalaridi agrigentozum in sicilia tyranno. in quo subiectis flammis inclusi mugitus bouum clamantes imitari cogebantur. quod tormenti genus in suum auctorem tyrannus primum expertus est. (Magne gemuerunt.) idest magis corripuit in illo iuueno inclusi: quasi dicat. nō tant opere illi torquebantur: q; mali conscientia sua torquebantur. (Et ensis pendens ex laquearib; aureis.) pro auratis. (Magne terruit ceruices subter?) subaudi positas. q. d. non magis terruit. hoc sub dionysio tyranno sraclusanoz; factum est. Nam cū damocles assentās dionysio diceret illum sui temporis omnium mortalium fortunatissimū: vis inq; ille tu quoq; isto modo fieri fortunatus: Lūq; damocles annuisset: hominē in mēsa magno cū rerum apparatu collocauit: et ensē ex seta equina illum capiti impendere fecit. horribaturq; vt epulis vesceretur. cetera nota sunt. (Imus imus precipites.) sensus est pendēs ex superioribus: non magis gemuerūt greco iuueno inclusi sub phalaride. nec damocles ille adulatozita ang; fuit sub dionysio ense impendente. (Quā si tyrannus dicat sibi.) i. tra se cogitet dicatq; (Imus imus precipites.) i. gradu irruocabili precipitamur. (Et intus palleat.) idest intra se conscius torqueatur ppter flagi-

Horatius. Apulcius.

Satyra.

ium. (Quod proxi proxima nesciat) quia tyrannus etiam proprie proxi non fudit: quod in eodem Dionysio exploratum est. (Sepe oculos. id quod in principio satyræ dicimus puerilibus vitis ignoscendum est: cum per gratiam non possint in ter turpe et honestum distinguere. sed qui iam ad annos vti aiunt discretionis peruenit: nulla ratione excusari potest. Dicit itaq; Tu essem paruus.) que etas fugiens labores venia meretur. (Ademini tingebam sepe oculos oliuo.) ut persuaderet parentibus primū deinde magistris me oculorum lippitudinem laborare: ac proinde prohiberet me libros legere: quod lippitibus nocet. nam oleū oculis dolore excitat. Adq; faciebā (Si nollem discere grandia verba catonis moueri.) i. declamatione qua potuit uti cato: cum deliberat an sibi mortē cōfiscat: ne perueniat in potestate cæsarū victorū. Nam huiusmodi argumēta pponēbāt rhetores discipulis duas classes diuisas: quæ altera suadebat aliqd fieri: altera dissuadebat. Merba unq; (Adulcū laudāda magro.) id fieri Quintilianus precipit ut magri discipulos collaudet: atq; in spes ad summū perueniēdi oratorē erigat. (Insano.) aut magno. ut Vergilius in bucco. insanos feriat sine licetora fura. aut insani. i. demētiē: quippe qui discipuli parū docti verba male cōpacta laudaret. (Aug.) s. verba Catonis ingenio meo ad orationē in genere deliberatiuo accommodata. (Pater sudans.) s. p̄ nimia letitia. ut supra sudet: peccatore leuo excutias guttas. aut sudans dū in balneo lauat. nam huiusmodi recitationes etiā in balneis fieri cōsueuisse Iuuenalis testatur dicens. ut forte rogatus dū petit aut thermas aut phœbi balnea dicat nutrice anchisē. nomē patriamq; nouerit anchemoli. r̄. (Addis amicis.) i. ut interessent recitationi puocatis. (Etenim id.) s. viscere et postea corā paternis amicis recitare (Iure) i. magna quadā ratiōe. (Est summū.) i. res magna. (Et erat mihi in voto.) i. optabile. (Scire qd senio ferret) i. lu-

Quintilianus.
Vergilius.

Iuuenalis

Vergilius.

Plato.
Carnades.
Aristoteles.

Iuuenalis.
Plinius.
Ista pythagoræ p̄phi-
lostratus vi-
ty viā ostēgit

Arca coeli
via est vitio-
rum lata.

Sæpe oculos memini tingebam paruus oliuo:
Grandia si nollem morituri uerba catonis
Discere ab infano multum laudanda magistro:
Quæ pater adductis sudans audiret amicis.
Iure etenim id summū. quid dexter senio ferret:
Scire erat in uoto. damnosa canicula quantum
Raderet. angustæ collo non fallier orcæ.
Neu quis callidior buxum torquere flagello.
Haud tibi in expertum ē curuos deprædere mores:
Quæq; docet sapiens brachatis illita medis
Porticus in somnis: quibus indetonsa iuuentus
Inuigilat: filiquis & grandi pasta polenta:
Et tibi quæ famios diduxit littera ramos:
Surgentem dextro monstrauit limite callem:
Stertis adhuc: laxumq; caput compage soluta

i. pulchre expertuses et bene nosti. (Deprehendere mores curuos) i. vitiosos et a recta rōne detortos. Idē infra. apostolus i tortos ostēdit regula mores. eo nāq; distat vitio a vitio: quo rectū ab obliq; ex aristotele. η. eth. (Augus docet.) repe- te ex superioribus. haud expertū ē tibi deprehendere illa p̄cepta. (Aug potuit sapiens docet) i. stoā porticū athenis ubi zenonis discipuli soliti erāt disputare: et a qua stoici sūt cognomiati: quēadmodū Plato in academia. Carnades in li- cio. Aristoteles in nymphæo. (Illita media brachatis) s. porticū depicta et puncta coloribus: in q̄ pictura erat: quo pa- tro rex persarū et medorum perces cū ingēn exercitu i greciā penetrant. et ad salamiā superat: turpiter aufugit. Brachatis aut appellat medos: quonia brachis. i. vestib⁹ quibusdā breuib⁹ vtebant. neq; sūt omnino femoralia: sed similes femo- ralib⁹ nauitico ad paulo lōgiōres: quonia herodotus de persis inq̄ breues arc⁹ ac breuia spicula lōgas brachas gerētes in pugna erāt. (Quib⁹) subaudi p̄ceptis stoicorū. (Iuuentus indetonsa) i. iuuenes intōsi more grecorū: eorū p̄fertum qui pbilosophie dant operā. (Insomnis inuigilat) i. lucubratiōes suas illis dedit. Iuuentus in quā. (Pasta filiqs) i. tenui viā. nā filiqs leguminū sūt folliculi. sūt etiā quas hispāne dicim⁹ garrouas. (Et gradū pollēta) i. pultrū. Iu- uenalis. et gradus fumabāt pultribus olle. Plinius libro. xvij. naturalis histonc. Polenta inquit pluribus fit modis. et subdit videtur tam pultrū ignota grecæ fuisse: q; polenta italīe. ex quo videtur inter polentā et pultrē nō nihil distare. (Et tibi quæ famios. sensus est. cum sis in ea etate in qua ex littera pythagoræ hoc est. p. philo: sicut greco possis eligere dextrā s. virtutis: cum sinistra pertineat ad vitia. quod quēadmodum graphice describi possit: et carmine vergiliano quod de littera pythagoræ scripsit facile intelliges. r̄. Et illud. p. ob hoc pythagoræ dicitur: quod fit a pythagora inuentū: quem admodum in cognitus p̄rshy interpres et auctor ethnologiarum dicit: cū optimis auctoribus satis constet sūt belli troiani tēpora fuisse a palamede inuentū: sed q; pythagoras vitas humanam illi assimilauerit. Ordo est. (Et ista) i. p. pilon. (Que diduxit) i. diuisit. (Ramos famios) i. pythagoras. quia pythagoras ex famo insula ionie fuit. (Arca monstrauit tibi callem) i. viā angustā. quia arca est via que ducit ad vitam: ut saluator noster in euangelio dicit: sicut cō- tra vitiorū viā lata est. (Surgentem) i. in sublime tendentem. (Dextro limite) s. p̄. tuis. quia vitiorū in sinistram ten- dit. (Stertis adhuc) pendet ex superioribus ac si dicat qd sis in ea etate i qua possis dextrā a sinistro et curuum a recto distinguere. (Stertis adhuc) i. profunde dormis et desidia marces. i. solutus per oscitationē: in q̄ os aperitur vias ad futuram malarum. vnde subdit. (Soluta compage) i. v. v. v. v. malarum. (Ad alius vndiq; dila-

Tertia.

tis).i.ab vtraq; parte sagatis.) **Oscitat hesternū**.i. qđ hesternā die comedit ⁊ bibit oscitādo mōstrat. oscitatio autē oēi ois ⁊ somnolētis inapume cōtingit. oscedo autē sonoza quedā ⁊ morosa ē oscitatio. pōt autē hec clausula iterrogatue legi idq; ardētius cōcitatusq; est. (Est aliqd qđ tēdiē.) **Lū** primū pueri ad annos discretiōis boni ac mali perueniunt: debet gen⁹ vitē sibi pponere: atq; ad id psequendū oēs actiōes accōmodare. ideo dicit (Est aliqd quo tēdiē). i. habes ne certū aliqūe viuedi finē ppositus. vel illud poti⁹ respicit: quod oim actiū humanorū aliq; est finis suprem⁹: in qđ felicitas hois cōsistit: cui⁹ cognitio necessaria est vt ad illū puenire possim⁹. (Et in qđ dirigit arcū). i. quod tāquā signū more sagittatorū habes. **Aristoteles**. i. ethi. Si agibilū finis quispiā est: quē ppter se ipsum velim⁹: ⁊ alia ppter illū: hui⁹ nimirū cognitio ad vitā nrām multū cōfert: ac veluti sagittarij signū habētes faci⁹ qđ oportet assequemur. (An passim sequeris coruos). i. sine electione ⁊ nullo fine pposito coruos more puerorū insequeris. (Testa ⁊ luto). i. lapidib⁹ ⁊ glebis. (Securus qđ pes ferat). i. nō curans an in puteū aliqūe foueā ve incidās. **Horati⁹** in poētria. Sic veluti merulis intentus decidit auceps. (Atq; ex tēpore viuis). i. nihil prouidēs: sed ex eo quod se tibi offert. (Helleborū frustra.) **Diximus** sepe hūc: in quē satyra scribit: esse in ea etate qua gignūtur habitus virtutis aut vitij: nūc dicit qđ si semel in vitij infenerit: nō facile poterit ad virtutis viā redire. idq; per similitudinē eorū qui ex incōtinentia cibi pot⁹ coitus in morbū inciderūt: ostēdit olicēs. (Lū iā cutis egra tumebit). i. cū quispiā veterno aut hydropē laborauerit. **Videas** poscentem helleborū. quo purgat humor ille redūdās. quāquā peculiariter ea herba bilis acra purgatur. (Sed frustra.) qđ pcepto atq; radices agēte morbo nō est efficac. (Occurrite morbo veniēti). i. vos qđ egrotare timētis: vt minimi quibusdā antidotis. (Et qđ op⁹ cratero pmittere). i. cōcepto morbo qđ prodest polliceri medico fuit aut craterus **Augusti** cēsaris tēpore nobil medic⁹. **Horat. ij. ser.** nō est cardiacus **Craterum** dixisse putato. (Ad agnos mōtes. scz auri. Ex terētio in phormione. senē in qđ per cplam pellegit mō nō mōtes auri pollicēs) **Discite et o miseri.** occasiōe eorū qđ dicta sūt hortat mortales ad virtutē studiū ⁊ qđ fortune bonis vitatur qđ istius mēto qđaz nō qđ sine rerū humana rū. (O miseri.) qđ hoc quod dicitur sum non intelligentes miseri estis. i. nō felices. (Discite.) quod ignorat (Et cognoscite causas rerū. quia si quēadmodū **Mer. scdo geor. ait.** foelix ē qui potuit causas cognoscere rerū: ergo miser est qui nō potuit: naz miseria foelicitati opponit. (Quid sum⁹.) qđ sum⁹ animalia rationalia mortalia: quo differimus a reliq; animalibus. (Quidnā vituri gignimur.) Quia geniti sumus vt scdm virtutē optimā viuam⁹: quod est officiū et operatio ppria hois in quantum homo. vt **Aristoteles** pmo ethi corū libro pulcherrime deducit (Ordo quis dat⁹.) ordo autē est: vt preferam⁹ animi bona bonis fortunę at

Aristoteles.

Horatius.

Horatius.

Terentius.

Vergilius.
Foelix qđ potuit causas cognoscere rerum.

Aristoteles.

Horatius.

Iuuenalis.
Crescit amor nummi quātū ipsa pecunia crescit.
Licero.

Penus penarum.

Oscitat hesternum dissutis undiq; malis:
Est aliquid quo tendis: & in quo dirigit arcum:
An passim sequeris coruos testaq; lutoq;
Securus quo pes ferat: atq; ex tempore uiuis:
Helleborum frustra cum iam cutis ægra tumebit
Poscentes uideas. uenienti occurrite morbo.
Ecquid opus cratero magnos pmittere montes:
Discite: & o miseri causas cognoscite rerum.
Quid sumus. aut quidnā uicturi gignimur. ordo
Quis datus. aut metæ qua mollis flexus. & unde.
Quis modus argēto. quid fas optare. quid asper
Vtile nummus habet. patriæ charisq; propinquis
Quantum elargiri deceat: quem te deus esse
Iussit: & humana qua parte locatus es in re
Disce: neq; iuuideas: quod multa fidelia putet
In locuplete penu: defensis pinguibus umbris.
Et piper. & perne. marsi monumenta clientis.

qđ naturę: vt pacificamur vitam pro laude. et cōmutem⁹ honorem virtute. (Aut metę qua mollis flexus et vnde.) **Ex** curuli certamine sumptum est. in quo cursus equorū incipitur a spectatoribus deinde circuitur metā: in quo totus labor et ars consistit. quod in vita nobis faciendum est vt incipiamus a medijs tendamusq; in finem. vel potius ad illud **Horati⁹** tertio carminum. referendum est hunc omne principium huc refer epitum. hinc. i. a deo: ⁊ huc. i. in deus. **Ordo** est. (Qua.) subaudi parte. (Flexus metę est mollis) i. facilis. (Et vnde). s. est incipiendum. aut redeūdum. (Quis modus). i. finis est argento. quia finis illius est vsus: neq; debet augeri in infinitum. **Crescit** enim amor nummi quantum ipsa pecunia crescit: vt ait **Iuuenalis**. (Quid fas optare). i. a dijs immortalibus petere. quia non omnia sed tantus honesta: vt in satyra precedenti digi. (Asper nummus). i. litteris et imaginibus imperatorum signatus. (Quid habet utile.) quia nullam aliam habet utilitatem: nisi vt distribuatur cum opus est. (Quantum deceat elargiri patrię ⁊ propinquis charis.) quia patrię ac recip. amor preferendus est. de ordine charitatis in patriam patrem. filios. vxorem amicos. vicinos. et alieni ores: **Licero** in primo officiorum libro (Quem). i. qualem. (Deus iussit esse.) quia iussit te esse bonū et sapientem. hoc est virtutibus moralibus et intellectus ornatum. (Et qua parte locatus es in re humana). i. quo officio inter homines fungeris: et quem gradum inter ciues obtines. nam ad eum debes omnes actus accomodare. (Disce. inquam omnia superiora que digi. Neq; iuuideas.) quia in diuitijs atq; rerum affluentia hominis beatitudo nō consistit quare neq; est inuidendum us qđ illa possident. (Quod multa fidelia). i. multa fidelia salgamis. cōditaneis. atq; salitis piscibus plena. (Putet). i. foetet quia huiusmodi res diutius seruata rancescunt et corrumpuntur plerumq;. (In locuplete penu). i. in penario locupletū vt sit cōtentum pro continente. nā penus est res que seruatur. penarium locus ubi seruatur. (Vmbus pinguib⁹ defensis). i. que penoris esculēta vmbu italie populi vederūt locupletē: qđ ille defendit: quoꝝ causę patronus fuit. vmbros aut pingues appellat: aut quia diuites: aut qđ ingenio tardierāt. **Et piper** nō est subaudiendū putet: cū piper vetustate nō puteat: nisi ad diuitis fastidiū et piper et penus referantur: ⁊ quod sequitur perne ⁊ mena (Et perne.) pedes porcorum cum cotis: dicit a pendendo. (Piper.) et perne dico. appositue. (Ad

Satyra.

numenta cliētis maris). i. que res memoriā restituat cliētis maris: cuius causam defendit: nam cliens est cui⁹ causa pampatronus agit. (Ad enaqs.) repetit a superiorib⁹ neq; inuideas qd̄ mena pūcis marin⁹ quivt nfo tēpore thymni in frustra cōcūsus falsusq; asseruabat. (Nō dū fecerit in prima orca.) nā cum multe sint orce in penario locupletis: prima nō dū est exhausta, dixim⁹ aut orcam vas esse angusti oris. cuiusmodi etiā nūc seruādis thymnis vtunt⁹ (Hic aliquis.) quia ī superioribus dictū est adolecētibus odanda esse operā virtuti: quod se p̄staturas philosophia pollicetur: posset dicere quispiā centurio siue miles: satis sapio mihi. rē. (Aliquis de gēte hircosa centurionū). i. aliq; cēturio hircus⁹ siue squallidus et inculcus: aut ad hircinū odorē rettulit: quo p̄pter squallorem milites in castris laborāt. (Dicat q; satis est sapio mihi). i. satis sapiēs sum in rebus meis. (Et nō curo ego esse quod arcesilas.) subaudi fuit. Arcesilas qui et arcesila us dicit⁹ est: philosophus fuit p̄tane⁹ disputator egregi⁹ atq; nihil affirmātis academię defensor accerrim⁹ (Ærumnosiq; solones). i. nō curo esse quod fuerūt sapiētes: quoz ex numero fuit Solō salamin⁹ atheniensiiū legislator. Sed illos ærumnosos. i. laboriosos appellat: quia virt⁹ amica est laboris atq; ecōtrario inimica voluptatis. (Aut ærumnosos). i. calamitosos et miserōs appellat cēturio: qd̄ sibi tales vident⁹ (Obstippo capite). i. habētes caput obstippū. i. trāsuerum siue inclinātū et rigentē. (Horati⁹ u. ser. Stes capite obstippo multū similis metuēt). Et figētes terrā lumine). i. oculos si ros in terrā habētes: quod faciūt cogitabūdi. (Tu rodunt secū). i. intra se. vel potius inter dētes versant. (Murmura) susurros. Et silētia rabiosa. i. cōtentiosa. ex Vergilio sumptū est: in eo ope qd̄ inscribit⁹ est et nō. murmure p̄cluso rabiosa silētia rodūt. (Et trutinant⁹). i. p̄fēculāt et ponderant verba. (Labello ex porrecto). i. extēto. qd̄ faciunt illi q̄ cogitabūdi incedūt. porrigūt enim dūtoz quēt et cōtrahunt labia. (Ade ditātes somnia egroti veteris). i. qualia egrotātes ex lōgo morbo p̄ quietē vidēt. (Horati⁹ in poetria. velut egri somnia vane fingent⁹ species. et qd̄ sit illud qd̄ meditant⁹. sub iugit dicēs (Et nihilo nihil gigni.) p̄clusio nobilis ī philosophia. Nāvt inq; Aristoteles. p̄terruit oēs philosophātes ex nihilo aliqd̄ fieri. (Et nil. i. nullā rē. (Possē reuerti in nihilū). i. corū p̄missū in ea ex q̄bus p̄posita ē (Hoc est cur palles). i. vt h̄ mania discas vsq; adeo studio philosophię incumbis: vt maciē et cutis pallore contrahas. (Et hoc ē cur q̄s nō prādeat.) i. vt a cibo abstineat. (Iuuenalis tūc vile multis pallere: et toto vini nescire decēbri. (Populus). i. iperita multitudo. (Ridet his). i. verbis eos q̄ studēt philosophię. (Et iuētus multū torosa). i. robusta. nā toni sūt musculi et nerui in se collecti: qd̄ viriū est p̄pniū. (Vergili⁹ u. geoz. luxuriarq; toris animosum pect⁹). (Ingeminat cachinnos). i. risus totū corpus quietēs multiplicat. (Iuuenal. gētibus in nris risu quatere. (Naso crispāte). i. tremētū et conculso. (Plinius libro secundo de terremoto tutissimū est inquit cum vibrat crispāte edifici orū crepitu. (Inspice nescio quid) q̄ sequuntur ad superiora pertinent: vbi de incontinentia deficiēs agebatur: qui cū incipit signa morbi aduentātis sentire: cōsulit medicum: sed non perstat: quia vincitur a p̄senti voluptate. Dicit itaq; (Qui dicit medico inspice sodes). i. o amice. (Inspice). i. palpa et attracta. (Nā pectus trepidat mihi). i. cor palpitat. (Nescio quid). i. ob quam causam. (Et halitus) idest oris fetor et graue olentia. (Exuberat) idest redundat et exhallat. (Et faucibus egris). quod ipsum signum est egrotationis (Iussus requiescere). idest ille qui timet egrotare a medico iussus vt abstineat a labore et in lecto iaceat atq; quiescat (Postq; tertia nox). i. egrotans ipse in tertia nocte. (Audit venas). i. artieriarum pulsū. (Currere compositas) idest ordinatas palpitare. hoc est quia nō fuit febris tertiana quam timebat. (Rogabit sibi loturo). i. ad vsus suos cū vile ire lauacum ad balnea. (De maiore domo). i. a locupletiori qui melius habet vinum. (Surrentina lena). i. vina ex surrento campaniē loco: que lena sunt. nam triplex est vini sapor. lenis. austerus. dulcis. (Lagoena modice sitiēti). i. vna parum capaci: quod faciunt qui ab amicis vina quasi degustationis gratia petunt. Sitiēti vero pro capaci eo dictum est: quod sitis vacuitas est humidi: quemadmodum fames siccū. qui igitur sitit multum vini potest capere. sic Plautus de lena amittit inquit quadrantal: hoc est capere et bibere potest vini tantum quantum caput quadrantal. (Iteus bone. Verba sunt medici reuētis egrotare timentem. (Heus bone). i. o amice. et est blandiētis al locutio sicut supra sodes. (Tu palles). quod est morbi signum. (Nihil est). verba sunt incontinentis ad medicum. (Nidens tamen istud). verba sunt medici cauti augentis suspitionem: vt egrotus cauet sibi. (Quidquid id est). i. quantum cumq; parum sit. (Pellis lutea) idest pallida. (Surgit tibi). idest intumescit: quod est signus morbi. (Tacite). i. ex causa incognita et latēti. (At tu deterius palles). medici cōsilii nō solū non admittit incontinentis: sed etiā illū cōtumeliose

Vir⁹ est a
mica laboris
Horatius.

Vergilius.

Horatius.

Aristoteles.

Iuuenalis.

Vergilius.

Iuuenalis.

Plinius.

Sapor vini
triplex est.

Plautus.

Menaq; quod prima nondum defecerit orca:
Hic aliquis de gente hircosa centurionum
Dicat: quod satis est sapio mihi. non ego curo
Esse quod arcesilas: ærumnosiq; solones
Obstippo capite: & figentes lumine terram:
Murmura cum secum & rabiosa silētia rodunt:
Atq; ex porrecto trutinantur uerba labello
Aegroti ueteris meditantēs somnia. gigni
Ex nihilo nihil. in nihilum nil posse reuerti.
Hoc est cur palles: cur quis nō prādeat: hoc est:
His populus ridet: multumq; torosa iuuentus
Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.
Inspice nescio quid trepidat mihi pectus: & ægris
Faucibus exuberat grauis halitus: inspice sodes
Qui dicit: medico iussus requiescere: postq;
Tertia compositas uidit nox currere uenas:
De maiore domo modice sitiēte lagoena:
Lenia loturo sibi surrentina rogabit.
Heus bone tu palles. nihil est. uideas tamē istud:
Quicquid id est. surgit tacite tibi lutea pellis.
At tu deterius palles. ne sis mihi tutor.

Tertia.

appellans dicit illū dēteri? esse affectū. sic enī solem? eludere illos q̄ nobis vltro cōsulāt: vbi nos consiliū minime deside-
ramus. (Nō sis mihi tutor.) ac si dicat. in ea etate sum: cui nō debeat dari tutor: sed neq; curator. sic Horati? 11. ser. si-
ue ego p̄uac seu recte hoc voluit: ne sis patruus mihi. (Nā pridē hūc sepeli.) i. iā diu inq̄t est: q̄ tutorē meum sepeliui: et
sum iuber a tutela. nūc vero. (Tu restas.) i. superuenis qui sis mihi tutor neq; iure neq; a prore datus. q. d. ego te nō fe-
rā tutorē. (Perge. tacebo.) verba sunt medici desperatis de salute huius. (Perge.) i. fac vt liber. (Tacebo.) quia ver-
bū post hac tibi nō faciā. (Turgidus hic.) quid ex medici cōtemptu sequatur ostendit. (Hic.) s. adolescēs incōtinens.
(Turgid? epulis.) i. crudus et iniat? (Et vētre albo.) i. pallido: quod ipsum est signū cruditatis stomachi. (Lauatur)
.i. in balneis. Iuuenalis. crudū pauonē in balnea portas. balneatio autē crudis mortifera ē. (Guttire exhallante. i. spi-
rante. sic supra faucibus exuberat grauis halit? (Adephites sulphureas.) i. vapores quales ex venis sulphureis exhallā-
tur. Vergili? 7. vi. en. seuamq; exhallat opaca mephitin. vbi Seruius mephitin inquit est terrę putor: qui de aquis nasci-
tur sulphuratis. (Sed tremor inter vīna subit.) i. subito in cōuiujs inter bibendū incipit tremere et horrere. (Et excu-
tit.) i. ille tremor cadere facit. (Trientē e manib?) .i. calicem potiorum quīncias quattuor capit. nam vasa potioria ab
vnciarū numero appellabātur. Adartialis. cum potes amethystinos trientes. et alibi idem. quincunces et semisses.
vbi etq; bibimus: Lais vt fiat. uilius et proculus. (Dētes resecti.) i. aperti labris diductis. (Crepuere.) i. cū stridore
sonuerut. (Et pulmentaria vincta.) i. cibi pingues. (Cadūt hinc.) i. ex causa superius dicta: hoc ex incontinentia. (Lapis

Horatius.

Iuuenalis.

Vergilius.
Seruius.
Adartialis.

Iam pridem hūc sepeli. tu restas. perge. tacebo.
Turgidus hic epulis atq; albo uentre lauatur:
Guttire sulphureas lente exhallante mephites.
Sed tremor inter uīna subit: calidumq; trientem
Excudit e manibus. dentes crepuere resecti.
Vincta cadunt laxis hinc pulmentaria labris.
Hinc tuba. candelæ. tandemq; beatulus alto
Compositus lecto crassiq; lutatus amomis
In portam rigidos calces extendit: at illum
Hesterni capite induto subiere quirites.
Tange miser uenas: & pone in pectore dextram
Nil calet hic. summosq; pedes attinge manusq;
Non frigent. uisa est si forte pecunia: siue
Candida uicini subrisit molle puella:
Cor tibi rite salit. Positum est argente catino
Durum olus: & populi cribro decussa farina:
Tentemus fauces. tenero latet ulcus in ore
Putre: quod haud deceat plebeia radere beta.

labris). i. solutis quia non potest ore
cibus conficere. Et quid ex hoc dem
de sequatur subdit. (Hinc tuba cā-
dele.) quē in funeribus parare solēt.
tuba autē vsui erat in funere adul-
torū: quemadmodū tibia infantū.
Vergilius. en. in funere pallātis.
it celo clamorq; virum clangorq; tu-
barū. Et papini? thebaidis in fune-
re archemori. Tibia cui teneros
suetū deducere manes. Et saluator
noster in euangelio suscitatur? puel-
lam: tibicines auferrī iubet (Ladēq;
beatulus.) i. diues. aut q̄ sibi videba-
tur beatus. (Compositus alto lecto)
.i. pheretra quo mortuorū cadauera
efferuntur. (Et lutatus.) i. q̄si luto
perunctus (Amomis crassis.) i. vn-
guento pingui. Nā cadauera perun-
gebant. Vergili? 7. vi. corpusq; la-
uāt frigētis et vngunt. (In portā ri-
gidos calces extendit.) q̄ mortui an-
teriorib? pedib? efferunt? cum? cau-
sam plutarchus in p̄lēmatis asserit
q; videlicet epitus vite cōtrarius est
ortui. nascimur enī plerūq; in caput
Nā in pedes nasci monstruosum est.
in portā autē dicit: quia cadauera ex-
tra urbem efferrebant. (Et quirites
hesterni.) i. serui morte domini ex-
testamēto facti liberi ciuesq; romani
infra heu steriles verit: quibus vna q̄
ritem vertigo facit (Subiere illuz.) i.
positū in pheretra humeris substu-
lerunt in funus. (Capite induto)
.i. cucullo more illozū qui mortu-

Vergilius.

Vergilius.

os lugent obtecto. aut induto .i. pileato nam serui facti liberi raso capite pileum sumebant: idq; erat insigne libertatis
(Tange miser uenas.) adhuc alia via in incontinentem insurgit: qui cum sit ad virtutis opera piger: ad vitia est p̄o-
p̄uo concitatusq;. (Miser.) subaudi egrotus ait. neq; enim decet vt medicum quem rogat: miserum appeller. (Tan-
ge uenas.) i. pulsū arteriarum. (Et pone dextram in pectore.) vt ex cordis palpitatu explorēs morbi genus. supra. nes-
cio quid trepidat mihi pecus (Nil calet hic.) i. nulla sunt signa febris dicit medicus. (Attinge summos pedes et ma-
nus.) verba sunt tūc egrotare. i. summitates pedum et manuum: quę partes incipiunt frigerē: cum febris inuadit
(Non frigent.) respondet medicus. (Visa est.) vide quo pacto animi morbo et non corporis laboret. nam cum pri-
mum spes nummi refulsit: ilico excitatur. (Sive puella candida.) i. pulchra. (Vicini.) quia vt diximus incontinens a
p̄senti voluptate vincitur: et in vniuersalitate iudicat. (Subrisit molle.) i. molliter nescio quid risu illo p̄mittit. Tur-
ta illud: risit et arguto quiddam promisit oculo. (Cor tibi rite salit.) i. ordinate atq; vt sanū decet palpitāt. aut p̄ni-
mia leticia. vt supra letatur pertrepidum cor. (Positum est argente catino.) adhuc alia via incontinentes aggreditur.
qui cum habet cibos tenues sordidosq; p̄sentes dicit se os palatumq; male affectum habere: quod si egregium quen-
dam cibū in actus esset: diceret se bene valere atq; esurire. dicit igitur. (Si positum est olus durum.) i. non bene coctū
aut difficile manducatu. (In catino argente.) quod ipsum fastidio esse possit. (Et farina.) i. panis ex farina confe-
ctus. nam metonymia est. (Decussa.) i. secreta: et purgata. (Cribro populi.) i. vulgari et quali plebei vtuntur. hoc ē s̄ta
ceco et non sericeo. (Tentemus fauces.) verba sunt medici ad eum qui ex delicijs egrotat. i. experiamur an cibus tibi sa-
piat. vel experiamur an aliquod vicium sit in ore. (Tenero latet ulcus in ore.) possunt esse verba medici per ironi-
am irridentis delicatū. aut ipsius qui putat aut simulat se egrotare: p̄sente vili cibo. dicit igitur. (Ulcus putre.) i. a
postema siue abscessus resoluibilis et virulētus. (Latet in ore tenero.) i. molli et delicato (Quod non deceat radere.) i.

Satyra.

Martialis.

abstergere siue tãgere. (Beta plebeia) herba nota q̄ pauperes vtunt̄ i cibus. Martialie. vt sapiãt fatue fabrozũ prandia betę. (Alges.) duas animi perturbatiões q̄ sunt de malo opinato presentis altera ⁊ altera futuri tagit: hoc ẽ timorẽ ⁊ irã quõ? incontinentes maxime solẽt perturbari. nã per timorẽ bona facere omittimus: ⁊ per irã mala multa cõmittim⁹ (Lũ timor alb⁹). i. pallidus ab effectu. (Excussit mēbus). i. sparsit p̄ mēbra. (Aristas). i. pilos horretes i modũ aristarũ. (Alges). i. signũ est timoris. nã timore sequit̄ frigus. ergo alges dicit. i. ad virtutis opa epequẽda torpes (Istuc sanguis feruicit tibi). i. irascens. q̄ ut phisici diffiniũt: ira est accensio sanguinis circa cor (face supposita). i. igne subiecto. hoc est materia irascẽdi. (Et oculi scintillat ira). i. ignis scintillas emittere vident̄: quod est iratozũ. Et per irã. (Dicas ⁊ facis). Male quiddã. Ad ipse orestes. qui postea quã clytēnestram matrẽ occidit: furis exagitabat̄. (Iuret esse hois nõ sam). q. d. etiã insani urabunt te esse insanum.

Plato. Socrates.

Rem populi tractas. quemadmoduz in argumento secũde satyrę diximus duos dialogos scripsit Plato sub alcibi adis nomine: quozũ prior alcibiades primus posterior alcibiades posterior inscribitur. in priorũ itaq; Socrates inducitur a platone interrogans alcibiadem amicu ⁊ discipulu suum: qua fiducia cum sit rerũ omnium ignarus atq; inexpertus insinuat se administrãde reip. cum presertim ex sententia illa quam antiquitas cõsecrauit quicq; seipsum debet at nocere. Ex hoc dialogo poeta sumit huius quartę satyrę materiã: quod licet cõferenti locos intueri. Sub alcibiadis itaq; persona inuehitur in adolesecẽtem quempiã: quem quiddã domitiũ Heronẽz cesarem esse putant: qui anteaq; per etatem sapiat suffragia ppli ad honores magistratuzq; assequendos captat: atq; remp. sibi gubernãdã capessat: deinde p̄ceptu inculcat: vnum quẽq; se ipsuz debere cognoscere: neq; sibi arrogare quod sit vltra p̄ri as vires. Ordo est (Dico pupille magni pericli). i. o alcibiades. fuit enim hic adolesecẽs clinge ex omomache filius: socratis discipulus ⁊ sa militaris. relictus a p̄re mortuo sub tutela periclis cuius athenicis ne bilissimũ. q̄ vt ait plutarch⁹ erat illi sanguinis affirmate p̄uincus. Iustinus patruuz fuisse scribit. O pupille iquã. (Quo fretus). i. qua prudentia et rerũ experientia cõfusus (Tractas). i. tractare ⁊ administrare audes. (Rẽ populi). i. rempublicã. Et per parenthesim uõ terponit (Crede). i. puta ⁊ finge hoc quod ego dico tibi. (Barbatu magistri dicere). i. socrate p̄ceptorẽ tuũ q̄ grecozum philosophozũ more barbata nutrebat. Iuuenalis. barbatos licet admoceas hunc mille magistros. (Quẽ). i. socrate. (Sorbitio dira cicute). nam socrates ab athenicis morte dãnatus cicute succo hauito perijt: publica athenicisũ poemẽtia vt ait Iulim⁹. (Tollit). i. extinguit (Scilicet ingeniu). docet versus q̄ sequuntur interrogatiue possunt legi. aut enunciatue si per roma legant:

Iustinus.

Iuuenalis.

Iulinius.

Mergilius. Terentius.

Mergilius. Mergilius.

Lucanus. Mergilius.

Alges: cum sparsit membris timor albus aristas.
Nunc face supposita feruescit sanguis: & ira
Scintillant oculi: dicisq; facisq; quod ipse
Non sani esse hominis: non sanus iuret orestes.
SATYRA Q VARTA.

Rẽ populi ignaros prohibet cõtingere quarta.
R Dicere: sorbitio tollit quem dira cicutæ:
Quo fretus: dico magni pupille pericli:
Scilicet ingenium: & rerum prudentia uelox
Ante pilos uenit. dicenda tacendaq; calles.
Ergo ubi cõtota feruet plebecula bile
Fert animus calidæ fecisse silencia turbe
Maiestate manus: qd deinde loquere: Quirites
Hoc puta nõ iustum est. illud male: rectius istud.
Scis etenim iustum gemina suspendere lance
Ancipitis libræ: uerum discernis ubi inter

qd ipsum hęc particula scilicet designat. vt apud Mergiliũ. iij. qñ. scilicet is superis labor est: ea cura q̄etos sollicitat. ⁊ Letetius in adria. ad popul. curatiscz. (Ingeniu). i. artes ⁊ sciẽtię q̄ ingenio pparant (Et prudentia rex uelox). i. p̄cor ⁊ itate p̄ueniẽs. (Nunc ante pilos). i. añ quã barba p̄ctẽ ⁊ ala pubescãt. q. d. neq; ingeniu neq; prudentia ueniũt añ etatez (Et calles dicẽda et tacẽda). i. scis qd debeas dicere: qd tacere. q. d. inuicẽ (Ergo ubi plebecula). i. imperitiũ vulgus. (Feret cõtota). i. cõcitata irascit. (Bile). i. cholera q̄ ure sedes est. Mergil. qñ. i. eiq; animum ignobile vulgus (Fert anim⁹). i. cupia (Fecisse silencia) vt habeas ad pplin orationẽ quã sedimo illa cõponatur. Mergil⁹. silẽt arreccisq; aur. b⁹ astãt. (Turbe caude). i. populo ira inslamato. (Maiestate manus). oportet eni. illũ quẽ populu? seditiõẽ cõcitatus audire debeat multũ auctoritatis ac maiestate habeat vt vel solo vultu ⁊ manu silcat. Lucanus cõponit vultũ dextrazq; silẽtia iussit. Et vergili⁹. qñ. cũ inducit oratorẽ q̄ vir bonus dicẽdi peritus vifinit: tũc inquit pietate grauẽ ac meritissiforte virũ quẽ cõspere: silẽt arreccisq; aurib⁹ astãt. huiusmodi uir irenarcha grece a iuris peritus appellat̄. nõ vt acur singebãt: qñ habitũ domitiãus cesar equo insidẽs iducit a papinio libro p̄mo situarũ: cũ dicit. dextera vetat pugnas (Quid deinde loq̄re). i. qñ orone vteris cũ sis rex oim inscius. (Quirites hoc puta). quod ille apud populu locut⁹ est: debet esse de iusto ⁊ iniusto de turpi honestozq; q̄ ex philosophię fonte sunt depromẽda: sed hic cũ sit ignarus: nõ habebit de quo sit orationẽ habiturus. loquet̄ in quã. (Putã). i. sicut. (Quirites). o romani ciues. nã ad populum est sermo: cũ laudamus aut vituperamus qd pertinet ad genus cõcionale siue demonstratiuz. nã in deliberatiuo senatores in iudiciali iudices dicunt̄. (Hoc nõ iustum est) subaudi quod facitis. nã cũ sit ciuitas ciuũ societas equo iure cõstituta: seditio iniusta est quippe q̄ labefactat ciuile societatẽ. (Rectius istud). subaudi potuit fieri. (Scis etenim). roma est vt orpinus. q. d. nõ scis. (Suspendere iustum). i. examinare iusticiã. (Gemina lance). i. libra quã ⁊ buancẽ dicim⁹. nã in libra duę sunt lãces. Mergil. qñ. Et cicero. v. thul. quero inquit: quã vim habeat libra illa Litolar: q̄ cũ in altera lãce animi bona sponeret: in altera corpore ⁊ eterna. r̄. (Ancipitis librę). i. q̄ duo habet capita: qz duę sunt lãces vt dixi. aut ancipitis. i. ambiguę: vt nescias i vtrã partẽ magis declinet. (M̄x dicer

Quarta.

nis.) immo nō poteris verū a falso discernere. qđ est op⁹ partis intellectus: aut verū p iusto posuit. nec rectū a curuo: cū regula ipsa rationis qua hoc debet explorari. sic curua. et per ignorantia possit nos fallere. ideo dicit. (Mel cuz. regula curua interfubie) .i. interuenit. (Mel cū fallit pede varo) .i. curuo. nā regula in pedes distinguit. vnde est decēpeda: q architecti edificia metiuntur. (Et potis es) .i. potes es. q. d. nō potes. (Præfigere theta) .i. murere et imponere. (Nigrum theta) .i. mortiferū signū. h est mortis poenā. Nā iudices qui reū morti damnabāt: in tabellis theta hoc est th. aspiratū litteram græcā scribebāt. per quod significabāt capitale quiddā: quod græce thanatos per theta in principio mortale interpretatur. Adartialis nosti mortiferā pretoris castrice signū. est operę precū discernere theta nouū. (Quin tu igit) vrget adolescentē dicens in hunc sensum: cū sis corpore decorus introitus aut turpis es. (Tu decorus summa pelle) .i. tñ in superficie: que sola cōspici potest. (Sed nec quicq) .i. frustra: quia introsum turpis es. (Quin desinis) .i. cur nō cessas? (Iactare caudaz popello) .i. adulari populo: cuius suffragia captas. et est sumptū a canibus: qui caudā motitant cū blandiunt. (Blando) .i. qui tibi blādicitur assentiturq. sed melius qđzaret sensus si blandus aut blande legeretur. cū nō is qui captat: sed captator blādiri debeat. (Ante diē) .i. ante tēpus. quia vtrorū hic per etatē nō potest remp. gubernare. (Melior subaudi cū sis) .i. bellibozos: qui in anticura phocidis vrbe abūdāt: ibiqz vt ait Plinius tucissime sumebatur. anticypā quoqz Horatius figurate pro helleboro posuit. ij. ser. nescio an anticypam ratio illis destinet om-

Adartialis.

Plinius. Horatius.

Curua subit: uel cum fallit pede regula uaro.
 Et potis es nigrum uitio præfigere theta.
 Quin tu igitur summa necquicquā pelle decorus
 Ante diem blando caudam iactare popello
 Desinis: anticyras melior sorbere meracas?
 Quo tibi summa boni est: uncta uixisse patella
 Semper: & assiduo. curata cuticula sole?
 Expecta. haud aliud respondeat hæc anus. i nunc
 Dinomaches ego sum. suffla: sum cādidus. esto:
 Dum ne deterius sapiat pannucea baucis:
 Cum bene discincto cantauerit ocyra uerne.
 Vt nemo in sese tentat descendere: nemo:
 Sed præcedenti spectatur mantica tergo.
 Quælieris. nostin uectidiū prædia: cuius?
 Diues arat curibus: quantū non miluus oberrat.

nem helleborus aut peculiariter a
 tram bilē purgat in qua sedes insa
 nię est. ideo dicit hūc potius debere
 purgare insaniā: qz magistratū affe
 ctare per ppli suffragia. (Meracas.)
 aut puras aut ex mero sūptas. Ho
 ratius. ij. epi. opulit helleboro mor
 bum bilem qz meraco (Quo tibi sū
 ma boni) sensus est. vide qz longe
 absis a gubernāda rep. vt nescias in
 quo summū hominis bonus hoc est
 beatitudo cōsistat. (Quo in qz) .i. q
 in re. (Summa boni) .i. summū bo
 nū humanū hoc est foelicitas est ti
 bi: id est nunquid in eo quod sequit
 consistit. (Vixisse semper patella vn
 ta) .i. pinguibus et delicatis cibus.
 Et cuticula curata assiduo sole) .i. i
 corporis cute curāda. infra et figas i
 cute solē. Horatius. ij. sermo. cuticu
 lam curare iube. Isē primo sermo.
 in cute curāda plus equo operata in
 uent⁹. q. d. nō eo hominis foelicitas
 consistit vt corporis curā habeam⁹
 neglecta animi ratione. (Expecta) .i.
 o lector audi: qđ Alcibiades ad hæc
 de summo bono questionem respon
 deat (Hæc anus. Angit persus anū
 quandā assutere. (Haud responde
 at aliud) .i. nihilo plus sapit: qz deli

Horatius.

Horatius.

ra anus. (Nūc.) verba sunt alcibiadis. q. d. abi insane. Adartialis. i nūc et ferrum turba molesta nega. (Ego sum vino
 maches.) subaudi filius. Plutarchus quoqz in alcibiadis vita scribit illū a dinomache illustri foemina originē ducere
 dinomaches quoqz plato in prologo quē dicit⁹ sub alcibiadis pūmi a Platone scriptū meminit. O periclis inquit so
 crates ad alcibiadē d dinomaches fili. (Suffla.) verba sunt Persi in iunenē tumidū propter generis nobilitatē. ac si di
 car. intumescē. (Sum cādidus) .i. pulcher. (Esto.) dicit Persius in alcibiadē. i. cōcedamus tibi hoc qz sis generosus et
 pulcher. (Dum baucis.) vetule nomē est apud Ouidiū. viij. meta. et quo pacto cū plemone coniuge trāformata est.
 (Pannucea) .i. pannosa. squallida: et inculca. (Nō sapiat deterius) .i. sit te multo sapiētior: ac de moribus rectius iudi
 cans. (Cū cantauerit ocyra) .i. castigans dixerit obprobria. (Verne discincto) .i. seruo negligētī et cessatozī: quē repre
 phendēs probis et maledictis insecatur. Nā ocyrum illud quod in pabulū bobus fertur: atqz illis pro farragine da
 cur: cū maledictis et obprobrijs feri iubetur vt cito crescat. Plinius li. xij. Nihil inquit ocyro foecundius. cū maledi
 ctis et probis srenduz præcipit: letius proueniet. ocyra igitur pro maledicta et probra posuit. nā huic poetę non est
 insuetū licenter atqz a remo tūsimis rebus sumptis translationib⁹ vti. Alii aliter enarrāt hūc locū. ego inuentioni meę
 faueo: donec quispiā aliud melius inuenit. nā ante hac inuenta nō placent. (Vt nemo.) cū admiratione legendū est
 .q. d. quid hoc est qz nemo et iterū repetit nemo. (Tētat descendere in sese) .i. reflectere aciē mentis et animi cogitationez
 in se ipsum vt cognoscat quid sit. (Sed mātica) .i. sacculus duplex in vtramqz pendēs partē hispanivocat alfonzas. Ho
 ratius p. sermo. mātica cui lūbos onere vlceret atqz eques armos. (Spectatur in tergo præcedēti) .i. eius qui præcedit.
 ex fabula elopi est sumptū: q dicit hoies habere binas māticas humeris appēdentes in quarū anteriori vita aliena: in po
 steriori sua reponūt. Catullus qz ad varrū. Sed non videmus mantice quod in tergo est. ad hoc alludit psalmograph⁹
 cū dicit in persona dei homini inuito. suspicatus es inique qz ero tui similis. arguā te et statuā te cōtra faciē tuā. i. vt vi
 deas te ipsum. hoc est peccata tua que in dorsum proiecasti. nam vt inquit augustinus peccatores peccata sua post dor
 sum proyiciūt. (Quælieris.) que sequitur sic iungēda sunt superioribus. dixerat enī neminē esse qz se ipsum cono⁹. e: sed
 peccata aliena spectare. sua verō dissimulare. nūc dicit quo pacto alios carpatum insimulantes illos auaricię aut libidi
 nis obscene. (Quælieris) .i. tu vel quispiā queret. animo detrahēdi. (Nostin) pro nouisti ne. (Prædia uectidi) .i. uecti
 dius qz multos agros possideat. (Liuus) dicit ille alter cū quo loqueris. cuius: subaudi uectidi. (Diues arat. tu res
 ponde. illi⁹ uectidi) q diues arat in agrorū. (Curib⁹) vrbe sabinoz vnde adscitus fuit in regnū numa popilius) et de

Adartialis. Plutarchus

Plato.

Ouidius.

Plinius.

Horatius.

Catullus.

Satyra.

Iuuenalis. chinat cures. in. pluralit. (Quatuor milia non oberrat). i. volando circuire possit. Iuue. cui tot motes: tot prædia seruas
appula: tot milia os terra tua pascua lassos. (Huc ais?) dicit ille alter. q. d. pbe noui huc veatidii. (Huc. subaudi dico
peccatiu natu. (Dys iratis genioq sinistro). i. que credibile est et genis i horoscopo habuisse deos. i. erratia spera ira
tos i aduersos. (Et genu). i. deu nature i generatiõis habuisse sinistrũ. i. nocentẽ. si eni hoc nõ fuisset: nõ potuisset hõ
tã auar? nasci. itaq; de illi? multa subdit. (Qui quicq;). i. quicunq;. (Figit iugũ). i. disugit boues: atq; iugũ et aratru
reponit in villis q sunt ad cõpita hoc faciebãt agricolę pãta semere. vnde ferie semeting erat apud romanos: nõ scate
ille quidẽ sed pceptiõẽ. de qbus i pmo fastoz libro multa Quidi? (Ad cõpita ptusa). i. a rusticis frequẽtata i culcata
nã ex eo dicebant cõpita: qd in eũ locũ plures vie cõpetebãt. Tũc in quã. scz die festo hoc est ferijs sementinis. (Inge
mit). i. cu genu dubitat. (Alterus veradere). i. relinere aperire. (Lumũ). i. argilla i lutũ q dolia illuminũ. (Seriolę ve
teris). i. dolio in q vinũ vet? recõditũ est. (Hoc bene sit). i. aliud vinũ veteri? mõstrans dicit. hoc satis bonum erit. Et
mordēs cepe tunicati). i. qd multis tunicis in orbe sphericũ circumductis pstat. (Tũ sale). id eni p salisamẽto cepis ad
hibet. (Et mordēs ollã farratã). i. farratis pulib? plenã. (Pueris plaudẽtib;). qz id raro i dieb? tũ festis ptinge
bat: idco ferui plaudẽbãt. (Sorbet fecẽ panosam). i. crassam. (Aceti). i. vini iã corrupti. (Et monētis). i. enanescẽtis.
hoc vini gen? vappa dicit. vñ i vt feneca in eptis ait nõ tũ minimum in fundo: sed pessimũ remanet. (Ac si vnctus cesses.)
Seneea. ad hac eos plius reprehẽdit: q leuib? alioz vitij; offẽs: detrahãt illis in deteriore partẽ ola interpretãtes. (Ac si vnct? ces
ses.) pfulio psonarũ est: sed ita dũ in
guendũ vt si aliq; sit laut? : quispiãz
tãgit lat? illi? q ppe sedet: i incipit
detrahẽre illi? pmi lautitiz in molli
cie pathicitãtẽq; interpretãtas. (Ac si
vna?). i. vnguẽto delibut?. (Cesses)
. i. a labore quiescas. (Et figas solẽ in
cute). i. cutẽ in sole. vt ß. curata cuti
cula sole. (Ignotus est ppe te.) hoc
ipz magis detractionũ est: si apud ig
notũ alteri detrahãt. (Qui tãgat
cubito). i. vellicãdo te admoneat. (Et
despuat i mores). i. despuẽdo mores
despuat. (Acere). i. acriter i acerbe.
Et despuat. (In rucantẽ). i. depilan
tẽ. translatiõẽ acceptã ab ijs q rucãt
. i. extirpant agro; frutices i dumos
(Denẽt arcana lumbi). i. mentulũ et
podicẽ significãtq; illũ esse pediconẽ
i pathicũ siue cpnẽdũ. (Pãdere). i.
ad pandendũ siue vt pãdat i ß greca
pstruatio. (Vulvas marcẽtes). i. po
dicẽ q vitit tanquã foemine vuluis.
(Populo). cui se pstruat. (Tu cuz
maxillis). qba sũt detractionis ad pa
thicũ. vt ponit de pathico ad illũ quẽ
cubito admonuit. vt sit tu p ille. Et
est scẽsus. cũ barbã nutrias qd signũ
grauitãtionis seueritãtis est: cũ puden
da depilas. (Martialis. nũc sunt crura
pilis i sunt tibi peccora scẽtis horrida
sed mēs est panniche volla tibi. dicit
itaq;. (Tũ tu. o phatice. (Pectas
gaufape). i. barbã. nã gaufape vestis
est villosa. dura trãslatio. (Balana
tũ). hoc est improbalano. i. vnguẽto
balanino peruncũ. Mora. car. im
pressã tuobalan? capillis. (Maxillis). i. qbus est barbẽ sedes hoc est in mēto. (Quare curgilio). i. mēcula. ß aut curgu
lio pernicul? frumẽta corrodēs. Serui? ex auaritate varrois in illõ vergili. i. geoz. populãtq; ingẽtes farris acerus cur
gilio: hoc nomẽ dicit esse affirmat qsi gurgulio qd nihil aliud in eo fere videt q guttur. dicitã etia gurgulio aspera
arteria q spiram? respiramusq; itaq; ab alterutri? similitudie curgilioez appellãnt mēbis virile. (Detosus). i. depilat?
(Extat). i. eminet i ppēdet. (Inguimb?). i. iker inguma. (Quique palestrite). nulla diligẽtia peccatis pilos posse extir
pãre dicit. (Nã licet quinq; palestrite). i. robustissimi i exercitãtũ fozores. qũs i palestra versant? (Wellãt). i. extirpẽt
i erradicẽt. (Hec plãtaria). i. hos pilos q tãquãz plãtẽ e terra: sic er cute pullulãt. (Et licet labefactẽ). i. cõnellãt. (Nã
res eligas). i. a mēfactas i calida aq; p pmo dũ decoctas. (Martialis. cẽtũ muselli iã valere quadrãtes: qẽ balneozõ diuide
bat dignis hic ausom? sed qd i reliq; plãtaria podicẽ vellit. vt frustra qdã zelusas legãt. (Fozcipe adũca). i. vofsellis qbus
pili extirpant? (Ista filiz). i. pili fructificãtes i renascẽtes tanq; filiz herba nota in aruo. (Nã mãfuescit). i. domãt. (Vñ
lo aratro). i. culcãra. (Lẽdũm?). i. ex supionb? colligit: quãtũz mali ex hac murua detractionẽ sequat? dicẽs. (Lẽdũm). i.
carpum? alios. (Et inuicẽ). i. ediuerso. (Pãrdẽm? crura sagittis). i. alioz detractioni materiã dam? vt i illi nos cedãnt:
in pã illud besodi. si quẽquãz verbo ledes: ledẽris i psc. (Vñ i hoc pacto). i. sic oēs viuũt: vt carpãt i carpantur. (Dic
nouim?). i. vidãt? subaudi viuere. (Alia subter). sensus est. q secreto male viuũt: alios quide; possunt decipere: cõsci
entia vero suã minime. dicit itaq;. (Tu habes vuln? cecũ). i. occultũ vitiiũ. (Subter illa). i. inter viscera siue pcozdia. (S;
baltheus). militare ornamentũ atq; nobilitãtis insignẽ. (Auro lato). i. lato auri. vt Vergilius. lato crispãs bastilia fer
ro. (Protegit). i. occultãt pulnus illud. putãt eni hoies se posse vitia sua generis splendore obũbiãre. Vñ maus. i. lacvũ
volẽs. sic eni eos valere sinim? de quoz salute desperãt. (Da verba). i. decipe alios. nã dare verba ß decipere. vt Lẽrẽ

Hunc ais? hunc diis iratis genioq; sinistro.
Qui quandoq; iugum ramosa ad compita figit?
Seriolæ ueteris metuens deradere limum
Ingemit. hoc bene sit. tunicatum cum sale mordēs
Cepe: & farratam pueris plaudentibus ollam:
Pannosam facem morientis sorbet aceti.
At si unctus cesses: & figas in cute solem:
Est prope te ignotus: cubito qui tangat: & acre
Despuat in mores: penemq; arcanaq; lumbi
Runcantem populo marcentes pandere uulvas:
Tu cum maxillis balanatum gaufape pectas:
Inguinibus quare detonsus curgilio extat?
Quinque palæstricæ licet hæc plantaria uellant:
Elixasq; nates labefactent forcipe adunca:
Non tamen ista filix ullo mansuescit aratro.
Cædimus: inq; uicem præbemus crura sagittis.
Viuitur hoc pacto. sic nouimus. ilia subter
Cæcum uulnus habes: sed lato baltheus auro
Protegit. ut maus. da uerba: & decipe neruos

Quinta.

tius in andria: cui sba dare difficile est) Et decipe nervos, i. arc? a sagittas alioz. q. d. elude alios ne possint vitia tua carpere, respicitq; ad illud qd supra dixerat. lq; vice pzbem? crura sagittis. nā p nervos arcū intelligim? Quidi? .i. met. Miderat adducto flexetēz cornua nervo. alie expositiones sic nec cohēret: ita mihi nō placēt. (Si potes) ac si dicat nō populari munū credit. dicit igit? (Lū vicinia dicat me egregiū). i. bonū virū putet appelleret; etiā si nō sim: nō credat: q. d. nihil refert bon? an mal? sum diuimodo alyz videar bon?. ad qd respōdet poeta dices (O iprobe. si palles viso nummo.) .i. si inuidia et cupiditate rei aliene torqris. (Si facis qd qd amax) dulce voluit dicere: s; qz voluptas venerea pl? aloe s; mellis h; vt ait Iuuenal. ideo amax p dulce posuit. (Venit tibi i penē.) imētez voluit dicere. sed penē dixit p penis cogitatioē. i. si facis qd qd penis tu? cupit. sic Hora. .i. ser. peni sensū tribuit. huic si motōis s; bis mala tāta vidētis diceret hęc anim? (Si caut?) .i. foenerator: q multis modis caues pecunijs q; soenori das. (Flagellas). i. torq; .i. (Altra vrbice) .i. multē molestijs et exactionib? extorquēdo multiplices vsuras. et stat i trāslatioē ei? qd dixit flagellas. nā viberē lūoz ille q flagelli fustigatioēz sequit? (Puteal). i. debitores. nā puteal loc? erat romē: vbi foeneratoroz vsuras exercebāt. ergo locū posuit p psonis. Hora. .i. epi. for? putealq; libonis mādabo siccis. Quidi? si puteal ianūq; times celeret: q; calēdas. nā calēdis mēsiuz pecuniō abant? foenori exigebant. vñ ē calēdarū liber rōnu; foeneraticiaz. si h in quā q superi? dixi facis (Nec qd quā). i. frustra. (Donaueris pplo aures). i. credas pplo de te: quātūcūq; te laudet (Bibulas) aut dixit aures. i. credulas et ita bibū laudes ppriaz: quē admodū arena bibit humozē. (Respice qd non es). i. nō admittas laudes q; nō mereris: nec credas adulatorib?. (Ceruo tollat sua munera). i. plebs. rā cerdonez sūt oēs sordidi artifices. tollat et auferat secū suos falsos honozes q; tibi imerenti defert. respicitq; ad illū qd supra dixit an? die blādo caudā iactare popello. .i. vt ad honozes psequendos suffragia ppli captaret. (Tecu habita). i. ipū p sūle q; sitatq; vt i pma satyra dixit: nec te q; sueris extra. aut tecū habita. i. p rine te ip; i tra te. Adar. teq; ipe memēto itra pelliculā cerdo tenere tuā. rā vt ait te. Iepi. argumētū ppositē mēt; ex summo posse p sistere: et tecū moari. (Ut no ris). i. vt cognoscas (Quam curta sū pellex sit tibi). i. q; tenuis et āgusta res familiar; sit tibi. i. quātū tibi dāt ad hoc vt sis vir egregi? qd paulo dicebas te credere āte viciniē p dācāti.

Tren tuis.
Quidius.
Iuuenalis.
Horatius.
Horatius.
Quidius.

Si potes. Egregium cum me uicinia dicat
Non credam: uiso si palles improbe nummo:
Si facis in penem quicquid tibi uenit amarum:
Si puteal multa cautus uibice flagellas.
Nec quicquam populo bibulas donaueris aures:
Respice quod non es. tollat sua munera cerdo.
Tecum habita. ut noris q sit tibi curta supellex.

SATYRA QUINTA.

Quinta docet qui sit liber: qui sit quoq; seruus.

Uatibus hic mos est centum sibi poscere uoces:
Centū ora: & linguas optare in carmina cētū:
Fabula seu mæsto ponatur hianda tragædo.
Vulnera seu parthi ducentis ab inguine ferrum.
Quorsum hæc: aut quātas robusti carminis offas
Ingeris: ut par sit centeno gutture niti?
Grande locuturi nebulas helicone legunt o:
Si quibus aut prognes: aut si quibus olla thye stæ

Ad Martialis.
Seneca.
Iuānes apō
stolus.

catū seru? est peccati. Illo quē tū prius amēū comutū pcepto rē sūi in studio philosophic; ex q; fōte hauserat i mate riā scribēdi satyrā: cui? officinū est cōmendare virtutes et estillinare vitia. (Matib? hic mos ē) .i. centenas voces. subdit enī. (Centū ora et centū linguas. vt simul centū voces emittāt. Et vergilio. vj. gñ. rā mibi si lingue centū sint: ora q; centū: ferrea vox. (Optare i carmina. ab illis subaudi describēda. Et hoc faciūt. (Seu fabula). i. tragœdia. (Donat). i. scribat. Hora. i. poētria scriptoz honoratū q; cūq; reponis achilē. et supra dixit: nec ponere luciū artifices: nec rus saturū laudare. (Blāda). i. cū magno hiatu postea i theatro reprēsētāda. Iuuenal. Grāde sophoclo bacchamur carmē hiatu. tragædo mæsto. i. tragædiarū reprēsētatozi. nā tragicus est tragœdie scriptoz Ad mæsto aut dicit: qz tragœdia res mæsta ac lugubris est. (Vulnera seu parthi). i. bellū parthicū: qd Augusti cesaris auspicijs gestū est: qd ad stilū carminis heroici pertinet. et repete a supiorib? ponat. i. describat (Ducētis ferrū ab inguine). i. sagittas depromētis ex pharetra q; ex humeris ad inguina vsq; depēdet. aut graphice sagittādi modū exprimit. (Quorsum h). subaudi optas centuz ora et centū linguas. (Aut quātas offas ingeris). i. quā magna et grādia carmina scribis. alluditq; ad illud pō supra dixerat hiāda. et infra ducturus est coenāda glyconi. (Ingeris). i. deuorādas oppomo. (Ut sit par). i. iustū et puenēs. (Aut centeno gutture). i. centū gutturib? totidēq; linguas coneris tragœdiā deuorare. h est tu scribere et tragædos pronūciare. (Grāde locuturi). i. poēte tragici quo; stilus grādilo quus est. (Legūto). i. colligāt. (Nebulas). i. res inanes: qles sūt q a poēte tragicis et heroicis scribūtur. Ad Martial. q legis oedipodē caligēq; thye stē: colchidas et scyllas: qd nisi mōstra legis. et sequit? hoc loq; qd possit dicere vicia meū est. (Hellicone). i. mōre boeotic; musis sacro: q; i illis nugis inuocare p sūuerūt poēte. Ad q; debet facere hoc est nebulas et hellicone colligere. (Si quib?). i. sc; poētis. (Olla prognes fruebit). i. si describēt quo pacto progne ithym filii cū sorore philomela trugauit: patriz terco cōmandandū apposuit. (Aut olla thye stē). i. q pacto atreus thye stē fratris filios trucidauit: illiq; epulādos q; apposuit. q vtrags de te h. i. pte fuerūt tragœdie. Et

Mergilins.
Horatius.
Iuuenalis.
Ad Martialis.
Prognes fabula.

Satyra.

In die. (Coenanda). i. agēda rēpresentāda. (Glyconi insulso.) Tragedo illi? tēpōis inepto. olla aut. r feruebit r coenanda ex trāslatiōe superiori dicta sunt cū dixit olla: r hāda. (Tu neq.) poete in quā volūt videri grandiloq r magna verba sonātes: sed tu o cornute q̄ de reb? ad philosophiā hoc est ad mores holz pertinētib? scribis (Neqz omis vctos) i. nō spiras vctosa quedā r lana verba. (Folle anbellāti.) i. pulmone spiritū expūmēt: quē admodū fabu ferrary premēdo folles exprimit vctos. (Dū massa). i. ferri. hoc ē materia de q̄ scribis. (Coquit camino). i. p̄statur i fornace. hoc est tuo ingenio dūserit r disputat. (Nec rauc?) i. voce suppressa tecū loquēs more illoz q̄ meditabūdi deambulāt: qd̄ p̄cipue ijs p̄ungit q̄ versus cōponūt. ideo subdit. (Admurmure clauso.) sic supra. murmura cū secū r rabiosa silētia rodūt (Cornicaris tecū nescio qd̄ iēpre). i. more cornicū deambulās nescio qd̄ ineptū cogitas. h̄ mibi sedet expositio. nā corni cū est spaciari cogitantū more. Mer. j. geo. Tūc cornū plena pluuia petit improba voce. r sola i sicca secū spaciāt harena. Et lucan? in. v. pharalae. instabili gressu metit litora cornū. Quidi? q̄qz. y. meta. de cornice loquēs scribit. r nā cuz p litora lētis passib? vt soleo sūma spaciarer harena (Nec itendis rūpere). i. nō in eo laboras vt rūpas (Buccas tumidas). i. manib? verb inflatas. nā bucce sunt ille ptes oris q̄ salari possūt. Horati? j. ser. qui iuppiter ambas irat? iacet buccas. (Stlopo). i. sono siue crepitu illo q̄ ex buccis inflatisvi quadā cōpressis elicit. r nō facis inqz ea q̄ dixi. (Sed sequeris verba toge). i. nō scrib bella sed ea q̄ pertinet ad pacē. hoc est de virtutib? toga vero p pace p metonymiā sepe ponit. vt illud Licronis. cedāt arma toge. (Et tu callid?) i. sapiēs. (Teris). i. limas. s. illa verba. (Acri iūctura). i. acuta r ingeniosa cōpōitōe verboz (Cremondico). i. stilo r dicēdi genere mediocri r tēperato. Tu in quā. (Doct? radere). i. p̄stringere r notare. (Adozes pallētes). i. vicia q̄ faciūt hoies flagitioz suoz p̄scētia pallere. Hora. j. epi. nil p̄care sibi. nulla ralescere culpa. (Et defigere culpā). i. tacare r p̄stringere culpā q̄ sequit cōmissa (Ludo ingenuo). i. nō acerbe: sed q̄n p lūdū iocūqz q̄le hoies ingenuos decet vti (Hic trabe). dixit cornutū stilo mediocri r tēperato de morib? disputa: re solitū: qd̄ philosophie p̄fiter. nūc se ips? vt aliū quēpiā hortat: vt ab eo sumat scribēdi materia: si satyrā scribere velit. dicit igit. (Hic). i. a cornuto vel a philosophia quā cornut? p̄fiter (Trahe q̄ dicas). i. accipe scribēdi argumentū (Et relin q̄ mēlas mycenis). i. fabulā de atreo r thypste q̄ mycenis gesta ē. (Cum capite r pedibus). i. scz filioz thypste a p̄re cōmanducatis (Et nois prādia plebeia). i. ea q̄ p̄tinēt ad mores r vite cois vtilitatē. ac si dicat. omitte tragoediā in q̄ res sicq̄ tractātur de regib? r heroib?. r cognosce ea q̄ p̄tinēt ad bñ beateqz viuēdi. Adart. agnoscat mores vita legatqz suos. r Non equidē.) aut mutatio est p̄sonarū. aut hoc dicit. tu o amice fac qd̄ dixi: qz ego sic facio. (Quia nō studeo h̄). i. vt pagina. i. opus qd̄ scribo. (Turgescat mihi). i. sit inflata r tumē. (Augis bullatis). i. deliramentis turgidis r grandib? verb sonātibz. nā bulla ē: q̄ ex illa aq̄ surgit. Adartial. crassioz offense bulla tumescit aq̄. pagina in quā. (Idonea dare pōdus). i. fornice siue materiā. (Fumo). i. igni. i. digna q̄ cōburat poti? qz legat. Juuenal. lignoz aliqd̄ posse cep? et q̄ scribis dona veneris telesine marito. (Secreti loq̄mur.) antea qz rem de q̄ scriptur? est aggrediat: mltā dicit de amicitia r familiaritate cornuti secū: atqz illud iprimis amicū rogat: vt experiat an sit illi? amicitia digna. (Secreti loq̄mur.) ad hoc qd̄ loq̄ tecū volo: nō est op? testib? extermis (r Nos damos tibi nūc p̄cordia nra). i. sēsus iteriores. nā p̄cordia sūt itestina vitalia: sed pprie diaphragma hoc septū tranuersus (Excutiēda. i. explorāda r examināda. (Lamoena hortāte). i. ad qd̄ faciēduz mus me i quaz turela sum hortant (Et o cornute amice dulcis. qz amicitia honesta quā virt? p̄liat etiā iucūdas r vtilē p̄plectit. Aristotele auctore. (Iuuat). i. delectat me (Ostēdisse tibi). i. vt ex me cōpētū habeas. (Quanta pars nūc aie sit tua). i. quātas ptes habeas nūc aie. amicoy eni nā dī cē aia in duo corpora diuisa. Quidi? meta. D me mibi charioz inq̄t ps aie p̄siste me. r Hora. in. j. car. r serues aie dimidiū me. (Pulsa). i. experire: an singā ea q̄ dico. r est trāslatio sumpta ab us q̄ vasa testacea explorāt ita digitoruz: q̄ etiā vsus ē supra cū dicit: sonat vitū p̄cussa maligne respōdet viridi nō cocta fidelia limo. dicit itaqz: Tu caut? dignoscere). i. ad dignoscēdi r distinguēdi. (Quid crepet). i. sonet. (Solidū). p̄solide. i. an vas sit plēnū an lanc. Merzi. i. viro bono. neclania subre? idicet ad mot? digitispellētib? ita? r vt caut? dignoscere. (Lectio picteligue). i. lingua pictā r pulchrā. hoc ē q̄ regit vep: r p̄re se fert pictū r falsū: nā teatorū op? ē: cū paries incrustat calce aut gypso r: sup̄duciē pictura. ac si dicat. pulsa r examina an sim amic? ianis r nō solid? r an aliud dicā ore aliud faciā ope. Lectio in antiq̄ choroditer se male puenietoz. Suetoni? i claudio humētib? narib? plecra lique titubātia. nā a plecto ea forma pōt exire plectorū: q̄ ab clgo cictozū. a emigo emūctozū. a rego teatorū. qd̄ qd̄ pulsare magis p̄tinēt ad plecra chorodafqz quā ad parietū tectoria. h̄ dixi ne antiq̄ lectio dispūgat. (Hic ego) sēsus ē. si more alioz poetaz mibi essent voces cētū: cētū ora: r cētū liqz optādē: nō facerē id i decātdis fabulis: s; poti? i declarādo hoc a nūmi mei sēsū r amore erga te meo. v̄

Merullius.
Quidius.
Horatius.
Licio.
Horatius.
Dartialis.
Dartialis.
Juuenalis.
Aristoteles.
Quidius.
Horatius.
Merullius.
Suetonius.

Feruebit saepe insulso coenanda glyconi.
Tu neq̄ anhelanti coquitur dum massa camino
Folle premis uentos: nec clauso murmure raucus:
Nescio quid tecum graue cornicaris inepte:
Nec stlopo tumidas intendis rumpere buccas.
Verba toge sequeris. iunctura callidus acri
Ore teris modico: pallentes radere mores
Doctus: & ingenuo culpam defigere ludo.
Hinc trahere quæ dicas: mensasq; relinque mycenis
Cum capite & pedibus: plebeiaq; prandia noris.
Non equidem hoc studeo bullatis ut mihi nugis
Pagina turgescat dare pondus idonea fumo.
Secreti loquimur: tibi nunc hortante camœna
Excutienda damus præcordia: quantaq; nostræ
Pars tua sit cornute animæ tibi dulcis amice
Ostendisse iuuat. pulsa: dignoscere cautus.
Quid solidum crepet: & picte tectoria linguæ.
Hic ego centenas aufim deposcere uoces:

Quinta.

cūtaq; (Ego autem deponere mihi) .i. optare. (Hic) .i. in hac pte l q̄ cupio aluz meū tibi notū facere. (Lētū votes) .i. cētū lūgus totidēq; ouib; pcedētes simul. nā sic h̄ diuidua sunt accipiēda. (Ut quātuz ego firi te mihi) .i. in aīo me moria mea. (In pectore sinuoso) .i. in corde qd̄ multos h̄z sinus 7 latebras. sed et tres sinus h̄z cor auctore Aristotele: v̄ b̄ sunt receptacula 7 q̄s fōtes sanguinis. (Trahā voce pura) .i. exprimā voce nō ficta. (Et verba resignēt) .i. id qd̄ clau suz signatūq; ē l corde aperiāt. nā resignare est id qd̄ signatū est aperire. vt iure p̄sult⁹ i libro diges. titu. de poenis. q̄ viui m̄q̄t testamētū aperuit et resignauit. (Totū hoc qd̄ latet fibra arcana) .i. l corde meo. quāq; fibz; pp̄te teconis sunt. (Nō enarrabile) .i. qd̄ vix vllis verb; enarrari 7 explicari pōt. (Lū prīmū) .i. dicit a pubertate se coepisse dare operā cor nuto philosophiē p̄ceptori. dicit igit^r. (O cornute ego supposui me tibi) .i. sub disciplina tua posui. (Lū prīmū purpura custos) .i. toga p̄tecta: q̄ vtebant̄ pueri ad annū vsq; duo denigefimū. i q̄ togā virilē sumebāt. p̄tecta aut̄ dicebat̄ q̄sila purpurea habebat̄ in tertexta: custodē aut̄ appellauit purpurā: qd̄ illa etas sub custodib; 7 pedagogis est. (Lēsit mihi) .i. ego excesi ex ea etate. Terētius in andria. Is post quā excessit ex ephēbis fossa: liberioz vinedi fuit potestas. (Lēsit cū bulla) .i. aurea qd̄ erat in pueris insigne nobilitatis. Iuuenalis. dic o senior dignissime bulla. (Donata larib; succinatis) .i. nā puericis annos egressi bullas dijs larib; donabāt: quēadmodū puellē veneri pupas. succinatos aut̄ lares dicit. i. habētes vestes succinatas: q̄ habitu colebant̄. (P̄pedit) .i. appēta est aī illoz effigies. (Et blādi comites) .i. amici adulatorē q̄ pedagogi mihi loco successerūt: p̄miserūt sparsisse oculos: qd̄ pedagogi: qd̄ nō permittēbāt. (Et vmbō cādidus) .i. vestis cādidā h̄ est togavirilis q̄ cādidā erat. sed vmbonē appellauit qd̄ i modū vmbonis forte erat forma: vt nō togā sed clamidem aut cycladē significet: q̄ amia⁹ rotūdi sūt (P̄miserūt sparsisse oculos) .i. circūspicere foeminas. (Impune) .i. licenter 7 sine poena qd̄ sub pedagogo nō licebat. (Tota subura) .i. vico celebri in vrbe roma. sed p̄cipue meretricibus frequētato. Vergili⁹ in priapeia. nota suburanas inter teletusa puellas. 7 Martialis. Tōstricē subure faucib; sedet p̄mis. nā tōstricē hanc meretricē fuisse poeta significat. (Lūq; iter ambigū est) .i. cuz sumus in ea etate: in q̄ certū vinedi genus nobis deligēdū ē. Nota est cōmentatio p̄ dici sophistę de hercule puericā egresso: de q; duab; vix voluptatis altera 7 altera virtutis scē illis offerentibus: 7 q̄ pacto hercules sp̄eta voluptatis via virtutē secut⁹ est. hoc est qd̄ in satyra p̄cedēti de p̄ philo pythagore dicit^r. (Ac error nescius vire) .i. ignorātia rex illi⁹ etas pp̄ia: q̄ p̄pter inexperience nescit quā potissimū vitā eligat. (Deducit mētes trepidas) .i. adolecētes in vix delibera tione titubātes. (In cōpita ramosa) .i. ad eū locū vt ex. p. pythagore Vergili⁹ li. vi. ḡ. dicit. partes vbi se via incidit in ambas. respicitq; ad fabulaz illā prodiici sophistę de q̄ supra dixim⁹ (Tu cornute suscipis ānos teneros) .i. curā tenerę etatis meę. (Sinu lers fallere) .i. doctrina: q̄ vt pueros in sui amorē alliciat illos quibusdā blandimētis decipit: quēadmodū in q̄t. Horatius pri. ser. vt pueros olim dat crustula blādi doctores elamēta velint vt discere p̄ma. (Hypōsita) .i. applicata. et est translatio sumpta a fabris: qui regulā applicāt ijs reb; quas explorare volūt. 7 ideo in translatione p̄stās dicit. (Ostendit mores intortos) .i. a recta ratioe deviātes. (Et anim⁹) .i. hic p̄ parte illa rationali posuit: q̄ s̄rationi obtēperet: efficitur ratiois particeps. Horati⁹ primo epi. animū rege: q̄ nisi pareat imperat: hūc frenis hūc tu cōpescē catenis. (P̄miserūt ratione) .i. coercentur a prudētia q̄ ab Aristotele. vi. ethicoz d̄ssim⁹ recta ratio agibilū. (Et laborat vinci) .i. reluctat: 7 tñ a ratione tandē vincit. (Et animus ducit vultū artificē) .i. artificiosum et fabrefactū. nā passivē accipitur hic. alias actiue. 7 sumptū est ab ijs qui ex cera imagines faciūt. vnde subdit. (Sub tuo pollice) .i. sub tua disciplina. (Tecu etenim) .i. se lōgo tēpore cornuto fuisse familiarē ostēdit. Ego in q̄t. (Memini me p̄sumere tecū) .i. memini cū p̄senti infanti tui prope sp. vt Vergili⁹ in buco. de celo tactas memini p̄dicere quercus. aliqñ tñ cū p̄terito eiusdē modi. vt idēz. iii. geoz. nāq; sub oebalig memini me turrib; altis coriciū vidisse senē. (Longos soles) .i. dies. Adē in buco. sepe ego lōgos cātando puez memini me p̄dere soles. (Et decerpere tecū p̄mas noctes epulis) .i. epulas in p̄ma parte noctis: q̄ tēpore philosophiē studiosis coenandū erat: cū aliq̄ hora diei nona coenare inciperēt. (Et ambo disponimus) .i. ordinamus. (Vnū opus 7 requiē) .i. negotiū 7 otū. (Atq; laxam⁹) .i. relaxamus 7 remittim⁹ (Seria) .i. res graues 7 seueras: quib; ioci quib; vtimur in mēsa opponūtur. ideo dicit (Adēsa verecūda) .i. i q̄ vtimur iocis honestis. Iuuenalis 3. hic nullus in q̄t est pudor verb; aut reuerētia mēse. pōt 7 mēsa verecūda de viciu modesto intelligi. (Nō equidē) tantā animoz cordiā dicit nō potuisse inter eos p̄uenire: nisi ex p̄stellatione. (Equidē) .i. p̄pe semper cū verbo p̄ime p̄sonę singularis nā ex ego 7 quidē cōponi videt^r. hic vero pro quidēz tñ accipit^r. (Nō dubites dies amboz) .i. possis nō dubitare dies na

Aristoteles.

Terentius. Iuuenalis.

Vergilius.

Martialis.

Vergilius.

Horatius.

Horatius. Aristoteles.

Vergilius.

Vt mihi te quantum sinuoso in pectore fixi:
 Voce traham pura: totumq; hoc uerba resignent:
 Quod latet: arcana non enarrabile fibra.
 Cum primum pauido custos mihi purpura cessit:
 Bullaq; succinctis laribus donata pependit:
 Cum blandi comites: totaq; impune subura
 Permisit sparsisse oculos iam candidus umbo:
 Cumq; iter ambiguum est: & uitæ nescius error
 Deducit trepidas ramosa in compita mentes:
 Me tibi supposui: teneros tu suscipis annos
 Socratico cornute sinu. Tunc fallere follers
 Apposita intortos ostendit regula mores:
 Et premitur ratione animus: uinciq; laborat:
 Artificemq; tuo ducit sub pollice uultum.
 Tecum etenim longos memini consumere soles:
 Et tecum primas epulis decerpere noctes.
 Vnum opus & requiē pariter disponimus ambo:
 Atq; uerecunda laxamus seria mensa.
 Non equidem hoc dubites amborum foedere certo

(Socratico) .i. imbuēdos in studio philosophiē. illi⁹ q̄ de morib; est. (Tūc) .i. postea quā me tibi supposui. (Regula solers fallere) .i. doctrina: q̄ vt pueros in sui amorē alliciat illos quibusdā blandimētis decipit: quēadmodū in q̄t. Horatius pri. ser. vt pueros olim dat crustula blādi doctores elamēta velint vt discere p̄ma. (Hypōsita) .i. applicata. et est translatio sumpta a fabris: qui regulā applicāt ijs reb; quas explorare volūt. 7 ideo in translatione p̄stās dicit. (Ostendit mores intortos) .i. a recta ratioe deviātes. (Et anim⁹) .i. hic p̄ parte illa rationali posuit: q̄ s̄rationi obtēperet: efficitur ratiois particeps. Horati⁹ primo epi. animū rege: q̄ nisi pareat imperat: hūc frenis hūc tu cōpescē catenis. (P̄miserūt ratione) .i. coercentur a prudētia q̄ ab Aristotele. vi. ethicoz d̄ssim⁹ recta ratio agibilū. (Et laborat vinci) .i. reluctat: 7 tñ a ratione tandē vincit. (Et animus ducit vultū artificē) .i. artificiosum et fabrefactū. nā passivē accipitur hic. alias actiue. 7 sumptū est ab ijs qui ex cera imagines faciūt. vnde subdit. (Sub tuo pollice) .i. sub tua disciplina. (Tecu etenim) .i. se lōgo tēpore cornuto fuisse familiarē ostēdit. Ego in q̄t. (Memini me p̄sumere tecū) .i. memini cū p̄senti infanti tui prope sp. vt Vergili⁹ in buco. de celo tactas memini p̄dicere quercus. aliqñ tñ cū p̄terito eiusdē modi. vt idēz. iii. geoz. nāq; sub oebalig memini me turrib; altis coriciū vidisse senē. (Longos soles) .i. dies. Adē in buco. sepe ego lōgos cātando puez memini me p̄dere soles. (Et decerpere tecū p̄mas noctes epulis) .i. epulas in p̄ma parte noctis: q̄ tēpore philosophiē studiosis coenandū erat: cū aliq̄ hora diei nona coenare inciperēt. (Et ambo disponimus) .i. ordinamus. (Vnū opus 7 requiē) .i. negotiū 7 otū. (Atq; laxam⁹) .i. relaxamus 7 remittim⁹ (Seria) .i. res graues 7 seueras: quib; ioci quib; vtimur in mēsa opponūtur. ideo dicit (Adēsa verecūda) .i. i q̄ vtimur iocis honestis. Iuuenalis 3. hic nullus in q̄t est pudor verb; aut reuerētia mēse. pōt 7 mēsa verecūda de viciu modesto intelligi. (Nō equidē) tantā animoz cordiā dicit nō potuisse inter eos p̄uenire: nisi ex p̄stellatione. (Equidē) .i. p̄pe semper cū verbo p̄ime p̄sonę singularis nā ex ego 7 quidē cōponi videt^r. hic vero pro quidēz tñ accipit^r. (Nō dubites dies amboz) .i. possis nō dubitare dies na

Satyra.

tales utriusq; nrm. (Consentire certo foedere). i. concordare certa lege nature 7 a constellatione prouenienti. ideo subdit. (Et duci ab vno spdere). i. constellatione (Mel parca tenax veri). i. veritatis hoc e fatu qd metiri no pot (Suspedit libra eqli). i. qm in bilace posuit 7 adequauit. (Ista tepora). i. vita morezq; nros. vel tempora nra. i. horoscopu in quo sum? nati. q. d. credibile est nos fuisse natos sub libra signo: qm tam ex eq 7 concordato vnum? (Seu hora nata). i. hora natalis huc horoscopus. (Fidelib?). i. mihi ac tibi fidelib? amicis. (Diuidit fata concordia). i. concordantia. (Duoz). i. vtriusq; nrm. (In geminos). i. in signu geminoru. significat aut se fuisse natos in illo signo tata vnanimitate: quata fuit inter ca stoz 7 pollucis: propter qua celu qz meruerut. Legit 7 concordia fata deoz. vt sit sensus diuidit concordia fata deoz. scz castoris et pollucis in geminos. i. in me atq; te: qui sum? qm gemelli. (Et frangim?). i. mitigam?. (Isto ioue). que ha buim? in natali nro. ppiciu et benignu. (Saturnu graue). i. perniciosum. q. d. si qd erat qd malignitate saturni potuit dissociare animos nros: id totu teperatu est iouis benignitate. (Nescio certe qd astru). i. q stella est. (Ad teperet me tibi). i. pcciat. ac si dicat hoc tm scio nos esse vnanimes: sz nescio q fato siue constellatione (Mille hoiz species) accedit ad fa tyre materia: dicitq; hoies variare circa vite studia: cu sibi no pponat sine recte viuendi. dicit igit. (Mille species). i. mille hoim modi sunt. (Et reru vsus discolor). i. varu exercitiu. (Velle suu). i. ppria voluntas vt sit verbu p note. (Est cuiq;). i. Horati? ij. ser. quot capitū viuūt cotidē studiozū milia. et illud Vergili in buco. trahit sua queq; voluptas. (Acc viuit vno voto). qz varia sunt hoim vota. quod exēplis manifestat: dices. (Hic). i. aliq; (Adurat). i. comutat 7 mercat

Horatius.
Vergilius.

Vergilius.

Plinius.

Plinius.
Horatius.

Vergilius.

Licero.

Vergilius.

Horatius.

Vergilius.

Juuenalis.

Horatius.

Consentire dies: & ab uno sydere duci:
 Nostra uel æquali suspendit tempora libra:
 Parca tenax ueri: seu nata fidelibus hora
 Diuidit in geminos concordia fata duorum.
 Saturnumq; grauem nostro ioue frangimus unas
 Nescio quod certe est qd me tibi teperat astrum.
 Mille hominum species. & rerum discolor usus.
 Velle suum cuiq; est: nec uoto uiuitur uno.
 Mercibus hicalis mutat sub sole calenti
 Rugosum piper & pallentis grana cymini.
 Hic sature irriguo mauult turgescere somno.
 Hic campo indulget. hunc alea decoquit. ille
 In uenerem putris. sed cum lapidosa chiragra
 Fregerit articulos ueteris ramalia fagi:
 Tunc crassos transisse dies: lucemq; palustrem
 Et sibi iam feri uitam ingemuere relictam.
 At te nocturnis iuuat impallefcere chartis.
 Cultor enim iuuenum purgatas inferis aures:
 Fruge cleanthæa. petite hinc iuuenesq; senesq;

(Piper rugosum). tale eniz ad nos puenit. nā curatu flaccescit. (Sub sole receti). i. ouere. Vergili? sole reces orto. deserit aut ad nos ex mote caucaso: qui orientalis est si ad nos refertur. (Et grana cymini). i. ethiopicu. qd hippocrates regium appellat. de q Plin? i. hist. na. li. xxi. neq; eni de cymino vulgari poeta hic loquit: sed neq; de rutilico quod passim nascit. (Pallentis). ab effectu. quomā vt dicit Plinius de cymino ethiopico: colorē ventuū mutat in pallorē. Hora ti? .i. episto. si pallere casu biberet exanguē cuminū. Dicitur aut cuminū 7 cuminū mutatione. p. psili in. u. qd sepe fieri pfuevit. mutat in quā (Mer cibus italica). vt faciat commercia. i. mercu comutatione. (Hic sature). i. aliis cibo refertus. (Mauult turgescere). i. pinguescere. (Somno irriguo). i. q per mēbra irrigat et ifundi tur. Vergi. .i. en. a uenus ascamo placidā per mēbra quietē irrigat (Hic). i. aliis (Indulget capo). i. dat operā honozibus ambidēdis. nam romē in capo martio magistratuū suffragia colligebatur. aut dat operā campo: qz ibidē iuuenes se exercebat. (Hic alea decoquit). i. eo paupertatis deducit vt: decoquere cogatur. est eniz decoquere: cu nō habeas vnde creditozibus soluas versurā facere. Licero in philippicis. tenes ne memoria preceptatū te decoquise. (Ille putris in ueneres). i. resolubilis siue consum ptus nimio cōcubitu. Vergili? pri. geoz. putris se gleba resoluit. (Sed cum chiragra). i. morbus articularis. (Lapidosa). quia humores ad articulos quasi in lapidem condensat. (Fregerit articulos). id est debilitauerit et impediērit. Horatius secundo sermonū scurra uo la merus postquam illi iusta chiragra contudit articulos. (Ramalia ueteris fagi). i. qui articuli iam cōtusi et inutiles facti: sunt quasi ramalia. id est rami aridi ueteris fagi. alluditq; ad illud Vergili in buco. vsq; ad aquam et ueteris iam fracta cacumina fagi. sic supra dixit. vt ramale uetus pregrandi subere coctum. (Tunc). scilicet corpore libidibus ex hausto posteaq; inciderunt in podagram et chiragram. (Seri). i. ipsi sero. id quod est temporis accomodatum personę (Ingemuere). i. dolent. (Dies crassos). i. tristes et nubilosos. (Et lucem palustrem). i. quasi vaporibus ex palude resolutis implicitā et obscurā. (Transisse). i. consumptā esse: cu nihil splendidū in uita egerint (Et ingemuere uita relicta sibi). i. qz ad eā etatē q sit morbis obnoxia peruenerint. (At te nocturnis) alij eo modo uiuunt quo diximus. sed tu o cornu te in studio philosophię atq; in contēplatione ueritatis omne tēpus cōsumis: deinde in aures discipulozū transfundis dicit itaq;. (Et iuuat te). i. tu ediuerso delectaris. nā at particula est aduersatiua. (Impallefcere). i. vsq; ad pallorē insu dare. (Chartis nocturnis). i. libris philosophozū quos per noctis tēpus elucubrationibus uersas. (Culor eni iuuenū) id est tu philosophię preceptor: qua iuuenū maxime ingenia excolitur a te. (Inferis fruge cleanthæa). id est semine 7 do crina cleanthis philosophi stoici. de quo Juuenalis. et ubet archetypos pluthæum seruare cleanthas. (Turas purgas). scz iuuenū qe crudis. quos oportet dedocere falsas doctrinas: aut peruersos mores vt bonos inducas (Petite hic) iuuenes ad studiuū philosophię: hoc est uirtutis pro fessione hortatur: vt sub hoc preceptozē discant fines bonozū 7 malozū. dicit itaq;. (O iuuenes). ad quos sportisunū hoc pertinet. (Et senes). vt omnes serū et etatē cōprehendat. Horat. i. p. id quod eque pauperib? pdest locupletibus eque: 7 qd neglectū pueris senibusq; nocebit. (Petit hunc). i. a cornu

Quinta.

to sine a philosophia. (Finē animi certū) .i. verā foelicitatē: quę est Aristotele auctore operatio animi scđm virtutē op timā in vita perfecta. certū aut dicit: quia eodem auctore: nulla in re certitudo tāta esse potest: quāta i operatione scđm virtutē. Et petit hinc. (Matia). idest virtutis cognitionē quę est quasi viaticū quoddā et impense quibus ad vite poz tum peruenire valeam: cum fortime 7 nature bona illuc vsq; ad perueniant semper. (Miseris canis.) idest senectuti miseris multis obnoxię. vnde biātis illud quod nos in distichon redegem? disce bonas artes miserisq; viatica canis dicebat: firmas si tibi queris opes. (Cras fiet hoc.) verba sunt illius q̄ vt ait Horati? recte viuendi proroget hora. Et dis ponit ad materiā satpre que est vt a principio dixim? de vera libertate ac seruitute. (Cras fiet hoc.) incōtinēs quispiā di cit cras incipiā recte viuere. (Et idē.) subaudi dicit die insequēti. (Cras fiet.) idest incipiā bene viuere. (Quid do nas.) dicit persus incōtinēt: quid promittis tibi. (Quasi magnū diē.) in quo. s. sunt multi dies singula cras continentes. (Sed cum lux altera.) i. sequens dies. (Venit.) in preterito. (Itā cōsumpsimus.) i. perdidimus. (Cras hesternū.) i. diei precedentis. (Et ecce aliud cras.) i. tertium. quartum. 7 deiceps. (Egerit.) i. consumit et emittit. (Hos annos.) i. hācvi tam que est nobis a deo vt bene beateq; viuamus concessa. (Et semper parum.) subaudi tempus. (Erit vltra.) i. futu rum. Martialis. cras te viaturū cras dicas posthume semp. et sequitur. sera nimis vita ē crastina. viue hodie. (Itā quā us.) incōtinētē cōparat rote posteriori curru binariū rotari: quę nunquā consequitur rotam priorē: cuz tantum precedens currat: quantū succedens sequatur. ita igitur incōtinens nunquā pertinet illud cras: quo sibi recte viuendi

Aristoteles.

Horatius.

Martialis.

Finem animi certum: miserisq; uatica canis.
 Cras fiet hoc. idem cras fiet. quid? quasi magnum
 Nempe diem donas: sed cum lux altera uenit:
 Iam cras hesternum cōsumpsimus. ecce aliud cras
 Egerit hos annos: & semper paulum erit ultra.
 Nam quamuis prope te: quāuis temone sub uno
 Vertentem sese frustra sectabere canthum:
 Cum rota posterior curras & in axe secundo.
 Libertate opus est: non hac qua ut quisq; uelina
 Publius emeruit: scabiosum tesserula far
 Possidet: heu steriles ueri quibus una quiritem
 Vertigo facit. hic dama est non tressis agaso.
 Vappa & lippus: & in tenui farragine mendax.
 Verterit hunc dominus: momento temporis exit.
 Marcus dama. pape: marco spondente recusas

principiū ē faciendū. Ordo est. (Itā tu.) Jo scōtinēs. (Frustra sectabere.) quia nunquā cōsequeris (Canthū) subaudi rote precedentis: hoc est fer reū illū orbē quo rote vincuntur: vt dicit Quintilian? li. p. 1. ora. m. 1. et Martialis in disticho cuius lēma est trochus. iste trochus pueris. at mihi cāthus erit. Et tertio regū libro hieronimo interprete. apes inquit can thi. radij 7 modiolosia fusoria (Mer tentē sese.) motu. s. vertiginis: qui si mul duplex est. in longum. s. et in oz bem (Quāuis prope te.) subaudi sic canthus et rota illa. (Et quāuis sub vno temone) cui per duos apes bing rote hoc est priorē et posteriorē ap plicatur frustra in quā sectabere can thum. (Cum rota.) i. tu quasi rota. (Posterior.) i. sequens priorē cur ras. (Et in axe secundo.) cui posteri ores rote applicantur. (Libertate o pus est.) sensus est ad hoc vt incipia mus bene et secundū virtutē viuere: opus est libertate. s. vera. nam vt digi mus duplex est libertas. dicit itaq;. (Opus est libertate.) nō illa que in ducta iure gentiū et que distinguitur cōtra seruitutem: sed illa que homi nem vere liberū reddit. ideo subdit.

Quintilian?

Martialis.

Hieronim?

(Ad hac.) subaudi libertate est opus. (Qua vt quisq; publius) .i. postquā aliquis ex seruo fact? liber accepto publii pnomine. nā serui nō habebat pnomina vt paulo post dicemus. (Emeruit) .i. seruitute solutus est et factus emerit? (Possidet far scabiosum) .i. immundū quale est illud quod viricum per tribus distribuit. (Tesserula uelina) .i. trib? ve ling. in quam postquam hic factus est liber redactus est et tanquā cuius romanus accipit portionē frumētī quod in po pulū diuiditur vel a captatore suffragiorū. vel ab aliquo. ciuitatis principe qui populi beniuolentiam captat. vel ab ipsa deniq; rep. uelina autē tribus dicta est romę a loco vrbis uelina. est et tessera frumētaria metreta. vnde tesserulam dixit. est et tessera belli s̄mbolum est et tessera in alea. (Heu steriles ueri.) idest o mortales veritatis ignari. (Quib? vnaver tigo facit quiritē) .i. qui putatis fieri liberū vera libertate eo modo quo cuiē romanū eū qui seruus erat facta vna ver tigo. Nam dñs volens seruū manumittere illū ad pretorē ducebat: petensq; vt illū faceret liberū vertebat et circuage bat eū in orbē. tūc a pretore virga tāgebatur: quę dicitur vindicia. verba autē pretoris erat: facio te liberū: facio te eius romanū. Seneca in epistolis. philosophię inquit epicurus seruus oportet: vt tibi cōtingat vera libertas. nō differē in diē: qui se illi subiecit 7 tradidit. statim circuegit. idest veritute ac liberatur. (Hic dama est) .i. hic quē dixi factū liberū ē dama. Est autēz dama nomen serui vt stichus. aut dauus. (Agaso) .i. cuius industria nō alia fuit q̄z agere alinos. nam id est agaso. (Ad tressis) .i. qui nō valet tres asses. (Vappa) .i. insipiens 7 nulli? cerebri. sumptū nomē a vino euanescente (Lippus) .i. lippitudine oculorū deformatis. aut ignarus. vt supra. hos pueris monitus patres infundere lippos. (Et mē dax in tenui farragine) .i. etiā in minimis et paruis rebus mētri solitus. nāz farraginē pro materia accipit: quemadmo dum Iuuenalis. nostri farrago libelli. (Verterit hūc dominus.) subintelligit si. dixit enī supra quib? vna quiritē ver tigo facit. ac si dicat corā pretore circuectus a domino libertatē accepit. (Ad omēto temporis) .i. subito. qd nō potest fieri in vera libertate: qz nemo repente fit summ? sicut diuerso dixit Iuuenalis nemo repēte fuit turpissim?. (Erit mar cus dama) .i. non solū dama sed etiā cū pnomine marcus dama sumpto a patrone libertatis auctore. Cicero ad atti cum. de eutichide libero gratū qui nouo noie titus erit cęcilius vt ex me et te iunctus diuonysius ad darcus pponus. alio qui pnomina tāti ingenus 7 nobilibus dabant: sed et q̄ notabant crimine lese maiestatis pnomina amittebāt. Li uius libro. v. ab vrbe cond. ad. manlius qui capitolū gallic defenderat: affectati regni dānatus de sato deica? est. i. cu ius norā. S. L. factū ne cui de gēte manlia ad darcus pnomē esset. (Pape marco spondente) erat quispiā qui dubitabat credere pecunias alicui p quo ad darc? dama erat spōsor dicit hūc poeta deridēs: aut quibus ali? serio. (Pape) admira?

Seneca.

Iuuenalis.

Iuuenalis.

Licero.

Liuus.

Satyræ.

tis est aduerbiū siue interiectio. (Tu recusas credere nummos?) i. fides alicui? cōmittere. (Marco spōdētē). i. p̄ illo fide in
 bētē. (Et tu palles) i. times litē amittere. (Sub marco dama iudice.) q̄ppe sit vir iustissimus atq; iegerum? (Marco
 dixit.) subaudi aliqd. (Ita ē.) et hoc q̄ vt dicit Iuue. quātū q̄sq; sua nummōz seruat i arca tm̄ hz et fidei. (Assigna mar-
 ce tabellas.) v̄ba sūt alicui? q̄ marcu dama testē adhibet testamēto rogatq; vt subsignet illas tāquā vir bon? et fide di-
 gnus. q̄ i examine testū vt dicit Iuuenā. prius ad cēsūm de morib? vltima fiet q̄stio. (Hec mera libertas.) subaudi
 ab inspicētibz iudicaf. cū nō sit mera. i. pura et sp̄ncera sed fucata et falsa. (Et pilea dāt nobis hāc.) sc̄z falsāz libertatē
 pilea nāq; dabātur seruo facto libero: idq; erat insigne libertatis in illo. Martialis. Lotus pilea sarcinis redemi. i. liber-
 tatē. (An quisquā.) qui ex seruo liber fact? est: tali sp̄llogismo p̄cludit. Ille est liber q̄ potest viuere vt vult. ego v̄uo vt
 volo. igit? ego sum liber. huius sp̄llogismi assumptū ex eo videtur manifestū q̄ ille ē liber qui pro arbitrio suo facit oīa
 (Nō sum liberior bruto?) qui nō modo fuit liber: verum ex actis regib? auaroz fuit libertatis populo Ro. (Adēdōse
 colligis.) Ex sentētia stoicōz respōdet argumēto: p̄cedens maiorē propositionē et negās minorē. Nā assumptione aut
 parte assumptionis nō p̄cessa: nulla est p̄clusio. Dicit itaq;. (Stoicus lotus aceto.) i. habēs aurē emunctā et purgatam.
 (Aceto mordaci.) q̄ habet vim abstergēdi cū quadā mordacitate. q. d. qui stoic? acriter intelligit eā q̄ audit. (Inq̄t.)
 respōdet arguētī. (Adēdōse colligis.) i. male cōcludis. nā ego inquit accipio. i. p̄cedo tibi. (Hec reliqua.) sc̄z assumptio-
 nem: quod ille est liber: qui viuere vt vult. (Sed tollo) i. nego. vel tolle ex argumēto tuo minorē p̄positionē: q̄ erat. egovi
 no vt volo. Nā quēadmodum Ari-
 stoteles libro tertio ethicōz: scribit.
 cū volūtas cēdat in finēs: nō vero et
 bonū ex. ij. p̄p̄ficōz conuertatur: sit
 vt impossibile sit q̄ volūtas ferat in
 malū: et quod q̄s malū velit per se s̄z
 sub ratione boni. Adali ergo nō pos-
 sunt velle malū: sed per ignorātiā id
 quod est malū putāt esse bonū. Et
 hinc est quod ignorat oīs flagitiosus
 q̄ facere a quib? ve abstinere debet.
 Et q̄ sit vt flagitios? nō viuat vt vult
 nec eat in eā q̄ agit: sed potius ferat.
 (Vindicta) verba sūt illi? qui ex ser-
 uo liber fact? est. dicētis in cōfirmati-
 onem minoris p̄positionis. (Post
 quā recessi a p̄tore.) qui me recit li-
 berū cuemq; romanū dño id poscē-
 te. (Vindicta) i. mei iuris et potestatis
 (Vindicta) virga illa p̄torens capi-
 ti meo imposita. (Cur non liceat mi-
 hi) i. cur nō possim. (Quo dēiq; vo-
 luntas iussit) i. optauit. Vergili? in
 fanduz regina iubes renouare dolo-
 rez. pro optas. (Excepto si quid ma-
 suri rubrica notauit) i. p̄ter quā si
 mafurius fabri? qui fuit iuriscōsul-
 tus inus etate tiberi. cesariis: notauit
 certos quosdā locos in quibus liber-
 ti patronis suis operas debebant. v̄n
 de est adhuc apud iure consultos ti-
 tulus de operis libertozum. rubrica
 autem dixit pro titulus ex rubrica si-
 ue mino aut purpurisso scriptus.
 (Disce) ostēdit iterum stoicus ma-
 numissum a domino nō esse liberū
 vera: sed introducta a legibus liber-
 tate. Sed antea quam illum doceat monet ne irascatur aut rideat. sed patienter audiat. (Sed ira cadat) idest non
 irascaris. (Et fanna rugosa cadat naso) idest ne me naso adunco subsannes. Nam fanna est ronchus hoc est sonora
 illa per nares aeris respiratio: quam rugosam a sp̄llat: quia in derisione nares corruguntur crispanturq;. (Dum reuel-
 lo tibi de pulmone) i. de corde erradico. (Mereres auias) idest amiles ineptias: et quas ab auis tuis didicisti. (Non
 p̄tore erat) sensus est. ille non est liber vera libertate qui manumittitur a domino: sed qui potest secundum virtutē
 viuere. dicit itaq;. (Nō erat p̄torens) subaudi officium vel non pertinebat ad p̄torem. (Dare stultis) idest ignoran-
 tibz. (Officia rerum tenuia) idest subtilia: qualia sunt in virtutis medio inuētiq; quando. nam vt ait Aristoteles sc̄do
 ethicōz. quēadmodū non cuiusq; est inuenire centrum circuli sed tantū geometre: sic nec inuenire virtutis mediocrita-
 tem pertingere nemo potest nisi sapiens. (Et permittere stultis) subaudi non erat p̄torens. (Vsum vite rapide) idest
 velocis. hoc est qualiter illis viuendum sit: quia id nesciunt. (Sambucam citius) sensus est. facilius rusticus artus mussi
 q̄ imperitus sciat pulsare sambucam instrumentū cuius crebro in Daniele propheta sit mētio: quam stultus et
 ignorans recte viuere. dicit itaq;. (Citius aptaueris) i. facilius accōmodabis. (Sambucā caloni alto) idest instrumē-
 tum illud musicum militari seruo grandi. ac ex consequenti magis corporis viribusq; animi p̄stanti. potest et sambuca
 belli machina intelligi: cuius intendendē in iactus calo rationē nō habeat. (Stat contra) sensus est ratio et lex et natu-
 ra volunt hoc vt nemo faciat quod facere nescit: quoniam illud p̄taue faciet. nam qui ignorās est: quicquid faciet: vitia-
 bit corrūpēq;. quare abstinere debet omni actione: quando quidē illā vitatur? est. (Ratio stat cōtra) subaudi hōies
 ignorantem et vitiosum volentem aliquid agere. (Et gannit in aurem secretā) i. secreto ad aurem insurrat. (Ne lice-
 at) facere id qd agēdo quis vitabit. i. vitare poterit. (Publica lex hominū) i. lex naturalis. vt sit idēz publica lex et na-

Credere tu nummos? marco sub iudice palles?
 Marcus dixit: ita est. assigna marce tabellas.
 Hæc mera libertas. hanc nobis pilea donant?
 An quisquam est alius liber: nisi ducere uitam
 Cui licet: ut uoluit? licet ut uolo uiuere: non sum
 Liberior bruto? mendose colligis inquit
 Stoicus: hic aurem mordaci lotus aceto.
 Hæc reliqua accipio: licet ut uolo uiuere tolle.
 Vindicta postquam meus a p̄tore recessi:
 Cur mihi non liceat: ius sit quodcunq; uoluntas?
 Excepto si quid mafuri rubrica notauit.
 Disce: sed ira cadat naso: rugosaq; fanna:
 Dum ueteres auias tibi de pulmone reuello.
 Non p̄torens erat stultis dare tenuia rerum
 Officia: atq; usum rapidæ permittere uitæ.
 Sambucam citius caloni aptaueris alto.
 Stat contra ratio: & secretam gannit in aurem:
 Ne liceat facere id quod quis uitabit agendo.
 Publica lex hominum: naturaq; continet hoc fas:

Satyra.

(Quia ratio.) idest prudentia. (Nil concessit tibi.) i. nihil per illam operaris: quantumcūq; illud sit minimū. (Digitus exere.) i. si digitū exerueris et ostenderis: quod parum est. (Peccas.) quia quicquid ab homine fit: quod non proficitur tur et imperio rationis decore habere non potes. (Et quid tam paruum est.) subaudi q; digitū exertatio. tamen si motus ille ratione nō dirigatur: illiq; obreperet: indecens et deformis sit necesse est qd̄ de animi actionib; eā intelligendū est: q; bus si rō nō adit: vitiosi erunt. (Sed nullo farre.) sc̄sus ē. nullo mō id poteris assequi: vt i stulto atq; punde malo vlla sapi entie particula iesse possit: qd̄ est p̄sentancū ei qd̄ scriptū est. Sapi. cap. j. In maluolā aiaz nō intrabit sapiētia dicit igit̄ (Sed nullo farre.) i. nullo sacrificio. qz mola farre p̄stabat. vt supra. h̄ cedo vt ad moueā tēplis 7 farre litabo. legit̄ 7 thū re eodē sensu. (Litab.) i. sacrificio impetrab. nā vt dixim⁹ nō oēs q; sacrificāt: litāt. (M̄ breuis. semūcia.) i. minima pars nā semūcia ē dimidia pars vncie. vt semodi⁹. selibra. (Recti.) ratiois siue virtutis. (H̄reat stultē.) vt s̄pe dixim⁹ igno rantib; 7 vitiosis. Et ponit similitudinē in saltationib;: dicens. nihilo magis stultus poterit secūdū rectā rationem quic quā quantūuis minimū agere: quā rusticus saltans ter mouere pedes ad modulationē canētis siue cytharā pulsantis dicit igit̄. (Lū sis fossor.) i. rusticus agros exercēs. (Letera.) i. per reliq; oia. (Nō moueare.) i. nō saltabis 7 mēbra mo uebis. Horati⁹ sc̄do ser. q̄s mēbra mouere mollius. (Ad tres tm̄ numeros.) qz saltatio quēadmodū 7 musica numeris p̄stat. (Bathylli satyri.) i. saltatoris. nā satyri saltātes in theatro inducebātur. Vergili⁹ in bucco. saltātes satyros imi tabitur alphiūboe⁹. fuit aut̄ bathyllus illa tēpestate saltator egregius: de q; Iuuenalis chironomō ledā molli saltāte ba thyllō. (Liber ego.) vba sūt illi⁹ q̄pi t̄is inuolutus est. Lōtra quē poeta di cit eū nō esse liberū: q̄n quidē sit sub dit⁹ mulq; q; illū q̄s dñi qd̄as iperō si distrahit. (An ignoras?) i. nō pu tas esse aliū dñm. (Ati quē vidicta) illa p̄toris de q; supra dixim⁹. (Relaxat.) i. soluit. hoc est a q; dño per vin dictā p̄toris es solut⁹. (I puer.) m̄ to intollerabiliorē ē cē animi quā cor pous seruitutē exēplis ostendit. quo rū primū est. dicit quispiāz dñs seruo suo. (O pueri.) i. vade. (Et defer stri giles.) ferramenta: q; bus lauātes in balneis distringebantur. Martialis. in dist. c̄o. cur⁹ inde est strigiles. per gamus has misit. curuo distringere ferro. nō tam s̄pe cret l. thea sullo tibi. (In balnea crispini.) cuius cu iusdā romani (Si increpuit.) i. si t̄ns cū crepitu insonuit. (O nugator.) i. o serue nequā 7 iuthe. (Cessas.) i. im moraris. vnde serui cessatores vitio si habētur. Seruitū acre.) i. dura ser uitus. (Nihil ipellit te.) i. nō mouet ac perurbat te. q. o. necesse est moue at te. (Accquicquā) i. nulla res. (In trat extrinsec⁹) i. ab extra. hoc ē a do mino inuitate. (Ad agitet nervos) hoc est vires tuas interiores labefa cēt. ac si dicat necesse est aliquid ta le penetret in animū tuum. potest et enūciatue legi. sed fortius argumen tum: si interrogatiue legat. ideo sub dit. (Sed si intus.) i. p̄ idest. (In ie core.) i. tuo. vbi sedes oim cupiditatū (Aegro.) i. vitioso. et perturbationi bus animi infecto. (Nascuntur domini) i. vitia que tibi dominātur et imperant. (Qui) i. quomodo. (Eris impuni tor) i. euadis minus punitus. (Atq; hic) i. q; hic atq; enim pro q; s̄pe accipit. (Quē scutica) i. flagellū. quāquas scu tica leuius est flagello. Horati⁹ pri. sermo. nec scutica dignum horribili sectare flagello. (Et metus herilis) i. heri ac domini sui. actue hoc est quo dominus a seruo timetur. (Egit ad strigiles) i. impulit ad strigiles in balnea deferēdas. (Dane piger.) alterū eēmplū quo demonstrat q; acerbi 7 importuni sunt domini interiores. et primo quo pacto aua ricia 7 luxuria distrabant atq; in partes diuersas rapiant incōtinentiū animos. (Tu piger) i. si tu ociosus 7 secur⁹. (Ster tis mane) i. in multā diē dormis. (Auaricia) quasi dña quedam imperiosa. (Inq̄ surge) eia surge. nā eia exhortātis si mul 7 instātis est. (Negas) i. si negas te velle surgere. (Instat) i. auaricia. et inquit in dentidem surge. Et stercia. (Nō queo) subaudi surgere. auaricia quarto repetit instādo: surge. (En quid agā) dicit ille somno laquidus nihil op̄eē illi surgere: cū nihil habeat qd̄ agat. ad quē auaricia: quid agas inq̄ rogitas. (En. aduehe p̄deo) i. ecce vel eia nauib; ex p̄ to regiōe asiatica porta. (Saperdas) pisces pessimos inq̄ festus quāq; a sapore deduci videant. Iuli⁹ pollux in genere thymnorū ponit saperdas. (Castorei) testiculos sibi p̄tici. Vergil. j. geo. viro saq; p̄ctus castorea. 7 Iuuenal. imitat⁹ castora qui se eunuchū ipse facit: cupiēs euadere damni testiculi. (Stupas) linū vel canabē. (Hebenū) lignū curi ma teria nigra est: hispanē dī abenus. Vergili⁹ vbi supra. India nigrū fert hebenū. (Ebus) ex sabea regiōe arabie. vt Ver gili⁹ ibidē molles sua thura sabā. (Coa lubrica) vna ex eo iūsula. q; vi habēt lapādi vētrē. nā vt Horati⁹ iqt. si dura mo rabit alu⁹ vino coo vtēdū ē. Et p̄m⁹ ita vt null⁹ alu⁹ pueniat vt. (Tolle piper recens) i. recēter aduectū. (Et camelo si tiēte.) qm̄ piper ex india p̄ deserta etiā nūc camelis aduehit: q; vt ait plini⁹ q̄riduo sūim perferūt. (Verte aliqd̄) i. mer ces nostrates peregrinis mercib; gmuta. (Iura) subaudi falso. qd̄ mercator ē p̄pui. (Sed iuppiter audiet.) subau

In maluo
lā aiaz nō in
trabit sapiē
tia.

Horatius.
Vergilius.
Iuuenalis.

Martialis.

Horatius.

Iuli⁹ pollux
Vergilius.
Iuuenalis.
Vergilius.
Horatius.
Plinius.

Nil tibi concessit ratio. digitum exere: peccas.
Et quid tam paruum est: sed nullo farre litabis:
Hareat ut stultis breuis ut semuncia recti.
Hæc miscere nefas. nec cum sis cætera fossor.
Tris tatum ad numeros satyri moueare bathylli.
Liber ego. unde datū hoc sumis tot subdite rebus?
An dominum ignoras: nisi quem uicta relaxat?
I puer: & strigiles Crispini ad balnea defer.
Si increpuit: cessas nugator: seruitium acre
Te nihil impellit: nec quicquā extrinsecus intrat
Quod nervos agitet: Sed si itus & in iecore ægro
Nascuntur domini: qui tu impunitior exis:
Atq; hic quē ad strigiles scutica & met⁹ egit heril?
Mane piger stertis: surge inquit avaricia. eia
Surge. negas: instat. surge inquit. nō queo surge:
En quid agam: rogitas: en saperdas aduehe p̄to.
Castoreum. stupas. hebenum. thus. lubrica coa.
Tolle recens piper e sitiente camelo:
Verte aliquid. iura. sed iupiter audiet. cheu

Quinta.

me peieratē dicit piger, ad quē auaria. (Eheu o vare). i. o stulte 7 a via recta distorte. nā id significat vā? vt sepe dicitur
 (Si tēdis) i. pfeueras. Viuere cū ioue. i. scōz pcepta religiōis q̄ nos iurare vetāt. (Perages) i. viues. Cōtētus terebra
 re salinum. Vasculū salis per quod vicium intelligimus. vt supra. purum et sine labe salinum. digituz terebra
 re dicit: qz cū parū salis ē in fūdo salin: digito illud strabim? 7 videmur salinū q̄n terebra pforare. (Hā puer is. p̄stia
 sus ab auaricia qd̄ agat ostēdit: quonā ex p̄ta luxuria nauigat. (Hā puer is) i. seru? vadis qm̄ auariciē obtēperas. nāz
 puer aliq̄ etatē aliq̄ ditionē significat. (Et succia?) i. expedit? Aptas ocy? i. cito paras. (Pelle. vesse nauicā ex
 pekib? scāz: sine stragulū pellicū) (Et oenophor) vas vinarū (Ad nauē. subaudi pferēda (Nihil obstat) i. nihil ipe
 dit te (Qui rapias egeū). i. mare cycladib? parsū. vt dicit vergili? (Trabe vasta) i. nauē q̄ trabib? stat (Nihil luxuria sol
 lers) i. diligens ad pquirenda ea q̄ voluptuosa sūt. (Ante) i. pu? q̄ icipias nauigare. (Doneat te, seductū) i. seorsum
 7 a p̄pectu vulgi separatū. s. cur seductū: qz videlicet aliqd̄ dicitura est qd̄ illū pudeat corā alijs audire. (O hanc q̄ de lde
 ruis?) i. precipitater 7 incōsiderate tēdis. (Quid tibi vis) i. qd̄ q̄ris tibi. (Mascula bilis) i. fortis 7 valida isania. nā vt
 digm? bilis isanē sedes ē (Intumuit) i. icreuit. (Subpectore calido) i. qd̄ te incitat ad nauigādū feruore quodā. ac si
 dicat. scias te isanē: morbo laborare: q̄ multa cicuta v̄t poterit purgari. ideo dicit. (Quā) i. bilē. (Urna cicute) cuius
 vis tate frigiditatis ē vt extingat. sed tu calor maior ē (Tun mare) luxuria volēs in sinias suā incōtinentē trahere: p̄mo de
 terretullū a labore. deinde hortat ad voluptatē dices (Tun) p̄ ta ne. (Trāsilias mare) i. nauiges 7 traicias: vbi tot tātaqz
 picula subitur? es (Et coena sit tibi)
 i. vbi cenatur? es (In trāstro) trabe
 illa trāstueria: cui inuit? remiges cū
 iacu remoz spellit nauē: q̄ cū coenāt
 vtūt p̄ mensa. (Fulto torta cana
 be) i. fultetato fune ex materia cana
 bina. tota cū nauis atqz ex cōsequēti
 trāstrū fumb? anchorarū fultētāt
 (Et obba sessilis) vas cui? fund? est
 latior dicit sessilis a sedendo. sic lactu
 ca sessilis a x̄glio ip̄cipia d̄: q̄ folia
 sup̄ terrē faciē expandit. (Exhallet ti
 bi) i. effudat. (Rubellū veientanū)
 i. vinū ex vuis rubellans que abun
 dāt vuis oppido nō lōge ab vbe ro
 ma. Adartial. sed veientani bibit? fer
 crassa rubelli. Columela libro. iij.
 veientana iquit vua nō ita rubet vt
 aminea: a q̄ colore rubellane nuncia
 pant. epeqz fecenē q̄ plus qz cete
 re feces habeant. (Ligum pice) i. vt
 natū 7 corruptū. quā oia cōdimēta
 vinū naturale corripunt. (Pice va
 pida) i. insipida 7 q̄ vini saporē sa
 cit euanesce: qd̄ magis vt inq̄ Pl
 nius: p̄r ex hispania facit. (Quid pe
 tus?) cātis te laborib? erponēs. (Ne
 nūmi peragant) i. impleāt. (Deun
 ces audos) i. vndecim p̄tes ex sumā
 equestri quos tu aues et cupis. (Su
 dore) i. tuo imodico labore nauigā
 do. (Quos) i. nummos. (Auerie
 ras) i. aueras (Ilic) romē siue i pa
 tria. (Quincūce modesto) i. medio
 cri aut honesto lucro. ac si dicat. me
 lius fuit quincūcē romē lucrari sine
 labore: quaz deuncē hoc est duplū et
 eo amplius nauigatiōis labore. (In
 dulge genio) ad voluptates luxuria
 hortatur dices. (Da operā genio) i.
 voluptati. (Est aut genitus de? gene

Vare regustatum digito terebrare salinum
 Contentus perages: si uiuere cum ioue tendis.
 Iam puer is pellem succinctus: & oenophorum aptas
 Ocyus ad nauem: nihil obbat quin trabe uasta
 Aegæum rapias: nisi follers luxuria ante.
 Seductum moneat. quo deinde insane ruis? quo?
 Quid tibi uis? calido sub pectore mascula bilis
 Intumuit: quam non extinxerit urna cicutæ.
 Tun mare transilias? tibi torta canabe fulto.
 Cœna sit in transtro: ueientanumq; rubellum
 Exhallet uapida læsum pice sessilis obba.
 Quid petis? ut nummi quos hic quicūce modesto
 Nutrieras: peragant audos sudore deunces?
 Indulge genio. carpamus dulcia: nostrum est
 Quod uiuimus. cinis & manes. & fabula fies.
 Viue memor loeti. fugit hora. qd loquor: inde ē.
 En quid agis? duplici in diuersum scinderis hamo
 Huccine an hūc sequeris? subeas alternus oportet
 Ancipiti obsequio. dominos alternus oberres.
 Nec tu cum obstiteteris semel instantiq; negaris
 Parere imperio: rupi iam uincula dicas.

Sessilis vas.

Adartialis. Columela.

Plinius.

rationis vel potius vt Adartianus capella inquit: qz cū p̄nam quis genitus fuerit mox eidem copulatur. placabatur
 autem floribus: vt essentis memores breuitatis vite: qui ē per flores significatur. hinc dare operam genio dicitur. i. vo
 luptati: quia vt ait Adartialis. ipse iubet mortis nos meminisse deus. (Carpamus dulcia) i. arripimus voluptates.
 (Nostrum est quod uiuimus. Adartialis. et solum hoc coucas quod fuit esse tuum. vnde sequitur. (Cinis et manes) in que
 homo post mortem resoluitur. (Et fabula) i. ea que poete de mortuozū laruis fingunt. Horatius pu. car. iā te nox pre
 met fabuleqz manes. Horati? viue memor qz sis cui breuis. (Fugit hora) i. tēpus cito labit. (Quod loquor) dicit lu
 guria. (Inde est) i. ex fuga tēpons. Horatius. dum loquimur fugit inuida etas. (En quid agis?) verba sunt poete in
 stantis ei qui in deliberatione positus est: sequatur ne auariciam an luxuriam. q. d. difficilis est deliberatio. (Sequeris
 hunc dominū) i. auariciam. (In hūc) i. luxuriam. (Iam scinderis) i. distraheris. (In diuersum) i. partes diuersas
 7 contrarias. (Duplici hamo. quasi piscis qui a duob? piscatorib? hamo distraheret. (Nā oportet) i. necesse est. Ne
 tu altern? subeas) i. alternatim et vicissim dominis succedas. (Ancipiti obsequio) i. dubio seruitio. quoniam alter
 ueri seruiendum est cū simul ambob? seruire non possis. (Et alternus oberres dominos) i. alternatim sequaris domi
 nos illiqz obediās. (Nec tu cū semel) sensus est. non sufficit semel a vitis cōtinuisse se: cum vna dies non faciat homi
 nem foelices aut miserū. (Nec tu dicas ego rupi iā uincula) i. expedit me a seruitio voluptatis aut auariciē. (Cū semel

Adartianus capella. Adartialis. Horatius. Horatius.

Satyra.

obstiteris). i. cū semel restiteris animi perturbatiōibus. (Et negaris parere). i. obedire. Imperio. Nilus vitij dominantis tibi. (instanti). i. instanter tibi imperanti. Nā hoc facere non est vendicare se in libertate quēadmodū nec canis cū rupit catenā qua tenebat: si partē catene trahit post se qua possit apprehēdi atq; iterū vinciri. ideo dicit. (Nā canis luata). i. repugnans et rebellās. arripit nodū). i. frangit et tollit secū partē catene: qua erat ligata. (ast tamē cū fugit: longa pars catene: qua erat victa) subaudi pedēs a collo. (trahit illi). i. ab illa canē. (Daue cito hoc credas) aliud exēplūz qđ amantes serui sunt: et aliquo poeta comico sumptū: qđ inducit chærestatū quendā adolescentē chrysidis meretricis amatorē de amica relinquenda cogitantē: quod tamen p̄ inconstantiam non perficit. (Daue.) seruū suū aut patris chærestatus alloquit. quēadmodū apud terentiū in eunucho phedria parmenonē. et est simile vel poti⁹ idē argumentū vtrobiq; (credas cito hoc). qđ tibi nūc diciturus sum. (Adeditor finire dolores preteritos). i. amores vnde plus doloris q̄ voluptatis percipiebā. et cuius hęc sunt verba subdit. (chærestat⁹). p̄sona comica amātis chrysidē. (abrodēs vnguem crudum). i. vniū. qđ faciūt meditabūdi. sic supra. nec demorsos sapit vngues. et Horati⁹ p̄mo ser. sepe caput scaberet: vmos et roderet vngues. (An ego dedec⁹). i. obprobriū et infamia familię nostrę. (obstem cognatis). i. nō obediā propinquis et amicis monētibus vt hanc meretricē relinquā. (ficcis). i. ieiunis et sobrijs: cū ego sum ebn⁹ amore meretricis. Horati⁹ p̄mo episto. forū putealq; libonis mādabo ficcis (An frangā rē patriā). i. dilapidē patrimoniū. Horati⁹ ser. postq; omnis res mea ianū ad mediū fracta est. (Ad limē obscenū). i. turpe. hoc est meretricis. (Dū ego ebn⁹). cōtra id qđ

Horatius.
Horatius.

Nam luctata canis nodū arripit: ast tamen illi
Cum fugit a collo trahitur pars longa catene
Daue cito hoc credas iubeo. finire dolores
Preteritos meditor: crudum chærestatus unguem
Abrodens: ait hæc. an ficcis dedecus obstem
Cognatis: an rem patriam rumore sinistro
Limen ad obscœnum frangā: dum chrysidis udas
Ebrius ante fores extincta cum face canto:
Euge puer. sapias: diis depellentibus agnam
Percute. sed censen plorabit daue relicta:
Nugaris. solea puer obiurgabere rubra.
Ne trepidare uelis: atq; arctos rodere casses:
Nunc ferus & uiolēs. at si uocet haud mora dicas
Quidnam igitur faciā: nec nūc cū accersor & ultro
Supplicet: accedam. si totus & integer illinc
Exieris: nunc nūc: hic hic: quem querimus: hic est:
Non in festuca licitor quem iactat ineptus.
Ius ne habet ille sui palpo: quem inducit hiantem
Cretata ambitio. uigila: & ciceringere large
Rixanti populo. nostra ut floralia possint

Iuuenalis.

Horatius.

Plutarch⁹.

Plautus.

Plutarch⁹.

Palpones a
dulatores di
cuntur. et pal
parradulari
Plinius.

i. chrysis vel poti⁹ bacchis terētia. (Haud mora dicas). i. statim dices. (Quidnam igitur faciā:?) verba sūt deliberatiō: atq; ei⁹ q̄ nescit: qđ potissimū sequat. (nec nūc accedā.) hęc partē videt eligere: sed nō p̄stat p̄ incōtinētiā cū accersor). i. vocor ab illa. (et ultro supplicet). i. nō rogata a me supplicet mihi: nā id significat ultro. (Si tot⁹?) verba sūt dauī vel poti⁹ poetę dicētis. (si tot⁹ et iteger). i. nulla cui parte apud amicā relicta. (Experis illinc). i. ex domo amice. (nūc nunc.) subaudi es vere liber. (Hic hic.) subaudi est ille vere liber. (quē querim⁹). i. de quo disputam⁹. (non in festuca). i. nō in ea libertate quā pretor domini rogatu seruo dedit. (Nā quemadmodum ait Plutarchus in libello de ijs q̄ sero puniuntur a deo: mos fuit apud romanos vbi quempiam seruum manumitterent: vt eius corpori tenuem festucāz in iecerent: vnde illud apud Plautū in milite. quid ea ingenua an festuca facta. dicit igitur. (Non in festuca quam licor in ipepris). i. pretoris minister non aptus dare libertatem. (iactat.) in seruum. nam vt pretor vindicta seruum tangens illuz liberum facebat: sic licor qui pretorem insignibus precedebat festucam in illū iactabat ex more romano vt dicit Plutarchus. (Ius habet ille sui.) eos qui honores captāt: atq; ambitione tenentur eadem ratione non esse liberos ostēdit dicit. (Ille palpo). i. ambitiosus quē necesse est adulari illis. quorum suffragia captat. Palpones enī adulatores dicuntur. et palpans adulator apud Hieronimū in epistola liminari sacrarum litteraruz dicitur. (Quem ambitio). i. cupiditas honorū. (Cretata). i. cādida quoniā compeditores honoris alicuius candidati. i. toga candida mouit circuibāt tribue: rogabātq; vt in comitijs magistratibusq; diligendis sui rationē haberent. Plinius libro. v. j. scipio nascica in toga candida bis repulsa notat⁹ a p̄plo. (Vigila.) verba sūt ambitiosi seipm exhortatis ad captandū vulgi suffragia. (ciceringere large). i. largiter in vulg⁹ sparge cicer. lupinos. fabas. et huiusmodi similia q̄ spargunt rapiēda. (Rixanti p̄plo) in

Sexta.

raptu missiliū attento quod propterea tibi faciendū est. (vt senes aprici). i. locis apricis propter etatis frigiditates gau-
dentes nā aprica dicunt loca soli exposita 7 aperta. (possint meminisse). i. vt q̄ nūc sunt iuuenes. (olim.) senes recolāt
(nostra floralia). i. ludos i honore flore dea nobis celebratos. qd̄ erat sacri populare. i. aptando populi fauori aptū.
Martialis 7 populare sacri bis milia dena tulisset. flora aut̄ dea florum erat. (Quid pulchrius?). i. honestius 7 meli⁹ sub
audi quam hęc ad conciliandū populi am ores faceret sed ironia est. q. d. nihil miseri⁹ neq; magis seruire. (Et cum he-
rodis.) eos notat. qui superstitionibus tenentur: quippe qui nullo modo possunt esse liberi: cum timore afficiant sine q̄
superstitio sed 7 religio stare nō pōt. (herodis dies). i. sabbata iudeorū quorū fuit rex herodes ascalonita antipatri: ex
cypri de filius: qui primus huius nois in iudea regnauit. (Et lucerne.) portantes violas. i. q̄ violas ornabant. (Disposi-
te in fenestra vincta. Juncampyon dicit. i. lucerna nouē lychnorū quā iudei in fenestella sub lumina prima dicit precedē-
tis sabbatū in ipso lumine dom⁹ ponebant. quā fenestra ideo vincta dicit propter oleū quod ex lucernis exudabat. (No-
nuere pingue nebulā). i. vaporē pinguem 7 crassum. hoc est fumū. (7 cauda thymni.) thymn⁹ iudeorū cib⁹ etiā tēpsta
te nostra peculiaris. cuius cauda quia pingui caret insipidior est. (nata.) subaudi i iure conditaneo. Juuenalis. et co-
dem iure natantes mergere sicedulas (Amplexa rubrū catinū). i. implens catinū hoc est patellā rubrā. i. vilem 7 ex rubri
ca fictam. Martialis. co ncolor in nostra gāmare lance rubes. (fidelia alba). i. ex argilla cretacea facta. (tinet vino.) ad

Aprici meminisse senes: quid pulchrius? at cum
Herodis uenere dies: unctaq; fenestra
Disposite pinguem nebulam uomere lucerne
Portantes uiolas: rubrumq; amplexa catinum
Cauda natat thymni: tumet alba fidelia uino
Labra moues tacitus: recutitaq; sabbata palles.
Tum nigri lemures: ouoq; pericula rupto:
Tum grandes galli: & cum sistro lusca sacerdos
Incussere deos inflantes corpora: si non
Prædictum ter mane caput gustaueris alli.

Dixeris hæc inter uaricosos centuriones:
Continuo crassum ridet uulphernius ingens:
Et centum græcos curto centusse licetur.

SATYRA SEXTA.

Vltima ob herodis curam castigat auaros.

Admouit iam bruma foco te basse sabino:
Hæc ne lyra & tetrico uiuūt tibi pectine chorde?
Mire opifex numeris: ueterum primordia uocum:
Atq; marem strepitum fidis intendisse latine:

parētes 7 oua rupta. 7 galli sacerdotes matris deorū 7 foemina sacerdos isidis. (teussere deos). i. timorē deorū tibi ges-
serunt t. (inflantes corpora). i. inflaturos. (si nō gustaueris ter mane.) numerū 7 tēpus dicit. Juuenalis. ter matutino ti-
beri merget (Caput alli.) pro ally cuius caput est in spicos digestū. predictū. i. qd̄ predicturū. (Dixeris.) deū ea que de ve-
ra libertate diximus sint q̄z uerissima: iridentur tamen ab indoctis quales sunt uiri militares. (Si dixeris hæc in q̄t.) in-
ter centuriones. milites. scilicet aut ipsorum duces. (Varicosos). i. laboriosos. 7 qui ex laborib⁹ in modicis varices cō-
traxerunt. Juuenalis. Varicosus fiat aruspex. (Continuo). i. statim. (Uulphernius ingens.) nomen fictū a poeta: quē
ingentem dicit: quasi uiribus corporis tantum 7 non animi prebet. ridet crassum. i. crasse. hoc est stolidē. (Et licetur.)
. i. estumat. (centum græcos.) subaudi philosophos. (Curto centusse). i. centum assibus adhuc non integris sed intertri-
mento diminutis. id enim significat curtum. et declinatur hic centusse.

Admouit iam bruma. ad saleum bassum poetam: vel potius cesum cuius Quintilianus libro. x. meminit: quem
Horatio in carmine lyrico secundū facit. hic cum ab vrbe secessisset i sabino: 7 pers⁹ in liguriam: quid ille agat
dubitas interrogabat. deinde in illos inuehitur: qui suum ingenium defraudant: vt heredibus multa relinquāt. Dicit
igit. (Basse bruma). i. tēpus circa solstitiū hyemale nunquid. (admouit te). i. applicauit. (foco sabino.) quo te con-
tulisti. (Hæc ne lyra 7 chorde) istrumēta quib⁹ modulāt carmina. i. nunq̄ scrib carmina lyrica. (uiuūt tibi). i. psonāt.
(pectine tetrico). i. pleatro graui 7 seuro. qz i lyrica carminib⁹ etiā res graues describunt. (Basse in quā.) (mire opi-
fex intendisse). i. ad intendendū. (numerus). i. cordis arte musica tēperatis ad certas psonātiā q̄ numer⁹ psonāt. (primordia
ueterū uocū). i. carmina quorum vsus antiquissimus est atq; musice conuētus. nam primi carminum scriptores mu-
fici: idēq; theologi fuerunt. vt Orphe⁹. Lin⁹. Aduseus. Amphio. Et mire opifex intendisse. (marem strepitū.) id est for-

Martialis.
Flora dea
florum.
Rex herodes
ascalonita.

Juuenalis.

Martialis.

Juuenalis.

Licero.

Martialis.

Apuleius.

Ouidius.

Juuenalis.

Juuenalis.

Juuenalis.

Juuenalis.

Quintilian⁹
Horatius.

Scriptores
musici et the-
ologi. Orphe-
us. Linus.
Aduse⁹. Am-
phion.

Satyra.

Horatius.
Bassus lyri-
cus poeta.
Horatius.
Mergilius.

tem et non efeminatū sonum: hoc est quo resfortū virozum describūtur. secundum illud Horatij in poetria. musa de-
dit adibus duos puerosq; deozū et pugilem victorem. et equum certamine primum. (Fidis latine) quia bassus poeta
lypeus fuit latinus. (Adop.) deinde (Adire opifex. a gitare.) id est ad agitandū. (Iocos iuuenes) i. iuuenem. puta amo-
res et conuiuia. quod etiā ad carmen lypeiū pertinet. vnde Horatius. et iuuenū curas 7 libera vina referre. (Et mire opī
fer. iussisse) i. ad ludendū hoc est scribendū. Mergilius in buco. ludere que vellem calamo permisit agresti. (Egregios se-
nes) i. sententias graues quales sunt aut esse debent senum. (Pollice honesto) i. stilo graui et quo res honeste describū-
tur. pollice autem dixit quia eo chorde tāguntur in lyra. (Adibi nunc. Vbi tu sis et quid agas dubito: et scire cupio. de
me autem scias velim q; ora. (Ora lygus) i. lictus maris lygustica. (Intepet mihi) i. ad vfos meos est tepida et tempe-
rata. nam ora lygurie cū ad meridiem vergat: per hyemis tempus temperata est. (Et meum mare hibernat) i. dum per
hyemem tempestatibus desinit sed cur mare lygusticum suum appellat: cum Hieronimus in Eusebiū dicat qd sum
poetam fuisse volateranū ex ethuria. ergo aut suum appellat: hoc tempore quo est lung. aut Hieronimus nesciuit per
sio patriam reddere. Sed in qua parte origuistice sit ostendit dicens. (Qua scopuli dant ingens latus) i. ea parte qua
inter scopulos siue promōtozia intercipiuntur sinuosum lictus quod est italie latus ad meridiem. qd magis exponit dicēs.
(Et lictus receptat se) i. in recessum colligit se. (Adulta valle) i. magna 7 longa: 7 quod ipsius est portum efficere. Portū

Hieronim?

Martialis.

aū lung vbi poeta erat: emiano car-
mine cōmendat dicēs. (O ciues ope-
re) subaudi precium hoc est vtile et
iucundū est. nam id significat opere
precii (Cognoscere) i. videre (Portū
tum lunai) i. lung. que vrbis est 7 nō
longe ab ea portus eiusdē nominis.
(Lor) i. sapiētia. Martialis. ne cor
habes papule nec genuū. (Enni) pro
enmy poet: cuius h est carmen. (Ha-
bet hoc) i. cognoscere portum lunae.
(Postquam desertuit) i. stertere de-
sit. et a somno exortat est: in quo vi-
sus sibi est animā suam esse que fue-
rit homeri: vt supra diximus in loco
illo. nec in biciviti somniasse parna-
so memini. (Adgonides quintus) i.
quintus ab humero filio meonis aut
vero aut opinato. (Ex pauone py-
thagorā) i. secundū palingenēsiā in
pytha goze qui dicebat animas ex cor-
poribus in alia corpora migrare. et
sic ex pauone anima illa decedēs per
corpus homeri venit ad Enmy cor-
pus. (Hic ego) scilicet lune. vel in illi-
us portu. (Scurus vulgi) i. qd vul-
gus de me opinet. et incipit ad saty-
re materiā accedere. (Et securus qd
auster) ventus a meridie spirans a
grecis appellatur notus. (Infoelix
pecori) i. moris. Mergilius. quid po-
tū infoelix. (Quid preparat) i. minet. quia gignit morbos. Mergilius

Mergilius.
Mergilius.
Quidius.

arboribus satisq; notus pecorūq; sinister.
(Et securus) quia angulus ille vicini: qui agrum nostrum contingit. (Pinguior) subaudi est nostro. hi nāq; sunt in-
uidie mores. Quidius fert hoz seges alieno semper in agro est. (Et si adeo omnes) sensus est. nō idarco torquebor: si vi-
dero alios deterioris cōditionis homines ditari. (Et si omnes orti peiorib?) i. ab inferioris conditionis maioribus pro-
creati. (Ditescunt adeo) i. longe ditiores me sunt. (Recusum) i. negabo. et detestabor. (Miq; i. minimum et sp et vbiq;
(Ob id) i. propter eam causam. (Curus laboribus incuruatus) (Adimui semo) i. defraudari in grate semli cruciando
me. (Aut recusum coenare sine vnato) i. cibo aliquo adipato et pingui. (Et recusum tetigisse signū naso) Quod faciūt
auari qui lagenam vni anulo signant: ne a famulis aut seruis vinum intercipiatur. Martialis. nunc signat meus anu-
lus lagenam. Huius cōsuetudinis etiam Licero filius in quadā epistola ad tyronē meminit. sicut olim inquit matrem
nostram facere memini: que lagenas etiam manes obsignabat. sic p̄ter h enarrator incognitus: sic ego sentio: nā quod
quidā designo quod est fundo lagene delirant: non placet: cuz neq; tangi naso sed neq; videri facile posset: nisi forte put-
tabant lagenam esse pateram siue potozū vas. (Quid qd horatius: cuius metaphrasēs atq; imitator est hincoster: eun-
dem sensus expressit libro episto. ij. dicēs. Et signo lesō nō insanire lagene. Sed video quid illos decepit. tetigisse videlicet
naso. nam si vt exploraret an lagene signū esset lesum auarus id faciebat: vt naso tangeret: multo minus videret: cū visu-
bile visui ad mortū nisi in certa distantia videri nō possit. Sed voluit significare poeta auarus si contentū fuisse in explorā-
do signo an esset lesum vt illud fere tangeret naso. sic Martialis de sellio: qui de coena cogitans tristis 7 cogitabundus
atq; omissio capite incedebat. q; pene terram tangit in decens nasus. Itaq; id quod martialis epressit pene apud persiū
subintelligēdus est. (In lagenā vapida) i. q̄ plena erat vino vapido hoc est euando vt supra dixim. Est ergo sensus hu-
ius clausule qd poeta recusabit 7 reuertetur curus minus inuato. et coenare sine vnato. 7 tetigisse signū: quia hec oia sūt aua-
ri. (Discrepet his alius) i. aliquis forte nolit sic viuere vt ego volo. sed id nihil est mirandū: cū eā nati sub eadē cōstella
tōe diuersa sequatur studia ideo dicit. (O horoscope) i. o hora natalis: ex qua sumit morū significatio nascētib. Tu
pāucis geminos) i. generas 7 lucē edis. (Varo genio) i. varia 7 distorta natura. qd ostēdit exēplo: quo tarat sordidos
auarosq; hofes. (Est) subaudi aliq̄s. (Quis solis natalibus) q̄ dies celebris 7 festus erat cuiq;. (Callid?) astut? 7 caut?
sue emedo siue dispēlando. (Tingat olus sicci) i. imigat q̄n pingui aliquo olus qd erat sine pingui. (Aduria empta i ca

Martialis.
Licero.

Horatius.

Martialis.

Mox iuuenes agitare iocos: & pollice honesto
Egregios lusisse senes. Mihi nunc lygus ora
Intepet: hibernatq; meum mare: qua latus ingens
Dant scopuli: & multa littus se ualle receptat.
Lunai portum est opere cognoscere ciues.
Cor iuuēt hocenni: postquam desertuit esse
Meonides quintus pauone ex pythagoræo.
Hic ego securus vulgi: & quid præparet auster
Infœlix pecori: securus: & angulus ille
Vicini nostro quia pinguior: & si adeo omnes
Ditescant orti peioribus: usq; recusum
Curus ob id minui senio: aut cœnare sine uncto:
Et signum in uapida naso tetigisse lagena.
Discrepet his alius. geminos horoscope uaro
Producis genio. solis natalibus est qui
Tingat holus siccum muria uaser in calice empta

Sexta.

lice).i. quaz emit ynciatim a salariolis : cum debuisset habere dolia et amphoras muria domi plenas. est autē muria sol tabidus ad solem maceratus multarū rerū condimentū. Quomodo fiat Lato columela pliniusq; multis precipiunt. (Ipsē).i. non per mediū dispensatozem. nā ipse emphasim habet. (Irrorans. Infrans 7 spargēs in modū rois. (Ipsē facrū).i. quod quasi rem sacrā parce ministrat. (Horati⁹).i. ser. tanq; parere sacris cogitis. (Ipsē).i. in patinam. dati uis pro accusatiuo 7 prepositiōe. vt Vergilius primo gñ. infert etq; deos latio. i. in latium. (Hic puer. idest ali⁹ adolescens. (Magnanimus).i. prodigus. qui bona cōsumendo videtur magnanimus cum sit reuera pusilli animi. sic Martialis de aleatore. non mea magnanimo depugnat tessara talo. (Ipsē).i. peragit bona. consumit patrimoniū (Dente. gula: hoc est ganea. (Utar ego utar).i. neq; sequar illum auarū: neq; hunc prodigū: sed utar rebus meis. nam illozū vterq; abicitur diuitijs: potius q̄ vitur. (Ipsē).i. ideo. si vñs fuero: incidam in illud vitium vt sim. (Laut⁹ ponere).i. ad apponendū in mensa. (Rhombos. p̄sces ex genere planozū. hispani vocant rodavillos. (Libertis. non solum mibi: sed 7 libertis. dicuntur autē lautī qui splendide 7 opipare coenant. (Ipsē).i. follers. subaudi ero. idest diligens et ingeniosus. (Nosse).i. ad cognoscendū. (Saluā turdozū).i. saporē gustosus: qualis est turdozū: q̄ aues apud antiquiores magno in precio habebantur. Martialis. inter aues turdus si quis me iudice ceter: inter quadrupes gloria prima lepus (Mue). q. d. omnibus viuendū est. (Tenus messe propria).i. pro quantitate messium: quas ex tuis agris percipis. ac si dicat secundū facultates patrimoniū. (Et emole granaria).i. frumenta et granarijs tuis. (Et fas est). q. d. id nō facere nefas est. (Quid metuas? idest nunquid times te fame periturum. (Occa).i. frange. nam occare est glebas frangere. hic vero p̄ grana ex spicis excludere accipitur: quod ātūq; faciebant: atq; etiam nunc sit apud astures et callaicos: quotiēs frumentū habent opus. Horatius secundū episto. villicus orbi cuz segetes occat tibi. (En seges altera. idest anni insequentis. (Et in herba).i. viridis. q. d. spes est de futuri anni fertilitate Ouidius. in heromis. sed nimis properas 7 adhuc tua messis i herba est (Ast vocat officium. Sed quia vt ait Iuuenal⁹ multi sunt sibi diuites: et pauperes amicos: dicit non satis esse ad nos ipsos vt liberalitate nisi etiā hęc virtus ad amicos vsq; perueniat. (Ast officium. qd proprie est virt⁹ illa qua vtimur ad amicos. Iuuenalis. officium cras primo sole mihi peragendū est in valle quirini. quę causa officij? quid q̄ris? nubit amicus. alias officū est operatio hominis siue actio in quātū homo. vt de liber Ciceronis de officijs (Amicus inops. pauper quia naufragius fecit. (Trabe rupta).i. nauē fracta: quia nauis trabibus cōstat. (Ipsē).

Lato.
Columela.
Plinius.
Horatius.
Vergilius.
Martialis.

Martialis.

Ipsē sacrū irrorans patinæ piper. hic bona dente
Grādia magnanimus peragit puer: utar ego utar:
Nec rhombos ideo libertis ponere lautus:
Nec tenuem follers turdorum nosse saliuam.
Messe tenus propria uiue. & granaria: fas est:
Emole. qd metuas? occa. en seges altera i herba ē.
Ast uocat officium. trabe rupta brutia saxa
Pren dit amicus inops: remq; omnem surdaq; uota
Condidit inio. iacet ipse in littore: & una
Ingentes de pupe dei. iamq; obuia mergis
Costa ratis lacerae. nunc & de cespite uiuo
Frangi aliquid. largire inopi: ne pictus oberret
Cerulea in tabula. Sed coenam funeris hæres
Negliget iratus: quod rem curtaueris urnæ
Ossa inodora dabit. seu spirent cinnama surdum:
Seu ceraso peccent casia nescire paratus.
Tu ne bona incolumis minus? Sed bestius urget

Horatius.

Ouidius.

Iuuenalis.

Iuuenalis.

Cicero.

Vergilius.

Vergilius.

Horatius.
Iuuenalis.

Horatius.

dit sacra brutia).i. tempestate cietus ad brutios italię populos maritimos manibus prenat scopulos. Vergilius. pren-
fantem manibus vncis capita aspera montis. (Et condidit).i. obruit et perdidit. (Homo).i. in mari quod est inter ita-
liam et peloponnesum. (Rem omnem).i. facultates. (Et vota surda).i. non audita a dijs in tēpestate. (Ipsē iacet in
littore).i. est prostratus et deiectus. (Et vñ ingentes de pupe. in quozū tutela nauis fuerat iacet est quale illd Vergilij
illum in italiam portans victosq; penates. (Et iaz costa ratis lacere).i. tabula naufragij quę est costa nauis siue latue.
(Est obuia mergis. iambus marinis quę fragmētis incurfant. (Ipsē).i. in tali necessitate amici. (Frange aliquid).i.
partire cum illo quādo quidem amicorū omnia cōmunia esse debent. (Et de cespite uiuo).i. etiā de eo quod ē patrimo-
niū fundamētum: ne dum vtētilia. (Viuo). autē dicit: quia cespes est gleba herbarū radibus compacta. sed intelligit
debere dare amico aliquid etiam de substantia patrimoniū. (Largire inopi. et cur debeat largiri ostendit dicens. (Ne pi-
ctus in tabella. hoc faciebant naufragi vt emedicarent styges. (Cerulea. ad colozes maris pertinet qui ceruleus est. (Ob-
erret. vagerur et circueat populū. (Sed coenam. pro hęrede respōderet auarus ei qui illum hortatur vt det aliquid
amico inopi. (Sed hęres. scilicet meus. o auare. (Iratu quod curtaueris rem).i. diminueris patrimoniū. (Negliget
coenam funeris).i. inferias quę dantur mortuis. et coenā viuus in funere. (Et hæres dabit vrne. in quā cineres et rellu-
quię colligebantur. (Ossa inodora).i. nullis odoribus cōcinnata. Hæres in quā (Ipsē) paratus nescire. i. dissimulare quasi
nō intelligat rem. (Seu cinnama. odoramentū est peregrinū. (Spirent).i. odorē emittāt et vaporē. Surdū p̄ surde. i.
nil oleat. vt sic trāslatio sumpta ex sensibili auris ad nares. (Seu casia) arbuscule sūt odoratę. (Peccent ceraso).i. adul-
terētur gūmi ex ceraso arborē: qd precipue in odoribus facitē septasarij. (Tu ne bona. vberba heredis aut p̄ hęrede fa-
ciētis cū auaro. (Incolumis). q. d. si p̄ salute tua faceres tollerabile esset. sed facis pro amico. (Sed bestius urget. sipe-
riora vberba poetę ptinebāt ad auaricie reprehēsiōē cōmendatiōēq; liberalitatis tum ad seipsū tum etiā ad amicos:
nūc quid auarus dicat ostēdit. d. (Sed bestius. nomē est auaricę ad poeta sicutū quasi bestialis homo. Sic horati⁹. ven-
tre q; nepotū diceret vrendos correptus bestius idē. (Urget doctores graios).i. inlectantur q; scilicet induerunt in vrbe

Satyra.

philosophie precepta exhortata ad liberalitatem: cum prius romani illi veteres parsimonia obseruauerint: dicit igitur: beatus in philosophos. (Ita fit). i. sic uiuit ut vos philosophi precipitis. s. laute et opipare. (foenifecae). i. romani pisci que foenum secabat. varro de re rustica. falcibus cosectanda que foenifecae preterierunt. Et columela fenifecam messorum opozter inducere. (Uitiantur). i. corruerunt pulles. nam simplices cibi et naturales corrumpi dicitur cum aliquid illis additur. ut supra hec sibi corrupto casiam dissolutu oluo. (Anguine crasso). i. pingui pulitibus adhibito. (Postquam hoc nostrum sapere). i. nostra hec sapientia. vel potius uestra o philosophi. (Expers maris). i. non transmarina et grecia per mare aduecta sed facta iam domestica alchonchium maris expers. (Uenit urbi). i. in urbem (Cum pipere et palmis). i. eadem nauis uenerunt philosophi quia piper et palme sunt aduecta. Iuuenalis. aduectus roma quo prima et coctona uenit. (Hec cinere ulterioz metuas). ad illud respondet quod dixit sed coena funeris heres negliget etc. (Uterioz cinere). i. ultra mortem et post cineres. (Et tu meus heres). quod in auaris reprehendit se non facturum poeta pollicetur: hoc est non curare quid heres suus de se sentiat. dicit igitur. (O tu) quisquis es futurus: meus heres. (Audi seductioz). i. paulum sed ductus et remotus. (A turba). ut ego libere possis querere et tu respondere. (O bone). o amice. (Num ignoras). i. numquid hic nuncius latet te. (Adissa est laurus). Romani imperatores bene re gesta in pronuncia laurum mittebant que esset nuncia futuri triumpho. auctor est plinius. Martialis farmaticz laurus nuncius ipse ueni. (A cesare). Laio caligula germanici et Agrippina filio qui post tyberius imperauit. is expeditioz in germanos suscepit ut scribit Suetonius: sed cum nihil dignum memoria fecisset die suo natali ouans urbem ingressus est. (Ob cladem insignem). quod reuera non fuit sed nuncius uisitatus dixerat. (Germane pubis). i. uulscutis germanozum. (Et cinis frigidus excutitur ex aris). ut fiant non in ignes ad sacrificia propter principis uictoria. (Et cesonia). augusta caligula pro pompa et apparatu triumpho. (Iam locat). s. redemptoribus qui ea opera faciendum conducebant. vel locat. i. parat et disponit. (Arma postibus) Vergilius. capti ui pendunt currus curueq; secures. (Clamydes regum). qui premittentur in triumpho. (Et gausapa lutea). uestes villosas crocei coloris. (Captis). reliquis captiuis. (Esseda). uehicula. et currus. (Et rhenos ingentes). i. germanos rheni fluminis accolos qui procerissimi sunt inter reliquos mortales. (Igitur ego induco). subaudi immolandum. (Lentum paria). s. bouum. hoc est duplicez becatomben. (Dys et genio). dicit quozum auspicijs uictoria est parata. (Ob res egregie gestas). scilicet a cesare. (Quis uetat). subaudi me facere id. (Aude). s. uetare me. q. d. non audebis quia essem. s. maiestatis reus. (Ne nisi conuiues). i. dissimulas nam conuiuere est oculos claudere. (Oleum) alia via heredem aggreditur dicens. (Ego largioz popello). i. uirum in populum distribuo. (Oleum: et artocreas). huiusmodi enim res conciliandi amoris gratia mittebantur. (An prohibes). subaudi me id facere. ille autem quia res ad populum pertinebat: coepit muti re. dicit igitur poeta. (Dic clare). subaudi. an debeat facere quod dixi. et quia ille. adhuc mussat poeta pro illo respondet. (An quis non audeo). i. intelligo te dicere: quod non audes quid hac de re sentias loquitur: quonia times populam de cuius utilitate agitur. ideo subdit. (Ager exossatus). i. lapidibus purgatus. Quid? primo meta. lapides in corpore terre ossa reoz dicit. (Est iuxta). ergo si ager est exossatus lapidum aggeres prope erunt: quos iaciant in euz qui prohibuerit facere quod id satis est nisi etiam is quozum hereditate captat hortetur ad diuitias augendas. (Age). audito et attentum facit. nam hortantis est. (Si nulla ex amitis). i. sororibus patris mei. (Iam reliqua est). i. est superstes. (Et nulla patruelis). i. filia patris hoc est fratris patris mei. (Et nulla pneptis). i. filia neptis patris. (Adanet). superuiuit. (Et matertera). i. soror matertera. (Ecce bouillas). locus inter roma et aricia. (Luumq; ad uirbi). non longe ab aricia fuit nemus aricianum in quo hippolytus postea que esculapij ope est uite restitutus. mutato nomine in uirbiu vitam egit. ut credibile sit chui aliquem uirbi nomine appellatum. (Adanus est mihi presto heres). i. occurrit mihi. nome autem manij ex ea potissimum causa delegit: quod festo auctore pro uerbiu erat multi manij aricie. fuerat enim propagata familia a manio quoda qui lucu diane aricie cosecrauit. Adanus autem auctore varrone dicitur: qui mane natus est. sicut lucus: qui luce. quaquam qui primus hoc nomine appellatus: Valerius manij terentius non a mane sed a manibus datus est: quod a duobus manibus in terento liberoz ualitudinem impetrasset. auctores sunt Mediano? Zifoniusq; grecus auctor. (Progenies terre). i. cuius parentes ignorantur. Et

Doctores graios. ita fit: postquam sapere urbi
 Cum pipere & palmis uenit nrm hoc maris expers.
 Foenifecae crasso uitiantur unguine pulles.
 Hac cinere ulterioz metuas: at tu meus haeres.
 Quisquis eris: paulum a turba seductioz audi.
 O bone num ignoras: missa est a cesare laurus
 Insignem ob cladem germanae pubis: & aris
 Frigidus excutitur cinis: ac iam postibus arma:
 Iam clamydes regum: iam lutea gausapa captis
 Essedaq; ingentesq; locat coesoniam rhenos.
 Diis igitur genioq; ducis centum paria ob res
 Egregie gestas induco. quis uetat: aude.
 Vae nisi conuiues. oleum: artocreasq; popello
 Largioz. an prohibes: dic clare. non audeo inquis.
 Exossatus ager iuxta est. age: si mihi nulla
 Iam reliqua ex amitis: patruelis nulla: proneptis
 Nulla manet patruis: sterilis matertera uixit:
 Deq; auia nihilum superest: accedo bouillas:
 Cluumq; ad uirbi: presto est mihi manius haeres.

Varro.
Columela.

Iuuenalis.

Martialis.

Vergilius.

Quidius.

Mediano.
Zifoniusq;
Licero.

Sexta.

tero ad atticū. hinc terrę filio nescio cui cōmittere epistolam tantis de rebus non audeo. (Quere ex me.) Verba sunt poetę ad lectorē: ostendētis qua via se manius illi heredem monitorēq; insinuet. (Quere ex me). i. si queras. (Quis mihi quartus sit pater). i. atavus. (Haud prompte dicā.) quia vir tenemus nomina eorum quos non nouimus. unde et ap pellatiōes ipse maiorū nostrorum nomina nō habent: vltra abavos. itaq; dicit si atauo. (Addas vnū). i. abauum. (Et item vnū). qui nomine etiā cōmuni et appellatiuo caret. (Tam et filius terrę.) ac si dicat perinde est ac si vnus ex illis terrigenis sit: quorū nomina vetustate obliterata sunt. (Et ita hic manius) quem dixi terrę filium (Exit mihi auunculus maior). i. proauig meę frater. (Prope.) fere. vel quasi. (Ritu generis). i. ex serie maiorū meorum. (Qui prior es.) in captatores senem inuehitur poeta dicens. (Tu qui es prior) tate. cur a me petis scribi heres. hoc enim significat cur possis me lampada in decursu. et est sumptū ex Lucretio libro secūdo. de rerum natura. vbi sic ait. et quasi cursores vitai lampada tradunt: significās mortaliū successionem: vt quia idem homo numero cōseruari non potest cōseruetur in specie filijs impellentibus parentes: atq; illis vātib; locum filijs: quę admodū auctore hyginio ex promethei cōsuetudine cursores lampada quatientes sic currebāt: vt primus defatigatus lampada secundo: secundus tertio: et ita alij alijs traderēt. huius q; cōsuetudinis Cicero. iiii. ad herenniu meminit. ad qd etiā alludit Varro libro tertio. de re rustica nō cursu lampada tibi trado. i. nō tibi cōdo. (Sum tibi mercurius.) verba sunt captatoris insinuātis se in alterius heredē

Lucretius.

Cicero. Varro.

Progenies terrę. quære ex me quis mihi quartus
 Sit pater: haud prompte dicā. tñ adde etiā unum:
 Vnum etiā: terrę est iam filius: & mihi ritu
 Manius hic generis prope maior auunculus exit.
 Qui prior es: cur me in decursu lampada possis?
 Sum tibi mercurius. uenio deus huc ego: ut ille
 Pingitur. an renuis: uin tu gaudere relictis?
 Deest aliquid summę. minui mihi: sed tibi totū ē
 Quicquid id est: ubi sit fuge q̄rere qd mihi quōdā
 Legarat staius. neu dicta reponē paterna.
 Fœnoris accedat merces: hinc exime sumptus:
 Quid reliquū est: reliquū: nūc nūc impēsius unge
 Vnge puer caules. mihi festa luce coquatur
 Vrtica: & fixa fumosum sinciput aure?
 Vt tuus iste nepos olim satur anseris extis:
 Cum morosa uago singultiet inguine uena:
 Patriciæ immeiat uulua. mihi trama figuræ

successoremq; dicit enim. Ego sum tibi mercurius. i. lucri tui auctor: qz ex mercatura lucrū in mercurium refertur. (Venio deus huc ego) i. ad te venio de? verus. (Ut ille pingit) quasi velit dicere fingitur et non est verus. (An renuis: subaudi fauorem presentis nummis: et qui tibi demonstret: quę admodum debeas rem familiarē augere: (Vin tu gaudere) verba sunt p̄persi ad captatorem suū. (Vin.) pro vis ne tu (Gaudere relictis.) id est relinquēdis a me post mortē: ac scribi heres a me: non debes exigere rationē rei familiaris neq; p̄scribere mihi quę admodum debeam impensas facere. (Deest aliquid summę) i. patrimonio a maioribus meis accepto. (Sed minui mihi) i. in vsu meo consumpsi. (Sed quicquid id est) subaudi quod reliquū est mihi. (Ad tibi totū est) i. totum tibi reliquam. (Fuge q̄rere.) id est p̄terea noli a me rationē exigere. (Vbi sit) subaudi legatus. (Ad staius) de quo supra dicagedū staius (Legarat mihi) i. reliquerat nomine legati. (Neu reponē mihi dicta paterna) i. ne repetas illa quib; pater meus solitus est me quondā mone re. (Fœnoris accedat.) verba captatoris vel potius eius qui iam est designatus heres. (Accedat inquit merces fœnoris.) id est quod pro fœno-

Horatius.

Horatius.

ris mercede datur veniat in rationē. Horatius. quinas hic capiti mercedes erigit. i. vsuras. (Hinc) i. ex hac mercede vsuraria. (Exime sumptus. subaudi quos facis quotidie. (Quid reliquū est?) id est restat quo patrimoniū augetur. (Reliquū?) verba p̄persi pro indignitate rei erumpentis in exclamatiōē cōtra suū heredem. Dicit igitur repetens quod ille dixit reliquū. reliquū: ac si dicat. hoc expectabam a te: vt etiā ex eo quod ex vsuris mihi proueniebat: me ad mōneres patrimoniū augere: (Nunc nunc.) ex eo quod futurus heres dixerat indignat? p̄persius cōuertit se ad seruū obsonatorem dicens. (O puer nūc nunc unge caules) i. vnam hoc est rem pinguem adde caulibus. Horatius. vngere si caules oleo meliore caputq; cooperis. (Vbi festa luce.) sensus est propterea debeo ego parce viuere atq; geniū meum defraudare: vt heres meus perditē ac luxuriose aliquādo viuat. dicit igitur. (Vrtica) i. parui p̄cipij herba. nam et gen? quoddam vrticarū inter edulia numeratur. (Loquatur mihi festa luce) q. d. in diebus p̄festis vir esset id tollerabile. igitur multo minus in festis. (Et sinciput fumosum) i. porcini capitis frustum ad fumū seruātū (Fuga aure.) clauo. sci licet vñ ad fumū p̄debat. (Vt tuus iste nepos) i. luxuriosus et ganeo. et loquit? p̄persius ad se ipsum. aut tuus nepos. id est successor et heres. (Olim satur anseris extis) i. iecoribus anserinis quę in delicijs apud antiquos habebantur. Tu uenalis. anseris ante ipsum magni iecur. et Horati? pinguib; et ficijs pastum iecur anseris albi. de anseris iecore mltā etiam plinius. (Cum vena inguine vago) i. membri genitale quod venosum est. Horatius. nam simul ac venas mltā vit tetra libido. (Inguine vago) i. inguinis vagi. id est quod passum 7 in differenter in cōcubitus vago fertur (Singultiet.) quoniā aristotele medicisq; auctoribus: seminis effusione spiritus p̄cedit: quo genitalia turgescūt. (Immeiat) i. semen quasi vīnā effundat. Horatius. securus ne ditor aut fozmę melioris meiat eodem. (Vulua patriciē) i. in vuluā Vergilius. id clamor celo. (Patriciē) autem dicit id est nobili et a patribus hoc est senatoribus originem ductū. Horatius ex verbis mutonis. (Nūquid magno prognatū depofco cōsule cunnū: velatūq; stola. (Vbi trama) sensus est ego parsimonia ma crescam. vt ille nimio sumptu pinguefcāt. tramam vero appellat ossa. nervos. cartilaginez et pellem: per inde ac si corpulentia sit stamen. aptior tamen fuisset translatio si cōtrario stamen dixisset pro eo quod trama posuit

Annalis. Horatius. Horatius.

Horatius. Vergilius. Horatius.

Satyra.

nam eo modo se habent. ossa et nervi ad corpulentiam: quo stamen ad tramam siue subtegmen. dicitur igitur. (Trama figure.) id est corporis speciei sit mihi reliqua. i. relinquatur. Mel dic per hypallagē. (Trama figure.) i. figura trame: et nō trama. Et si dicat similitudo corporis et nō corpus. et hoc modo trāslatio pulchre quadrabit. (Est illi.) i. hēredi meo. (Uenter popa.) i. phago et gulosus. et quales deniq; erāt vicinarij. i. ministri sacrorū qui popę dicebātur. 180 pertus libro q̄rto. succinatq; calent ad noua sacra popę Spartian⁹ q̄q; in vita getę. percussit inquit hostiā popa noie

Propertius.
Spartianus.
Suetonius.

Antonius. et Suetonius in caligula admota inquit altarib⁹ victima succinatus caligula popariū habitu elato alte ma-
leo cultrariū macauit pro quo mēdose legitur pomparū (Tremat omento.) i. pingui palpitet. ea enī quę p̄pinguia sūt palpitant et tremunt. est autē omentū vt diximus pingue illud quo intestina inuoluūtur. continēturq;. (Vende aiaz.) indignāter eos arguit qui se periculis et laboribus exponūt: vt amplū hēredibus patrimoniū relinquāt. (Vende aiaz lucro.) i. obijce vitā periculis propter lucrū (Merecare.) mercaturā exerce. (Et follers.) i. diligens. (Excute.) explora ⁊ inuestiga. (Omne latus mūdi.) mūdi latera pp̄ne sunt septētrio et meridies: sed et oriēs et occidēs latera quoq; dici possunt. et sic oē latus. (Ne alter sit pręstantior.) i. melior et ditior. (Pauisse.) i. ad pascendū et alendū. (Cappadocas pingues.) seruos ex capadocia q̄ grādes ⁊ p̄oceri erāt ap̄tq; leticiis ferēdis. Martialis. qd te capadocū ser̄ onus esse iuuat. Adē alubi. nec de capadocū eques catastis. Horatius quoq; mancipijs diues eget ḡris capadocū rex. (Catasta rigi-
da. Nocus erat vbi serui expositi erāt vēditioni. a catastao qd est expono.

Martialis.
Horatius.

Martialis.
Tibullus.

Martialis. nō de plebe domus nec a uare verna cataste. Adē alibi. sed q̄s arcang seruant tabulata cataste. Tibullus. barbara gyp̄sticos ferrē catasta pedes. est ergo catasta vbi serui venales custodiūtur: sicut ergastulū: vbi serui op̄ri faciēdo in agro. quare illā martialis auarā. Tibull⁹ barbaram. i. crudelē. Persius rigidaz. i. duram appellauit. (Rem duplica.) i. patrimoniū (Feci iā triplex.) verba sūt auari. i. triplicium (Hā mihi q̄rto.) i. patrimoniū quater multiplicatum (Hā decies.) i. decuplatū. (Kedit in rugā) sumptū a folle siue mansippio quod cū nō est plenū rugas cōtrahit sic auarus: qz vt ait Iuuenalis. crescit amor nūmi quantū ipsa pecunia crescit: semper habet aliquid vacuū quo pecunię as receperet. Dicit igitur persius in persona auari satyrā claudēs. (Chryssipe depinge vbi sistā.) hunc locū philippus veroaldus. Hoc enī acceptū illi referendū est: primum p̄ter aliorū opinionē enarravit. Chryssipus nāq; auctore laertio Pauli apostoli cōcūis clēatis discipulus: siue vt alij tradūt p̄ceptor dialecticus nobilis: q̄tuor scripsit libros: quos de sonitis hoc est vt Cicero interpretat̄ acervis siue acervilibus argumētis. in quib⁹ gradatim procedebat̄ in infinitū: id quod fieri prohibēt dialectici et philosophi. de his acervis Sidonius in hēdecasyllabo chryssipi potuisset ex acervo. ⁊ Martianus capella chryssippus cumulet: propriū cōiunat acervū. dicit igit̄ auarus qui nullo acquirēdi sine satiat⁹ est (Chryssipe depinge.) i. p̄scribe m̄ hi. (Vbi sistā.) i. cessabo et terminū faciā. Tu in quā. (Inuentus finitor tui acervi.) i. qui in sonitis illis argumētationibus quę videbātur progredi i infinitū aliquē tamē modū finemq; inuenisti. Adodus autem diuitiarū vt Seneca in epistolis inquit primum sit habere quod necesse est: primum quod satis est. Hācuz sine instrumenta debent ex primo pollucorū Aristorelis esse proportionata fini.

Iuuenalis.

Cicero.
Sidonius.
Martianus
capella.

Seneca.
Aristoteles.

Sit reliqua: astilli tremat omento popa uenter?
Vende animā lucro. merecare: atq; excute follers
Omne latus mundi: ne sit pręstantior alter.
Cappadocas rigida pingues pauisse catasta.
Rem duplica. feci iam triplex. iam mihi quarto:
Iam decies redit in rugam. depinge ubi sistam
Inuentus chryssippe tui finitor acervi.

FINIS.

Laus deo.

Aelii antonii nebriffensis grāmatici in. A. persii flac-
ci satyras perlucida indagatio fausto omine est ex-
plicita: ac insuper annotatiōes cum eiusdem poetę
uita & satyrę expositiōe. per eundem recognita ac
lucide approbata hispali ipressa impensis pmagnis
Ioannis laurentii librarii arte & ingenio Iacobi krō-
berger alemani. anno christiane salutis. M. ccccc.
iiii. xy. kal. Aprilis.

VITA PER SII.

Persius flaccus in thuscia volateras patriā habet auctore Eusebio ipseq; in vltima satyrarū innuit: eū loquit. mihi nūc ligus ora teperet. Hibernatq; meum mare q̄ latus ingēs dāt scopuli et multa lectus se valle receptat. lunai portum est opere cognoscere ciues. Nā luna vt Strabo. et Plin⁹ iquūt tuscie port⁹ est igit̄ poeta se thuscū affirmat cū dicat hibernatq; meū mare: ibi Persius natus est Liberij imperij anno. xxx. post redēptoris dñi dei nri passionē tertio anno. at gratia sup anno mortu⁹. xxx. anno nono Hieronis imperij. Et cū litterarū causa romā venisset ānos egressus pueritē corinto philosopho in disciplinā se tradidit vt inquit. cū primū pauido custos mihi purpura cessit. bullaq; succinctis laribus donata pepēdit me tibi suppositi teneros tu suscipis annos socratico comute sinu. quē summa pietate coluit et obediētia. impunitis minutij macrim bixiani cquestria ordinis principis maxima vsus est amicitia. poetā celsū bassum lyriciū etiā nō mediocre dilexit. satyras sex mira quadā carminis suauitate mira deniq; maiestate scripsit. in quib⁹ summa ipsius genij virtus iudicat. quas nūc inter manus assidere legimus atq; tractamus. et quāuis vnus sit liber in hoc vere gloriē tamē plurimū meruisse quis dubitat: et sit hunc titulus sententiarū liber: quando quidem littera plus nerui quā sua carnis habet. de quo Philippus veroaldus in eius orōne. multe res sunt.

QVID EST SATYRA.

Satyrā genus carminis est (vt diomedes placet) maledicū ad hominū vitia carpenda. dictū: teste Plinio: libro. v. na tu. hūc a satyro animal: quod de homine nil profert (beato Isidoro ethimologiarū libro. xi. attestātē) quā figurā habitatq; in recessu canopei insule in cōsibus ethiopiē. et secundū festū ita diffinitur. Satyrā genus cibi est et varijs rebus pditum. et est genus carminis in quo de rebus multis disputatur. vnde satyrā bene vocitata est eo q̄ audientes faturet. Alj alia prout volūtas tulit iactant ita dicētes. Satyrā a similitudine satyrozū dicta est et bene dicit. nā illi leues: nudi dicaces: et capri pedes appellātur: hi vero poetę leues: ad vitia tafanda sunt: que in omnū hominū vsu describūtur. vel q̄ facile et vno in aliud cito vitū inuehatur. nudi: qm̄ clare aperteq; reprehendāt. dicaces: qz abunde dicant. capri pedes: qm̄ sicut capra fetidū et turpe animal est: hi similitur de turpibus et rebus vilibus: hoc est vitiosis scribere cōsueuerūt sicut tamē satyrę et poetarū satyrozū opinio: carpere prauos hoim mores: eosq; in virtutē adducere cupiētes hi aut satyrici poetę q̄tuor sunt. quozū prim⁹ apud latinos insigne laudē lucul⁹ adept⁹ est. Sed purus magis. magisq; tertior Quintilianū iudicio Horatius. Secundus persius. at vero vt Boetius de scolarū disciplina capitulo primo ait ipso durior ac seuerior nā vt Bernardus inquit Persij flacci editio durior subaudi fuit q̄ Horatij tā stilo: qz etiā vitiorum reprehēsiōne. quartus vero Iuuenalis. lepidissimus quidē poeta in minori auctoritate (dignitate tamen satyrę seruat) cuiusq; carminis venustate tenēdus. inter hos lucetū sunt qui annumerare velint. horū alij ab indignatione incipiunt vt Horatius et Iuuenalis. Horatius ab interrogatiōne vt qui sit mecenas. Persius ab exclamatiōe. O curas hominū. Lucretius ab vt: ois simul scz indignatione et exclamatiōe. O varias hominū mentes. hęc satis. de eiusdē vita satyręq; expositione.

EPYGRAMMA ANTONII CARRION IN
Persij flacci commentarios per eruditissimum atq;
elegātissimū mgrm Antoniū nebrissen nup editos.

Qui cupis errores varios depellere persi:

En tibi iam superis magnus apollo uenit.

Qui ueterum sensus aperit sine sentibus ullis:

Quicquid & obscurum prisca tullere uiri.

Omnia iam splendent: quæ non percepta fuere:

Perlege: iurabis tu quoq; crede mihi.

Liua edax abeat: sis iudex rectus in omni.

Nam sic antonio laurea ferta dabis.

Si placet hinc alios scriptores perlege quot sint:

Laurea ferta dabis: laurea ferta dabis.

Hunc lege: hunc sapias: lector studiose libellum:

Qui tibi sub paruo codice plura feret.

Ergo uale antoni laus nostri & gloria seclī.

Et me discipulum docte magister ama.

At iuuenes gratis animis properate senesq;

Discite ab antonio uerba latina uiro.

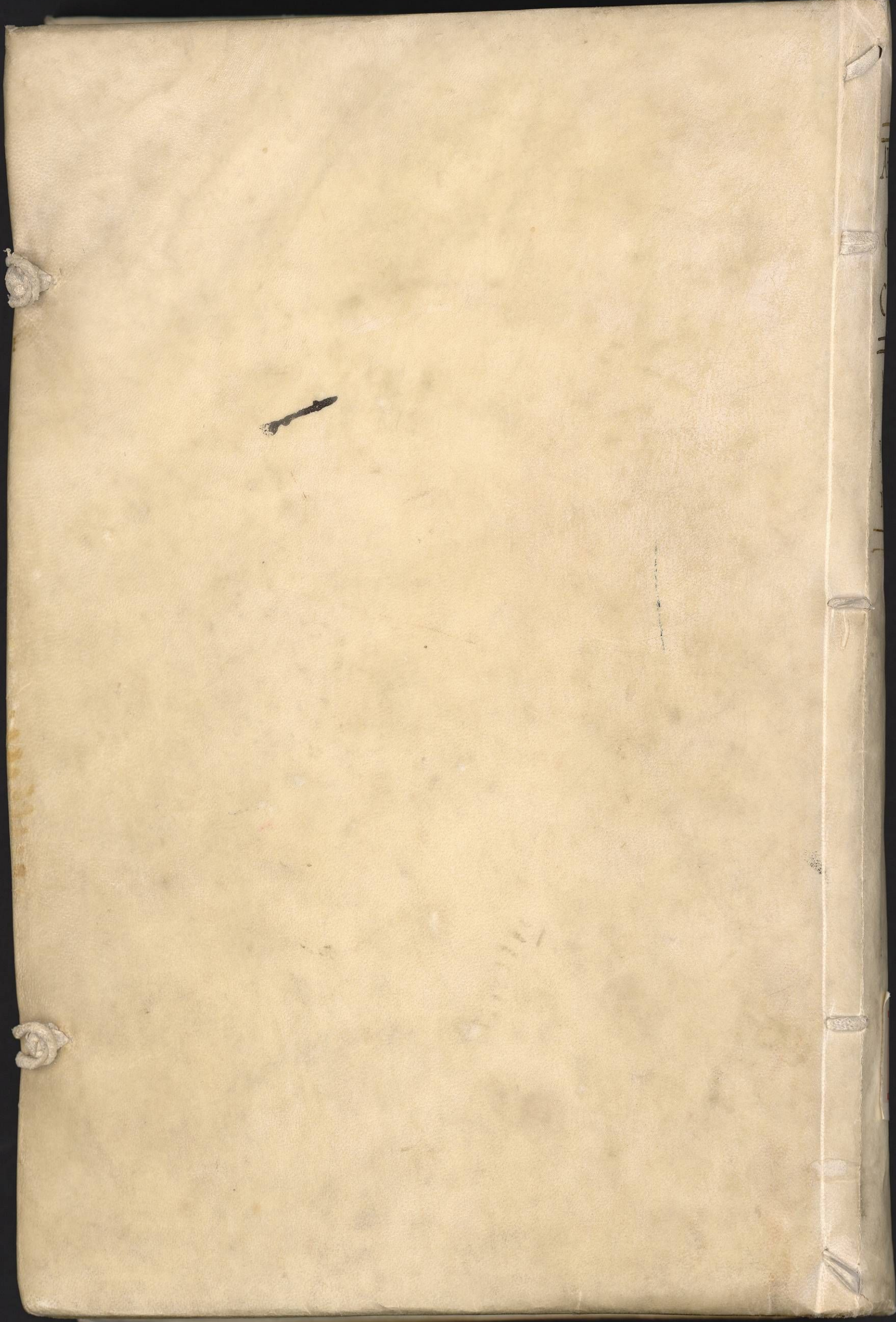

APIANUS

de Bellis
Civilibus

Nebrissensis

In A. Pers. Fla
interpretatio

Biblioteca de Santa Cruz

IyR 57

EVANGELIUM
IUDICII
S. MATTHEI